

საქართველო

ფასი 1 ლარი

გამოცემით

info@geworld.net

აშშ-ის სახელმწიფო
3 დეპარტამენტი
გეგმვითილეს:
**ნასიანტი
უიშალოა!**

4 **არჩვენების
გაყალბების
13 კველი და 6
ახალი მეთოდი**

ელიზბარ ჯაფელიძე:
**სააკაშვილი,
როგორც
პოლიტიკოსი,
მკვდარია,
გახრწნილია
5 და ყარს**

7 **ქართული
პოლიციის
ჰიენი –
მონოდაბა
აჯანყებისკენ?**

ზურაბ გაგნიძე:
**ნოლიდალს
იქველი აქვს, რომ
«პრორუსული
ორიენტაციით»
ხელს თავის
პოლიტიკურ
15 ნარსულს
დააპიწყებს**

ანზორ გაბიანი:
**საქართველო
სხვა ქვეყნებს
19 მექავეებით
«ამარაგებს»**

**გაპოტრეპული
29 იმპერია**

8 **როგელის
მოგაბეზრებულ
ყაყანად იქცა**

ერთიანობით მიღწეული ღიალი გამარჯვება

**რუსეთში ომის
ვეტერანებს
არ ივინყებენ,
აფასებენ და
ღიღი 11
პატივისცემით
ეპყრობიან**

ტერენტი სუბუა:
**ღიღი საგაეულო
21 ომი რეპთვის
წეინდა ომი იყო**

სევენსტოპოლის გეირული დასვა 23

გაზეთ „საქართველო და მსოფლიოს“ ჩადაქცია საგაეულო ომის ვეტერანებს
გულითადად ულოცავს ღიალი გამარჯვების დღესასწაულს!

**ვინ ხდილოვს გეგელსის 16
გეგემის განსორსვილეებს?**

**არაადამიანური მოყყრობისა და
გულგრილობის გემო ომის ვეტერანი,
85 წლის ივანე მოროსია 19
საავადმყოფოში სამჯარ მოხვდა**

ხელსი რომის პაპის წინააღმდეგ 28

**აუუ და საქართველო
ისლაგურ ტერორიზმს
20 უჭერენ მხარს?**

oko-planet-ის
მიხედვით

ფოტოზა: აუუ ექს-სახელმწიფო მდივანი ზკიბნავ
ბჟეზინსკი და ახალგაზრდა უსამა გენ ლადანი

**ქმართა ღაღაღი, 8 როგელის
მოგაბეზრებულ
ყაყანად იქცა**

ლასხვილას სპეციალური

ნიუიორკელი პოლიციელის ნააგრობი, ანუ Arsad darekot. Mpvneli ar dasachuqrdaba

— ერთი დამისხი, ჯექ. მოკლედ, ერთი ჩვეულებრივი საღამო იყო: შვიდი ძარცვა, ოთხი ქურდი გარჩევა, ორი ამოუცნობი გვამი, ერთი ოჯახური ძალადობა მაჩვენებელი გამოყენებით, სხვა არაფერი. „ცენტრალ პარკთან“ შეუხვებით და უკვე განყოფილებაში ვაპირებდით დაბრუნებას, ის ტიპი რომ დავინახე. სანჩესმა მკვეთრად დაამუხრუჭა, მე თავი მივარტყი, შევივინე და მანქანიდან გადმოვხტი. სწორედ მაშინ მივხდი, ჯექ, რომ ჩემმა კომარმა, რომელიც გარს მივლიდა და ლამე არ მასვენებდა, ხორცი შეისხა და ახლა ჩემ წინ იდგა.

„სერ, ნელა გამოიღეთ ჰალსტუხი პირიდან და ხელები კეფაზე დაიხვეით. ორი ნაბიჯი უკან!“ — შევძახე და ვიგრძინე, რომ ხმა ოდნავ ამიკანკალდა. ეტყობა, წარმოვიდგინე, როგორ მიდის ჯენიფერი გოგონებთან ერთად პარკში და უცებ გზას ასეთი ტიპი უღობავს. იგი მიყურებდა, უცნაურად ილიმდა და ჰალსტუხს თავს არ ანებებდა. ეტყობა, იარაღის ტარზე თითები ამითამაშდა, რადგან სანჩესი ფრთხილად შეეხო ჩემს ხელს სადღაც იდაყვთან და წინ თვითონ დაიძრა; კაცური კაცია ეს ჩემი მენყვილე, ვერაფერს ვიტყვი.

— დამისხი, ჯექ, და ერთი სიგარეტიც მომეცი, მოწევა ისევ დაიწყო. მოკლედ, სანჩესი წინ გავიდა, ფრთხილად, თითქოს თითო ბაგვს დაეხმარა, ხელები კეფაზე დაეხსო, მოაჯირისკენ მიატრიალა და ჩხრეკას შეუდგა. „იარაღი გაქვს, ჩიკო?“ — ჩუბად, თითქმის ნაზად იკითხა სანჩესმა და იგივე კითხვა ესპანურად გაუმეორა, რადგან ტიპი ზედამოჭრილი პუერტო-რიკოელი იყო.

„მქონდა“ — უპასუხა ტიპმა ინგლისურად, რატომღაც ძლიერი იამაიკური აქცენტი. „ნეტავ, საიდან?“ — ასევე აუღელვებლად იკითხა სანჩესმა. „პისტოლეტი რუსი გენერლისგან ვიყიდე, რომელიც ვიეტნამში ამერიკელ მფრინავს წაართვა“ — უპასუხა მან და ჰალსტუხის ლეჭვას მოუხშირა. იცი, ჯექ, მაშინ გავიფიქრე კიდევ, ავაღმეთი პრაიტიონ-ბინზე და ჰაერში ავწეე იქაურობას, შეხედონ მაინც იარაღს ვისზე ყოფიან. „მერე მოვაოქროვე, — განაგრძო მან (კოლუმბიისა, ვიფიქრე, ეგ ააბოლო ეს-კობარის სტილია), — და მაკინს გაჩუქე“. „გამიშვით, — მოაყოლა მან სხაპასუხებით, — ჯორჯის პრეზიდენტი ვარ“. „მე კი გუბერნატორი მეგონე, ჩიკო, ალბათ, დაგანინაურეს; იარაღს ვერ ვპოულობ, „კოქსი“ შენ არ გაქვს, თუმცა თავს დავდებ, რომ ცოტა ხნის წინ გქონდა, საბუთიც არ გაგაწვინა, ამას თუ არ ჩავთვლით“, — მშვიდად მიუგო სანჩესმა და ეს ფურცელი გამოიმინდა, ინგლისური ასოები კია, ჯექ, მაგრამ არაფერი მესმის: Arsad darekot. Mpvneli ar dasachuqrdaba.

„მოკლედ, ამიგო, — ლიმიტი დავსკვნა სანჩესმა, — ახლა განყოფილებაში გავისივრებთ და გავაკრევეთ, უბრალო არალეგალი ხარ თუ საეჭვო უცხოელი, ვინ არის მაკინი და რაში დასჭირდა ოქროს პისტოლეტი, თანახმა ხარ?“. „სახელმწიფო დეპარტამენტში დამარკინეთ“, — ითხოვა მისმა ახალმა ამიგომ; სანჩესმა ჩემთვის მოულოდნელად მოხილური გაუნოდა. მან კი ხელში დაატრიალა და უცებ ამოიხორა: „რა აზრი აქვს, ყურმილს მაინც არ აიღებენ“.

განყოფილებაში მივედი. საიმიგრაციომ ამ ტიპზე არაფერი იცოდა, ფედერალებმა გინებით ყურმილი დაგვიკიდეს. საავადმყოფოებში დარეკვა ვერ მოვასწარი, რადგან შესასვლელში ისინი გამოჩნდნენ, სწორედ ისინი, ჯექ, ადამიანები შავებში, რომელთაც უკან ჩვენი აქო-შინებული უფროსი მოჰყვებოდა. — დაიფიცე, ჯექ, რომ ამას არავის გაუმხელ. პირდაპირ ვაჯახე: თქვენი სამმართველოს კლინტი თუ არის, მიხედეთ-მეთქი და „ცენტრალ პარკთან“ ნუ გამოუმევენთ. „დამშვიდდით, ოფიცერო, — მითხრა ერთმა ჭალა-რამ დალილი და ოდნავაც კეთილი თვალებით, — „კი“ ან „არა“ აქ უადგილოა. ალბათ, გესმით, რომ ამერიკას მეგობრებიც ჰყავს და მტრებიც არ ელევა“. „ეგ რომელია?“ — ვკითხე. „ხანდახან, — მიპასუხა ჭალარამ, — მტერი შეიძლება გახდეს მეგობარი, მეგობარი კი გადაგვემტეროს. ეს პოლიტიკაა. წარმოიდგინეთ საათის ქანქარა, მარჯვნივ-მარცხნივ, მტერი-მეგობარი...“ მის ხმას მიპნოზური ძალა ჰქონდა, ჯექ, და ჩემ თვალწინ თითქოს მართლაც ქანქარა ქანაობდა. „ახლა კი, — განაგრძობდა ჭალარამ, — ქანქარა გაჩერდა და დარჩა ადამიანი, რომელიც არავის სჭირდება არც იქ, არც აქ, არც მტერია, არც მეგობარია... მოკლედ, ამიერიდან თქვენ და ოფიცერი სანჩესი სპეციალურ დავალებას შეასრულებთ, ამ ადამიანს მიხედვით, გაასივრებთ, ჰალსტუხს შეუხვევთ და საშობაოდ დასწავლენდით კი ნაიფიქრით“.

„ეს რამდენ ხანს გავრძელდება?“ — იკითხა სასწრაფო კვეთილმა სანჩესმა. იმ ჭალარას პასუხი, ჯექ, ახლაც ჩამესმის: „ვიდრე ქანქარა ისევ არ ამოდრავდება...“

ლიმიტი მონიკა

«შენ იდიოტი ხარ, ჯექ!»

გადაულებელი წვიმების მიუხედავად, ბუნებას მაინც თავისი მიაქვს: ადრენალინი დულს, სიცოცხლე ჩქეფს, პოლიტიკური გაზაფხული კალაპოტში ვერ ეტევა. მიმდინარე მოვლენებში ახალი სიუჟეტური ხაზი იკვეთება და იგი უშუალოდ ადგილობრივ არჩევნებს არ უკავშირდება. სხვადასხვა ოპოზიციური პარტიების საპროტესტო აქციები, როგორც შენაკადები, თავ-თავიანთი გზებით მიედინებიან იმ წერტილებსკენ, სადაც დიდ მდინარეს უნდა შეუერთდნენ. რა წარმოიქმნება ამის შედეგად: ნიაგარის უღმობელი ჩანჩქერი თუ სანიღვრე კოლექტორის მღვრიე ტალღა? ამას მომავალ თვეში გავიგებთ.

მოლაპულა, შაირველს ყოფლისა

პერმანენტულმა გამოხედვებმა პოლიტიკატიმრების გათავისუფლების მოთხოვნით ლოგიკური გაგრძელება 30 აპრილის შთამბეჭდავ (ასე თუ ისე) დემონსტრაციებში ჰპოვა. მისი ორგანიზატორები, ამ შედეგით დაკმაყოფილებას, ცხადია, არ აპირებენ და მორიგი აქციის გამართვას ხუთშაბათს გეგმავენ (ამავე დღეს ხელისუფლებამ პოლიციის ალუმის ჩაბარება გადაწყვიტა. ამ ორი დღის განმავლობაში დასავლეთი დროსა და სივრცეში მნიშვნელოვან რისკებს უკავშირდება. ამით შეიძლება ისარგებლონ ძალებმა, რომელთა მიზანს „ახალი ბიშეპის“ ან კიდევ „მოდელირებული, წარმატებით ჩახანჭილი ახალი ბიშეპის“ პროვოცირება წარმოადგენს. შედეგებზე ისინი, სავარაუდოდ, ნაკლებად ფიქრობენ). 26 მაისისთვის იგეგმება „წარმომადგენლობითი სახალხო კრების“ მხარდამჭერთა დარბაზის გამოსვლა, რომლის მთავარი მოთხოვნა, სავარაუდოდ, ვადამდელი საპრეზიდენტო და საპარლამენტო არჩევნების დანიშვნა გახდება; პოლიტიკური მხარდამჭერი ამ ჯგუფს წინო ბურჯანაძემ აღუთქვა. საპროტესტო გამოსვლებისკენ 26 მაისს თავის თანამოაზრეებს შალვა ნათელაშვილიც მოუწოდებდა. 30 მაისის არჩევნების შედეგ კი, საკმაოდ დიდი ალბათობით, მასში მონაწილე ოპოზიციური პარტიებიც თავიანთ მხარდამჭერებს აქციებზე

გამოიყვანენ და არჩევნების გაყალბებას გააპროტესტებენ. ძნელი ამოსაცნობი არ არის, რომ ქუჩაში გასულ ყველა ადამიანს, საბოლოო ჯამში, მიხეილ სააკაშვილის და უყოვნებლივი და უპირობო გადადგომის ლოზუნგი გააერთიანებს.

ამგვარად, ოპოზიციის ძირითადი ძალები, დროის საკმაოდ მცირე მონაკვეთში ბრძოლაში ერთი მეორეს მიყოლებით ჩაერთვებიან, რაც აქციების ინტენსიურობის ზრდისა და მუდმივი დაძაბულობის (ინტრიგისა და ინტერესის) შენარჩუნებისთვის საკმაოდ კარგ პირობებს შექმნის. საპროტესტო აქციების ასეთი „ტალღოვანი სტრუქტურა“ ოპოზიციისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ მხრივ, რომ ის ადამიანები, რომლებსაც იმედგაცრუება დაეუფლა, დღიდან დღემდე მიიღებენ ახალ რწმუნებას იმისა, რომ „ბრძოლა გრძელდება“ და მეორე თუ არა, მესამე ჯერზე ქუჩაში გავედ.

ერთის შეხედვით, სახეზეა სტრატეგიის კლასიკური პრინციპის გამოყენება „March divided and fight concentrated“ (ბრძოლის ველამდე ცალკე-ცალკე იარაღი და ერთად იბრძოლეთ), თუმცა ყოველივე ამის მიღმა „გენშტაბის დონის“ ერთიანი გეგმის ძიება არასწორი იქნებოდა. ეს უფრო კრიზისის პირობებში საკუთარი თავის მომგებობის წარმოჩენის სურვილი და ბუნებრივი ინტუიციაა, რომე-

ლიც პოლიტიკურ ლიდერებს პროცესებში ჩართვის ფორმებსა და ვადებს კარნახობს.

ერთიანი მმართველი სტრუქტურა ამ პროცესების მიღმა არ იკვეთება და, როდენ პარადოქსულადაც უნდა გაიჭედოს, შესაძლოა, ეს ოპოზიციისთვის უკეთესიც იყოს. გადაწყვეტილებათა მიღების მოუქნელმა სისტემამ, ლიდერების ამბიციებმა და, ხშირ შემთხვევაში, პირდაპირმა საბოტაჟმა „დიდი ერთობის“ 2008-2009 წლების აქციები ჩიხში შეიყვანა. რამდენად გამართლებულია მართვის ერთიანი სტრუქტურების შექმნა იმ პირობებში, როდესაც ხელისუფლება მზად არის, მათი ნეიტრალიზებისთვის ყველა ხერხი გამოიყენოს?

საკმაოდ საინტერესო პრობლემაა, რომელიც თეორეტიკოსთა (ვლადიმერ პორემსკი, იულიუს ამოსი, ანტონი გრამში, ბოლოს და ბოლოს; ამ „მაგების“ მანუალებიც არსებობს) ყურადღების ცენტრში არაერთგზის მოექცა. იდეაში წარმატებული რევოლუციის განხორციელებისთვის აუცილებელია ძლიერი მმართველი სტრუქტურის არსებობა და მის მერე ოპოზიციურად განწყობილი ადამიანების იდეებისა და მოქმედებების ერთ სენარში მოქცევა, თუმცა მაშინ, როდესაც ხელისუფლება პირველი პუნქტის შესრულების შესაძლებლობას არ იძლევა, მუშაობა ამ მიმართულებით უსარგებლო და საზიანოც კი ხდება. ამ შემთხვევაში ხელისუფლების წინააღმდეგ განწყობილი ცალკეული ადამიანები თუ მცირე ჯგუფები („მოლეკულები“ პორემსკის თეორიაში) მნიშვნელოვან ავტონომიურობას იძენენ, პრიორიტეტი კი მათი (უკვე არსებული) იდეებისა და (მათგან გამომდინარე) მოქმედებების სინქრონიზაციაზე გადადის, ოღონდ მართვის (ხილული) ვერტიკალის გარეშე. ამ ჯგუფების საზოგადოებრივ და სამოქმედო ალგორითმები წინააღმდეგობის ქსელის

ფარგლებში ექცევა და მისი განუყოფელი ნაწილი ხდება. სამუშაოს 99%-ს ისინი დამოუკიდებლად ასრულებენ და გადაწყვეტ მომენტში თავადვე გამოდიან ქუჩაში, რადგან სხვაანაირად, უბრალოდ, არ ძალუძთ. ეს, სახელმწიფო მანქანასთან შედარებით, თითქოსდა უმწიფო „მოლეკულები“ სისტემის გამანადგურებელ კოროზიას იწვევენ. მაგალითისთვის შეგვიძლია გვიანდელი საბჭოთა კავშირის ან „ფერადი რევოლუციების“ ისტორიას მივმართოთ. ამ კონტექსტში ხელისუფლების შეცვლის მთავარი იმპულსი ხდება განწყობების მართვა და პროცესების ფარული ინსპირირება წარმომადგენს და არა — მოუქნელი მმართველი სტრუქტურის შეკონსტრუქცია, რომელიც შექმნისთანავე რეგრესიული მანქანის მთავარი სამიზნე ხდება. თუმცა თეორიაში ძალიან ღრმად ვერ შევიჭრებით, რადგან ჯერ არ გვაქვს პასუხი მარტივ პრაქტიკულ კითხვაზე:

აპირებს თუ არა რომელიმე ქართული პოლიტიკური პარტია, დღევანდელი ფარდობითი კომფორტი არად ჩააგდოს და ხელისუფლების შეცვლისთვის რეალური ნაბიჯები გადადგას? ნეტავ, რას გვიპასუხებენ ჩვენი ძვირფასი ოპორტუნისტები?

ერთმნიშვნელოვანი პასუხი, ალბათ, არც არსებობს, თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ ხელისუფლების პოზიციები, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის ფარგლებს გარეთ მნიშვნელოვნად შეირყა, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც „ფერადი სარტყელს“ (რაც თეორიაში?) კონტრ-რევოლუციების ტალღამ გადაუარა; შესაბამისად, ცდუნებაც უფრო ძლიერი გახდა.

ხელისუფლება მშვიდად, ცხადია, ვერ იქნება, პოლიტიკური ვითარება საქართველოში კი ერთობ დავემგავსა რამდენიმე ისტორიულ ფილმში გამოყენებულ სცენას, როდესაც ვენეციური კარნავალის დროს, მმართველის ამაღლა ცდილობს, ამოიციოს, თუ რომელი ნიღბის მიღმა იმალება ხანჯლიანი ბოროტმოქ-

ამოკლავ

განსჯიან საქართველო აღმოაჩინა

„ხელისუფლებამ პროკურატურა და პოლიცია კვლავ პოლიტიკურ ინსტრუმენტად გადააქცია, საქართველოს სასამართლოები პოლიტიკური დევნისა და დასჯის იარაღია“, — ისეთი ანშოტოებით გვაუწყა ეკა ბესელიამ, თითქოს ისეთი დროც ახსოვდეს, ასე რომ არ იყო. საერთოდ, ბესელია ბოლო დროს ამკარად არარეალურ სამყაროში ცხოვრობს, თორემ რეალურ საქართველოში უკანონო პატიმრების გათავისუფლების ან სასჯელთა შეკრების პრინციპის შთათქმის პრინციპით შეცვლის მოთხოვნას რა აზრი აქვს?

აღიარებთი ჩვენება ეტიკეტაზე

სურსათის უვნებლობის ეროვნულმა სამსახურმა ახლახან რძის მწარმოებელი ექვსი კომპანიის პროდუქტი შეამოწმა და აღმოაჩინა, რომ მათ უმეტესობას ნატურალური რძე კარგა ხანია თვალთავე არ უნახავს. ჰოდა, ახლა იძულებული იქნებიან, ეტიკეტებზე ზუსტად მიუთითონ, ურძეო რძეს რა გზით მოიპოვევენ. თუ ეტიკეტი არ ექნებათ, 1500-დან 3000 ლარამდე დაჯარიმდებიან, მაგრამ, თუ ექნებათ, ან გულწრფელად უნდა აღიარონ, რძის ფხვნილს გაჭმევთ, ან ახლავე უნდა მოამრავლონ მეწველი ძროხები.

მედიას აქტივით ათავისუფლებენ

მედიის კანდიდატმა ნიკა ივანიშვილმა „ფრიდომ ჰაუსის“ მიერ გამოქვეყნებული ყოველწლიური ანგარიში „მედიის თავისუფლების შესახებ“ ნაიკითხა და დაასკვნა, რომ „საქართველოში მედიის თავისუფლების ხარისხი შემამოფოთებელია“. გამოსავალიც უმალ მოძებნა: „პრესის თავისუფლების აქტი“ თუ გვიშველის, თორემ სხვა გზა აღარ გვაქვსო. რაც მთავარია, ნაპოვნია დამნაშავეც: „ამ შედეგებზე პასუხისმგებელია ხელისუფლება, რომელმაც მედიის თავისუფლებისთვის არაფერი გააკეთა“.

საქართველო

გურამ, გაგზიანაროთ თქვენი მოსაზრებები? დაგზიანარეთ: 38-41-97, ან მოგზიანარეთ: info@geworld.net

მიხეილ სააკაშვილი და აშშ-ის სახელმწიფო მდივანი კლინტონი

ბენიტო მუსოლინი და მისამი რაინის ბენედიკტო

მედი, რომელიც საერთო ცეკვა-თამაშის დროს მათ ბატონს ნაბიჯ-ნაბიჯ უახლოვდება. ბოროტმოქმედი დარბაზში რომც არ იმყოფებოდეს, ზოგადმა დაძაბულობამ ხელი-სუფლებს ნარმომადგენლებს შეიძლება არაადეკვატური ნაბიჯებისკენ უბიძგოს.

უფრო იდიოტი ხარ, ღუჩუ!

გასულ კვირას ჩაიშალა მიხეილ სააკაშვილის ვიზიტი რუმინეთში, ოფიციალური ინფორმაციით, ამის მიზეზი, რუმინეთის ხელისუფლების თხოვნა გახდა, რომელიც ეროვნული დღესასწაულისთვის სამზადისით მეტისმეტად დაკავებული აღმოჩნდა, თანაც მისი აღნიშვნა შინაურულად, უცხოელი სტუმრებისა და მათგან გამომდინარე უნებურად ხმაურის გარეშე გადამწყობა, ასე რომ...

არა, რუმინეთის სადღესასწაულო კალენდარში დღე ლამაზი სახელწოდებით "Ziua muncii" ნამდვილად არის, თუმცა იგი არც ძველი დაკეპის არანაკლებად ძველ რომაელულზე (ან პირიქით; რუმინელები თავს, საკმაოდ მოხერხებულად, ორივე მხარის შთამომავლებად აცხადებენ) გამარჯვების წლისთავია, არც გრავ დრაკულას დღეობა, ჩვეულებრივი „შრომის დღე“, „პირველმაიისობა“, მარტივად რომ ვთქვათ,

თუ ეს დღესასწაული შიდარუმინულ საიდუმლო რიტუალებს შეიცავს, რომელზეც უცხოელი არ დაიშვებიან, ამ თარიღზე ოფიციალურ თბილისს რაღას უთანხმდებოდნენ? თუ შეთანხმდნენ, ვიზიტის გადადება რატომ სთხოვეს? ხოლო თუ ვიზიტი შეთანხმებული არ იყო, რა ეტა-

კა საქართველოს ხელი-სუფლებას ისეთი, რომ წინასწარ გადაჭრით აცხადებდა: „მიხეილ სააკაშვილი რუმინეთში ჩავა“?

ამ კონტექსტში, ძნელია, არ გაიხსენო „დიდი კომბინატორის“ — ოსტაპ ბენდერის ისტორია, რომელიც იმავე რუმინეთში მესაზღვრეებმა არ შეუშვეს. ვერ უშველა წინასწარ დაზვიადებულმა ფრანგმა „Traiasca Romania Mare!“, ვერც თხოვნამ, ვერც მუქარამ: „Сигуранца проклятая... Я на вас буду жаловаться в Сфатул-Церий, в Большой Хурлдан!“. როგორც კი მის უბეში ძვირფასი ნივთები დაინახეს (Бранзулетка!), მიბეგვეს, გააძრცვეს და ისევ საბჭოეთში მოაბრუნეს.

პირველადი ინფორმაციით, სააკაშვილის არ შეღწევის რუმინეთში მსგავსი ინციდენტი არ მოპყლია და მის „ბრანზულეტკებს“ ამჯერად არაფერი დამუქრებია, თუმცა უსიამოვნო შეგრძნება ამ ეპიზოდმა მაინც დატოვა. ხელისუფლების ოპონენტებმა მის მიღმა შეიძლება როგორც სააკაშვილის აბურხად აგდების, ისე საქართველოს იზოლაციის კიდევ ერთი ილუსტრაცია დაინახონ.

საქართველოსთან დაკავშირებული მთავარი მოვლენები საერთაშორისო არენაზე გასულ კვირას, ალბათ, მაინც ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის სხდომას დაუკავშირდა. ხელისუფლების ნარმომადგენლები დაბეჯითებით ამტკიცებენ, რომ იქ „ახალი არაფერი თქმულა“, თუმცა მთავარი ამ შემთხვევაში, ალბათ, ის იყო, რომ „არახალი“ აზრები კიდევ ერთხელ გამოითქვა,

თანაც ევროპის ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი ტრიბუნლიდან. მაგალითად, შემდეგი — ჰაიდი ტალიაინი:

„მისიის თვალსაზრისით, ომი გამოიწვია საქართველომ, როდესაც შეუტია ცხინვალს მძიმე არტილერიით 2008 წლის 7-8 აგვისტოს ღამეს, ვერანაირი ახსნა საქართველოს ხელისუფლებისგან (და მან მოგვანდა პასუხი: შეტევის გამო) ვერ წარმოადგენს ღირებულ გამართლებას რამენაირი ფორმის სამართლებრივი გამართლების სახით. კერძოდ, როგორც მისიამ დაადგინა, არ ყოფილა მასიური რუსული სამხედრო შემოტევა, რის შესაჩერებლადც საქართველოს სამხედრო ძალებმა ცხინვალს ესროლეს“ (ქართული თარგმანი „ეროვნული ფორუმის“ ვებ-გვერდზე გამოქვეყნდა).

რას ვიზამთ, რეალობას ვერ გავუქცევით, ევროპის პოზიცია საქართველოს მიმართ დღეს ამ მიდგომის გათვალისწინებით ყალიბდება. თუ ოდესმე აგვისტოს ომზე კარგი ისტორიული ნაშრომი დაიწერება, ეს ციტატა მასში, ალბათ, მოხვდება, ისევე, როგორც მიხეილ სააკაშვილის ქვემოთ მოყვანილი რამდენიმე ფრაზა, რომლებიც 2007-ში სულ რაღაც ერთი დეკადის განმავლობაში გაუქვდა:

„არა მხოლოდ ჩემი პრეზიდენტობა, ჩემი ცხოვრებაც კარგავს ყოველგვარ აზრს, თუ არ აღვადგენთ ტერიტორიულ მთლიანობას“ (25 ნოემბერი, „ნაციონალური მოძრაობის“ ყრილობა). „შემდეგ ზამთარს უფრო თბილი კლიმატის პირობებში გავატარებ, ჩვენ სახლებში დავბ-

რუნდებით, მე ამას გვირდებით და ამის გარანტიას ვიძლევი, არასოდეს აქამდე ასე კონკრეტულად არაფერი მოქცემს“ (28 ნოემბერი, მესვედრა დევიდებთან). „წინვარს ყველაფერი კარგად ჩაივლის და ჩვენ ყველანი მივიღებთ ბილეთს თბილისი-სოხუმის მატარებელზე“ (1 დეკემბერი, წინასაარჩევნო კონცერტი ვარკეთილში). „ცხინვალის რეჟიმი არის მოყვანული როგორც ამოსაღები კბილი და მე დარწმუნებული ვარ, წინვარს არჩევნების კარგად ჩატარების შემთხვევაში, ეს არის მართლაც კვირებისა და თვეების საკითხი, ამაში აბსოლუტურად ვარ დარწმუნებული, ამაზე ზუსტი ინფორმაცია მაქვს“, „რუსებს ნამოცდათ რამდენჯერმე, რომ სამხრეთ ოსეთი მათ არ აინტერესებს. ეს მათ ნამოცდათ“ (4 დეკემბერი, მესვედრა სტუდენტებთან).

თუმცა აგვისტოს კატასტროფის მიზეზები ძიება, შესაძლოა, კიდევ უფრო ადრინდელ პერიოდში უნდა დავიწყოთ, მაგალითად, ისეთ მნიშვნელოვან ეტაპზე, როგორც მოკავშირეთა შერჩევა. ამასთან დაკავშირებით, მუსოლინის ბიოგრაფიაში ერთი საგულისხმო ეპიზოდი მოიპოვება. როდესაც დუჩე ბერლინიდან დაბრუნდა და იქვე, რკინიგზის სადგურში, აღტაცებულ ამაღას გერმანიასთან გაფორმებული კავშირის მნიშვნელობას უხსნიდა, ძველი თანამებრძოლი, პოეტი გაბრიელე დ'ანუციო მიუხელოვდა და ერთი მოკლე ფრაზა უთხრა: „ეს კავშირი ჩვენ დაგვუბრუნებს. შენ იდიოტი ხარ, ღუჩუ!“

პოეტის წინასწარმეტყველება ახდა. ამ შეცდომამ გადაიყოლა ყველაფერი: დაგებული გზები, აშენებული საავადმყოფოები, მაფიის მოგუდვა, უმუშევრობის დამარცხება, ეკონომიკური გარღვევა და ა.შ. თუ იტალია (თუნდაც) ნეიტრალიტეტს შეინარჩუნებდა, მუსოლინი, დიდი ალბათობით, ისტორიაში ესპანელ ფრანსისკო ფრანკოზე უკეთესი სახელით შევიდოდა (ამ უკანასკნელს ზურგს უკან მაინც სისხლიანი სამოქალაქო ომი ჰქონდა), მაგალითად, როგორც „ბენიტო ალმაშენებული“. თუმცა დუჩე, როგორც ჩანს, საკუთარი გათვლების სისწორეში „აბსოლუტურად დარწმუნებული“ იყო. ამ ისტორიის სევდიანი დასასრულის დეტალურად გახსენება, ალბათ, საჭირო არც არის.

ლიბერტი მონიკა

ამჯერად

წევრ-კორუპციონისტებს აბრუნებენ

პარლამენტარ ფრიდონ თოდუას სურს, მეცნიერებათა აკადემიაში წევრ-კორუპციონისტების დაბრუნებაზე იზრუნოს.

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ შესაბამისი კანონპროექტიც მოამზადა, მაგრამ ხელისუფლებაში ჯერ ისევ ის ხალხი გვყავს, ვინც ეს აკადემია დიდი გულმოდგინებით ანგრია და ანადგურა. სამწუხაროდ, ამ ეტაპზე ცნობილი არაა, მათგან რამდენი მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ უკეთესის აშენების არც თავი აქვთ და არც ტვინი. ამდენად, კანონპროექტის ბედიც ჰაერშია გამოკიდული.

უხვალეთ საარჩევნო კანონი!

იურისტთა ასოციაცია მოითხოვს, საარჩევნო კანონმდებლობაში ცვლილებები სასწრაფოდ და გადაუდებლად განხორციელდეს.

იურისტები ისეთი გულწრფელი აღშფოთებით ირწმუნებიან, თუ ხელისუფლება ჩვენ მიერ მომზადებულ ცვლილებებს არ გაითვალისწინებს, არჩევნების სამართლიანად ჩატარების საკითხი ეჭვქვეშ დადგება, თითქოს მართლა კანონში რამის შეცვლაზე იყოს დამოკიდებული ამ ქვეყანაში არჩევნების სამართლიანად ჩატარება-არჩატარების საკმე.

პრაზიკონს პარტიის პოლიტიკა

„მიხეილ სააკაშვილს ყველაზე მეტად თბილისის მერობის სახელისუფლო კანდიდატი გიგი უგულავა ეზიზღება. უგულავა შეიძლება მერი გახდეს. სააკაშვილისთვის ეს ტრაგედია და, პოლიტიკური თვალსაზრისით, ყველაზე დიდი პრობლემა იქნება“, — დაასკვნა მერობის კანდიდატობაში უგულავას კოლეგამ ზვიად ძიძიევამ. ძიძიურის ლოგიკით, უგულავა, თავდაცვის ყოფილი მინისტრი ირაკლი ოქრუაშვილი და პარლამენტის ყოფილი თავმჯდომარე ნინო ბურჯანაძე ერთი კატეგორიაა, სააკაშვილს მათი რეიტინგების უმინია.

აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტი დაპარტამენტი გვაფრთხილებს: პასიონატი უიშუალოა!

აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის ოფიციალურ ვებგვერდზე გამოქვეყნებული განცხადება კიდევ ერთხელ ნათლად მიანიშნებს იმ ფეთქებადსაშუა ვითარებაზე, რაც საქართველოს მოსახლეობას, დიდი ხანია, მოსვენებას უკარგავს და რამაც 13 მარტს „მოდელირებულის“ რეალურობასთან სიახლოვე ნათლად დაადასტურა.

„ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტი კიდევ ერთხელ აფრთხილებს ამერიკის მოქალაქეებს საქართველოს გარკვეულ რეგიონებში მოგზაურობის საფრთხეებთან დაკავშირებით. ამერიკის მოქალაქეებმა, რომლებიც საქართველოში არიან ან ჩასვლას აპირებენ, არ უნდა იმოგზაურონ სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში. ამ რეგიონებში არსებობს ცეცხლის გახსნისა და ძალადობის საფრთხე“.

და, ბუნებრივია, აშშ საელჩომ შეზღუდა თანამშრომელთა ვიზიტები ე.წ. სამხრეთ ოსეთსა და ამ რეგიონისკენ მიმავალ მაგისტრალზე, ასევე, აფხაზეთსა და მის ახლომდებარე რაიონებში; კერძოდ, წალენჯიხის რაიონში, ასევე, პანკისის ხეობაში მოგზაურობა.

რაზე მიანიშნებს ეს ყოველივე? ძალიან გულშემატკივლო უნდა იყოს ადამიანი, რომ სახელმწიფო დეპარტამენტის არგუმენტი ირწმუნოს.

„იქ, სადაც 2008 წლის აგვისტოში საომარი მოქმედებები მიმდინარეობდა, ჯერ კიდევ არსებობს აუფეთქებელი ჭურვები, რომლებიც საფრთხეს უქმნის სიცოცხლეს. ეს ეხება ქალაქ გორის მიმდებარე ტერიტორიასაც. ამიტომ აღმოსავლეთ საქართველოს ზოგიერთ რაიონში მოგზაურობა საფრთხის შემცველია“.

აშშ საქართველოში საფრთხეებს ხედავს, ხელისუფლება კი ძალისხმევას არ იშურებს „მოდელირებულის“ რეალობად ქცევისთვის.

სახელმწიფო დეპარტამენტის ამ განცხადებას, ბუნებრივია, გამოხმაურება მოჰყვა და პოლიტიკური წრეებიც სერიოზულად შეშფოთდნენ.

აშშ-ის საელჩომაც განმარტება არ დაგვამაღლა და სასწრაფოდ განცხადება გაავრცელა, ამ გაფრთხილებას არჩევნებთან და დაგვიმლო საპროტესტო აქციებთან კავშირი არ აქვს.

მას, რა საფრთხეებზეა ლაპარაკი? თურმე ამერიკელები ქალაქ გორის მიმდებარე ტერიტორიას ახლოსაც არ უნდა გაეკარონ, აუფეთქებელი ჭურვებიო.

ვის სჯერა ამ, რბილად რომ ვთქვათ, სისულელის? რა, შარშან ის ჭურვები იქ არ იყო? რატომ შარშან არ უკრძალავდნენ ჩასვლას?

როგორც ჩანს, საფრთხე გაცილებით სერიოზულია და გამოირიცხული არ არის, ძალიან ბევრი მნიშვნელოვანი მოვლენის მონაწილე თუ არა, მომხრე მაინც გავხდეთ. პრეზიდენტ სააკაშვილის ამერიკულმა სამკურნალო პროფილაქტიკურ-გამაჯანსაღებელმა ტურნემ მისთვის სასურველი შედეგი ვერ გამოიღო და ექიმები საბოლოოდ დარწმუნდნენ, რომ პაციენტი უიმედოა, გამოჯანმრთელებას აღარ ექვემდებარება, მისი მდგომარეობა უიმედოა და თავისი განწირული ყვირილით სხვა პაციენტების სიცოცხლესა და ჯანმრთელობასაც საფრთხეს უქმნის. ამიტომ საჭიროა მისი იზოლირება. რაკი თერაპია ამ შემთხვევაში უძლეურია, უარს არ ამბობენ ქირურგიულ ჩარევაზე.

ოპერაციის ჩატარების სავარაუდო ადგილებიც გამოიკვეთა: წალენჯიხა, გორი და პანკისის ხეობა.

სწორედ ამ ადგილების სიახლოვეს გამოჩენას უკრძალავენ თავიანთ თანამშრომლებს. ორი წლის წინაც აფრთხილებდნენ და რომ არ შეისმინა, ამიტომაც მოუხდა კულტურის ატაშეს სვანეთიდან სასწრაფოდ ბათუმში ჩასვლა და იქიდან თურქეთში გადასვლა.

ჩვენ, დიდი ხანია, ვიცით, რომ „განკითხვა გაფრთხილებებით არ მოდის“. და თუ ამ შემთხვევაში ეს გაფრთხილება სწორედ განკითხვის მოახლოების მაუწყებელია, ვის აფრთხილებენ სახელმწიფო დეპარტამენტიდან — იქ არა ჰყავდათ მთელი თვე, პირადად ეთქვათ და იქვე დაესაქმებინათ, მაგის საშუალო მაინც აღარ არის და ჩვენც არსად გვაქვს წასასვლელი!

ლაშა გიორგიანი

ვინ დათვლის ჩვენს ხმებს? ხასკოს ახალი თავმჯდომარე ვანო პეკაბიშვილის მეგობარია

უკანასკნელი არჩევნების დროს პოლიტიკური პარტიების საარჩევნო კამპანიის ფინანსებს ითვლიდა, მომავალ არჩევნებში კი ჩვენს ხმებს დაითვლის ზუსტად ხარატიშვილი, რომელსაც ლევან თარხნიშვილის შემდეგ ცესკო და თვითმმართველობის არჩევნები ჩააბარეს.

საქართველოს უახლეს პოლიტიკურ ისტორიაში, მოგვხსენებთ, არასდროს ყოფილა ცესკოს თავმჯდომარე ნეიტრალური ფიგურა. რევოლუციის შემდეგ პირველმა ეს ადგილი ზურაბ ჭიაბერაშვილმა დაიკავა, რაც მისთვის ტრამპლინი აღმოჩნდა მერის საგარეო მისიონარად. ჭიაბერაშვილს რომ ჭკუა ეხმარა, მისი შესაძლებლობების მიუხედავად, დღესაც იქნებოდა მაღალი პოლიტიკური თანამდებობის პირი, მაგრამ, როგორც ამბობენ, ის მუდმივ შანტაჟს გადააყოფს. თუმცა მის ხელში გავლილი ინფორმაციის შენახვისა და ცესკოში მუშაობის დროინდელი დამსახურების შედეგია, რომ იგი პოლიტიკურ პენსიაზე არ გაუშვებს და დღემდე ევროპის საბჭოსთან საქართველოს მუდმივი წარმომადგენელია. შემდეგ იყო გურამ ჩალაგაშვილი, რომელმაც ასევე საუკეთესო ადგილს გამოკრა ხელი და დღეს საქართველოს ენერჯეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის თავმჯდომარის, თუნდაც ამ ადამიანების კარიერული წინსვლა ამყარებს იმ მოსაზრებას, რომ არჩევნებში ცესკოს თავმჯდომარეს დიდი წვლილი და, შესაბამისად, დიდი მომავალი აქვს. როგორ წარმართება ახალი თავმჯდომარის, ზურაბ ხარატიშვილის კარიერა, ალბათ, არჩევნებზე დამოკიდებული. ჯერ შეგვიძლია მხოლოდ იმაზე ვიმჯღელოთ, როგორ და რატომ მოხვდა იგი ამ თანამდებობაზე.

მათემატიკის ზურაბ ხარატიშვილის ოფიციალური ბიოგრაფია ასე გამოიყურება: 1992-96 წწ. შპს „გეა და კომპანია“ მთავარი ბუღალტერი; 1996-98 წწ. აუდიტორული კომპანია „ბირთვის“ აუდიტის პარტნიორი; 1998-04 წწ. საქართველოს პროფესიონალ ბუღალტერთა და აუდიტორთა ფედერაციის დამფუძნებელი, გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილე; 2004-06 წწ. საქართველოს პროფესიონალ ბუღალტერთა და აუდიტორთა ფედერაციის გამგეობის თავმჯდომარე; 2006-09 წწ. საერთაშორისო აუდიტორული კომპანია KPMG-ის აღმასრულებელი დირექტორი; 2008-10 წწ. საქართველოს „საზოგადოებრივი მაუწყებლის“ სამეურვეო საბჭოს წევრი.

საგულისხმოა, რომ 2007 წელს, ანუ ხარატიშვილის აუდიტორული კომპანია KPMG-ის აღმასრულებელი დირექტორობის პერიოდში, სწორედ ამ ფირმას „ანდეს“ ეროვნული ბანკის საქმიანობის აუდიტი, რაც, მოგეხსენებათ, საკმაოდ სოლიდურ თანხასთან და ინფორმაციასთან იყო დაკავშირებული. რაც შეეხება მის მოღვაწეობას ცესკოში, ფინანსური მონიტორინგის ჯგუფში, ხარატიშვილი მის წინამორბედს, თავად თარხნიშვილს მიუწვევია. თარხნიშვილთან ახლობლობის გარდა, მას მერაბიშვილთან მეგობრობაშიც „უდგება ბრალი“. უფრო ნალისტი ია ანთაძე აცხადებს, რომ „ადამიანი, რომელიც ხელმძღვანელობს საარჩევნო კომისიას და საბოლოოდ მასთან იყრის თავს ყველა ხმა, გახლავთ ვანო მერაბიშვილის თანამოაზრე, მისი ახლო მეგობარი.“ გარდა მერაბიშვილთან მეგობრობისა, საგულისხმოა ისიც, რომ ხარატიშვილის კანდიდატურა არასამთავრობო ასოციაცია ALPE-მ წარადგინა, რომლის დირექტორიც გახლდათ თბილისის მოქმედი მერი გიგი უგულავა. ეს ორგანიზაცია მჭიდროდ თანამშრომლობს თავისუფლების ინსტიტუტსა და ფონდ „ლია საზოგადოება“ — საქართველოსთან“. შესაბამისად, ძნელი გამოსაცნობი არ უნდა იყოს, თუ ვის პოლიტიკურ თამაშს ითამაშებს თვითმმართველობის არჩევნებში ზურაბ ხარატიშვილი და რატომ მიიღო მან ხმათა უმრავლესობა (98 ხმა) პარლამენტში გამართულ კენჭისყრაზე.

სოფო ბაღაშვილი

არჩევნების გაყალბების 13 კვილი და 6 ახალი მეთოდი

საქართველოში არჩევნების გაყალბება რომ სენად იქცა, ქვეყნის ყველა მოქალაქემ იცის. 30 მაისს ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებია. ქართველი რისი ქართველია, თუ ყოველ არჩევნებზე გაყალბების ახალ მეთოდს არ მიაგნო და გამოიყენა. რატომ გადმონერეს „ნაცებმა“ რეგიონებიდან თბილისში რამდენიმე ათასი მცხოვრები და რატომ აღარ მისცემენ ისინი ხმას უგულავას?

„ქარუსელი“, „სომხური მარაო“, „მკვდარი სულები“ — საქართველო, ალბათ, ის ერთადერთი ქვეყანაა, სადაც არჩევნების გაყალბების ყველაზე მეტი მეთოდი იცინა. ქვეყნის პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი ხელისუფლების სათავეში რომ მოდიოდა, შევარდნაძეს აქტიურად ადანაშაულებდა, რომ არჩევნებს აყალბებდა. საინტერესოა, თუკი შევარდნაძის დროს ყველა არჩევნები გაყალბდა, მაშინ რატომ არ დაიჭირა სააკაშვილი მაშინდელი ცესკოს თავმჯდომარეები ზესაშვილი, ლომინაძე, დედგარიაშვილი? ამ ხალხის დაჭერის ნაცვინად, მმართველ პარტიაში დღემდე არიან ის ადამიანები, რომლებსაც ჯერ კიდევ შევარდნაძის დროს „ბანდაში“ ჩატენილი ბიულეტენები შექმნიდათ საარჩევნო უბნებზე და არჩევნებს ტოტალურად აყალბებდნენ.

მარტო ამომრჩეველთა სიის გამოყენებით, არჩევნების გაყალბების რვა გზა არსებობს:

1. ამომრჩეველი, რომელიც არ მივიდა ხმის მისაცემად ან გარდაცვლილი პირი, რომელიც დატოვებულია ამომრჩეველთა სიაში, გამყალბებები საშუალებას აძლევს, ხმა მისცეს მისი სახელით;
2. უცხოეთში მყოფი ამომრჩეველი, რომელიც იქ რეგისტრირებული არ არის ამომრჩეველად და რომლის გვარის გასწვრივ საარჩევნო უბნის ერთიან სიაში (საქართველოში) არ არის სპეციალური აღნიშვნა; „იმყოფება უცხოეთში“, საშუალებას აძლევს გამყალბებელს, ხმა მისცეს მისი სახელით;
3. სპეციალურ სიაში შეყვანილი ამომრჩეველი (სამხედრო მოსამსახურე, უცხოეთში ამომრჩეველად რეგისტრირებული მოქალაქე, საარჩევნო კომისიის წევრი, ამომრჩეველი, რომელიც წევს საავადმყოფოში ან რომელიც წინასწარ პატიმრობაშია), რომლის გვარის გასწვრივ საარჩევნო უბნის ერთიან სიაში არ არის სპეციალური აღნიშვნა, საშუალებას აძლევს გამყალბებელს, ხმა მისცეს მისი სახელით;
4. გადასატანი საარჩევნო უბნის სიაში (დანართში) შეყვანილი ამომრჩეველი, რომლის გვარის გასწვრივ საარჩევნო უბნის ერთიან სიაში არ არის სპეციალური აღნიშვნა; „გამყალბებელია სიის დანართში“, საშუალებას აძლევს ამ პირს, ორჯერ

შემაჯამებელი ოქმების მეშვეობით:

1. კონკრეტული კანდიდატის სასარგებლოდ, წინასწარ უკანონოდ შევსებული ბიულეტენების ჩანაწერების და შემდეგ ამ კონვენტების ჩაყრა საარჩევნო ყუთში ან მაგიდაზე მათი დაყრა საარჩევნო ყუთიდან კონვენტების გადმოყრის დროს;
2. კონვენტებიდან ბიულეტენების ამოღებისას, წინასწარ უკანონოდ შევსებული ბიულეტენების შეპარება სასურველი კანდიდატის ბიულეტენების დასტავში;
3. ბიულეტენების დათვლისას ერთი კანდიდატის სასარგებლოდ შევსებული ბიულეტენების ჩაღება მერის ბიულეტენების დასტავში;
4. ბიულეტენების დათვლისას ერთი კანდიდატის სასარგებლოდ შევსებული ბიულეტენების შემცირებულ რაოდენობასა და საკუთარი კანდიდატის სასარგებლოდ შევსებული ბიულეტენების მეტი რაოდენობის გამოცხადება;
5. ბიულეტენების დათვლისას მონიშნულდების სასარგებლოდ შევსებული ბიულეტენების სხვა კანდიდატის ნომრის ფარულად შემოხაზვა, რის შემდეგაც ეს ბიულეტენი ბათილად გამოცხადდება.

გარდა ბიულეტენების ჩაყრისა და ხმების დათვლისა, არჩევნების გაყალბება შემაჯამებელი ოქმების მეშვეობითაც ხდება. წარმოიდგინეთ, ეს ყველაფერი საქართველოში რა ადვილია. საარჩევნო კომისია 13 კაცისგან შედგება, აქედან ოთხი კომალექტდება, აქედან ოთხი კომალექტად 7 წევრი მმართველი პარტიდანაა, ხოლო დანარჩენები — სხვადასხვა პარტიდან. თუკი გავითვალისწინებთ იმას, რომ ჩვენთან ოპოზიციური პარტიების უმეტესობას სწორედ მმართველი პარტიების „ქვეპარტიებად“ მოიხსენიებენ, ზოგი წევრი კი სულ რაღაც 50 ლარის აქტიური გამძინავების ფონზე, ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს, რის ხარჯზე ახერხებს ცენტრალური საარჩევნო კომისია მმართველი პარტიისთვის „ხმის მიმცემთა“ სიის გაზრდას.

გარდა ამომრჩეველთა სიისა, ხმების გაყალბება საკმაოდ „უფექტურად“ ბიულეტენების დათვლის დროს ხდება. გაყალბება ბიულეტენების ჩაყრით და ხმების დათვლისას შემდგენიარად ხდება:

გააღა კლდიაშვილი

P.S. 30 მაისის თვითმმართველობის არჩევნებისთვის დედაქალაქში რეგიონებიდან ბევრი მოქალაქე გადმონერეს, რათა მათი კანდიდატის — გიგი უგულავასთვის ხმის მიცემა შეძლებოდათ. ჩემი ახლობლის დედა „ნაცებთან“ მუშაობს. არჩევნებამდე შვილის რამდენიმე მეგობარი თბილისში, საკუთარ ბინაში ჩაწერა, მაგრამ რამდენიმე დღის წინ თავის სახლში გადმონერული ადამიანები გააფრთხილა, რომ არჩევნებში ხმას ვეღარ მისცემდნენ, რადგან მათი ახალი პირადობის მონიშვნები გაუქმებული იყო. ამან კიდევ გამოძლიერა ეჭვი, რომ ხელისუფლება ხმებს უგულავას საწინააღმდეგოდ გაყალბებს.

ქართული პოლიციის ჰიბნი - მოწოდება აჯანყებისკენ?

მცირე ხნის წინ „ნაციონალურმა“ ხელისუფლებამ ახალი მუსიკალურ-სანახაობრივი „შედეგით“ დაგვატყბო - ქართულ პოლიციას „თავისი“ სიმღერა და კლიპი გაუჩნდა.

ისე არ გავიგოთ, თითქოს ან ქართული პოლიციის წინააღმდეგი იყოს ვინმე, ან მისი წარმატებისა შურდეს. არც პოლიციის მიმართ მოსახლეობის დადებით განწყობაშია რაიმე ცუდი. პირიქით, რაც უფრო მეტი სიტუაციაა ურთიერთპატივისცემა იქნება ხალხსა და პოლიციას შორის, მით უკეთესია ქვეყნისთვისაც და თითოეული ჩვენი განსვითვისაც. საქმე სრულიად სხვა გარემოებებშია.

ამ ვაი-შედეგის შემქმნელი - გოგა ხაჩიძე საკუთარ ქვისლს - შალვა რამიშვილს არ გამოადგა არაფერში, ქართულ მუსიკალურ ხელოვნებაზე რომ აღარაფერი ვთქვათ. მაგრამ იქ ბევრს არაფერს აფუჭებდა მაინც - იდეა თავისთვის და მღეროდა. ვისაც უნდოდა, მივიღოდა მისი ჯგუფის კონცერტზე, ვისაც არა - არა, ანუ მსმენელისა და შემსრულებლის გემოვნება ერთმანეთს ემთხვეოდა და ყველა ბედნიერი იყო. მაგრამ შემდეგ ხაჩიძემ ვაზელისის ისეთ საბადოს მიაგნო, ქუეყნის ნავთობის მარაგები მონაგონი რომ იყო და აღმასვლაც დაიწყო.

ყველაზე სამწუხარო მთელს ამ ამბავში კი ისაა, რომ მისი გემოვნება ერ-

თი-ერთზე დაემთხვა ჩვენი ხელისუფლების გემოვნებას, თორემ, ასე რომ არ ყოფილიყო, ხაჩიძე მხოლოდ „მიმა მაგარიას“ გამო უნდა იჯდეს ციხეში. მიმა მაგარია თუ არა, ამ შემთხვევაში ეს საერთოდ არ გვავინტერესებს. საუბარი იმაზეა, რომ, თუ ვცხოვრობთ ქვეყანაში, სადაც სერიოზულად განიხილავენ ირაკლი ბათიაშვილის მიერ „ამბოხებულ მხარდაჭერას“, ანალოგიური წარმატებით ხაჩიძეც უნდა ჩაეყუდებინათ „ვირის აბანოში“ მოსახლეობის „უინტელექტო და უგემოვნო გახრწნისთვის“.

მაგრამ ვინაიდან საქმე გვაქვს ხელისუფლებასთან, რომელიც ებრძვის რობერტ სტურუას, ხოლო კულტურულ ღონისძიებათა ორგანიზებას გორელ ნინას აბრეშებს (ღმერთო, რატომ არ გაიცინებ), გასაკვირი, ალბათ, ბევრი არც არაფერია.

გამოხდა ხანი და „მიმა მაგარიამ“ ახლა უკვე „პოლიცია მაგარია“ შექმნა. ბოლო წლებში მიღწეულ წარმატებებსა და დამსახურებას პოლიციას არც არავინ უკარ-

გავს - ქურდული სამყაროც აილაგა, კრიმინოგენული ვითარებაც გაუმჯობესდა, აღარც ადამიანებს იპარავენ და აღარც მანქანებს, მაგრამ რობაქიძე, გირგვლიანი, ვაზაგაშვილი... კიდევ რამდენიმე ათეული უდანაშაულოდ მოკლული... არა უშავს?

მაგრამ დავანებოთ ამასაც თავი, ვინაიდან ამ შემთხვევაში საუბრის თემად მხოლოდ სიმღერა-კლიპის მუსიკალურ-მხატვრული მხარე გვაქვს.

„ნურაფრის გეშინია, ზარი შემოსულია, შენ დასახმარებლად ჯგუფი გამოსულიაო“, - გვამცნობს სიმღერის შემოსულია, შენ დასახმარებლად ჯგუფი გამოსულიაო“, - გვამცნობს სიმღერის ტექსტი. კი მაგრამ, ვისაც 2003 წლამდე და უფრო ადრინდელი საქართველო ახსოვს, ხომ გაუჩნდება შეკითხვა - ავადსახსენებელი კომუნისტების დროს კომკავშირი და ცეკას იდეოლოგიური განყოფილება იგივე ტექსტებით

გოგა ხაჩიძესაც? თუ ხაჩიძეც პოლიციელია?

ან ვის მოაფიქრდა თავში, რომ კიდევ ერთხელ გავსვა ხაზი ჩვენი უსუსურობისთვის, როცა რუსებს ვერაფერს ვაკლებთ, კლიპში კი „ძლიერ-მოსილი“ ქართული სპეცრაზმი რამდენიმე წამში „მტურ-მით იღებს“ ჩვენივე კატარა „სოხუმს“, რომელიც ჩვენივე ქალაქ ფოთში დგას? ვის ვატყუებთ, საკუთარ თავს?

მეო, მუსიკალური შვიდწლიანი მაქვს დამთავრებული და აქტიური მონაწილეობა მივიღე ამ სიმღერის შექმნაში, ბრძანებს ბატონი მინისტრი გაზეთ „24 საათისთვის“ მიცემულ ინტერვიუში. დავანებოთ თავი იმას, მუსიკალური შვიდწლიანი ან თუნდაც ათწლიანი განათლება რამდენად არის საკმარისი მსგავსი მასშტაბის მუსიკალური პროექტის განხორციელებისას. ამჯერად ყურადღება მინდა გავამახვილო იმ ნამდვილად კარგ იდეაზე, რომელიც, როგორც ირკვევა, მერაბიშვილს ეკუთვნის: „ჩემი იდეა იყო, ჩაგვეერთო ხალხური სიმღერები, რომ საქართველოს ყველა კუთხე ყოფილიყო წარმოდგენილი“.

ვანო მერაბიშვილზე რომ ნებისმიერ პოლიციელს მზე და მთვარე ამოსდის, ახალი ამბავი არაა და ამას ნამდვილად აქვს ობიექტური მიზეზები. იშვიათად, ვინმე თავის სტრუქტურასა და მის ნებისმიერ, თუნდაც ყველაზე დაბალი რანგის თანამშრომელს ისე პატივობდეს, როგორც ამას მერაბიშვილი აკეთებს. მაგრამ რატომ ამოსდის ზემოაღნიშნული მზე და მთვარე

P.S. „პოლიციის შესახებ ახალი სიმღერა და კლიპი იქმნება, მაგრამ მე ვერ შევიტყუებ, სინდისი გამარცხნობ“, - განუცხადა შს მინისტრმა იმავე „24 საათს“. ბატონო ვანო, ნუ მისცემთ თქვენს სინდისს უფლებას, ახალი „შედეგი“ ისევე გოგა ხაჩიძეს „შეაქმნევინოს“...

იდეა მართლაც მშვენიერია და გურული თუ კახური მოტივებიც ბრწყინვალედ ჩაჯდა სიმღერაში, მაგრამ იქვე შორიახლოს როგორ არ აღმოჩნდა ერთი ღვთისწიერი ადამიანი მაინც, რომელსაც გაახსენებოდა, რომ 1856-57 წლებში უტუ მიქავა სამეგრელოს გლეხთა აჯანყებას მეთაურობდა და მოწოდებით „აბა, ულა!“ („აბა, წავედით!“) თავადაზნაურების „თესლიან-მთხრობელიანად“ გასაწყვეტად მიუძღოდა გლეხის შვილებს.

თუ მერაბიშვილმა და ამ სიმღერის ავტორებმა არ იცოდნენ, ვეტყვი, რომ უტუს ჯარის გამარჯვება თავადების განყვეტას ნიშნავდა. და თუ იცნან, რომ „აბა ულა!“ სამეგრელოში აჯანყებისკენ მოწოდებაა და ბუნტისა და ამბოხების სულისკვეთებითაა განმსჭვალული, მაშინ ესეც თქვენ „ამბოხებულთა ინტელექტუალური მხარდაჭერა“ და „დაუმორჩილებლობისკენ მოწოდება“... ოღონდ ცოტა გაურკვეველია, როცა „თავადებიც“ თვითონ არიან და საკუთარი „საჭურჭელი“ პირთამდე აქვთ ავსილი, ვის წინააღმდეგ და ვინ უნდა აჯანყდეს - ხალხი, პოლიცია თუ ორივე ერთად? და რატომ და ვის მოუწოდებს ვანო მერაბიშვილი სააკაშვილისა და მისი ნაზირვეზირების „თესლიან-მთხრობელიანად“ განწყვეტისკენ?

თუმცა, აბა, ვის უნდა გახსენებოდა „აბა ულას“ შინაარსი - ხაჩიძეს?

სალკადლო დვალდი

ბინდათ მილიონ «სრეზტო»? - უპლაკათ ბაიღანს აბერიკის ჰიბნი!

მაისში ქალაქ ოსლოში (ნორვეგია) „ევროვიზიის“ კონკურსი გაიმართება და, როგორც ცნობილია, საქართველოს სახელით მასში მონაწილეობას რუსეთიდან ჩამოყვანილი მომღერალი სოფო ნიჟარაძე მიიღებს. ალბათ, ყველას კარგად გახსოვთ, ბაიღანს საქართველოს მინაზე ფეხის დადგმისთანავე ვარდისფერ კაბაში გამოწყობილი 23 წლის სოფო ნიჟარაძე დაახვედრეს, რომელმაც ამერიკის ჰიბნის შესრულებისთვის სტუმრისგან კომპლიმენტები და აპლოდისმენტები დაიმსახურა. ეს ლამაზი ქალბატონი პრეზიდენტის „იდუმალებით მოცული“ სიმპათიით სარგებლობს და, ალბათ, სწორედ ესაა მიზეზი, რომ მომღერალი შესარჩევი კონკურსის გარეშე გაუშვეს „ევროვიზიაზე“. წლებანდელ კონსკურსზე ქართველი მომღერალი სოფო ნიჟარაძე წარსდგება სიმღერით „Shine“.

მთავრობამ სოფო ნიჟარაძის წარდგენა „ევროვიზიაზე“ საზოგადოებრივ მანუყებელს „დაავალა“. ამისათვის კი პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდიდან 802 ათასი ევრო გამოყო. თურქული კომპანია „Cosmo Organizational Tic. Ltd“, მთავრობამ შეარჩია, რომელიც სოფო ნიჟარაძის უცხოეთში პოპულარიზაციას,

მის პრომოუშენს, ქვეყნის პირსა და პოპულარიზაციას უზრუნველყოფს. საკითხავია, რა პიარი უნდა გააკეთოს ევროპაში ფორმამ, რომელსაც არ აქვს ვებსაიტი, უცნობია სხვა კლიენტების სია და, საერთოდ, არაფერია ცნობილი გარდა იმისა, რომ ინგლისური არ იცნან. პრეზიდენტმა დაუნანებ-

ლად გამოუყო საზოგადოებრივ მანუყებელს „საჭირო“ თანხა. ჭანტურიაშვილს მარტო საკუთარ თავზე არ აიღო პასუხისმგებლობა და ბორდის წევრებსაც მოაწვინა ხელი. რა იცი, რა ხდება! ხვალ ვინმემ არამიზნობრივ ხარჯვაში რომ დადოს ბრალი, ექნება დოკუმენტი.

სამი წლის წინ მანუყებლობისა და რეკლამების კანონებში შევიდა ცვლილება, რომლითაც საზოგადოებრივ მანუყებელს მიეცა უფლება კომერციული რეკლამების განთავსებისა, იმ მოტივით, რომ

შემოსული თანხით „ევროვიზია“ დაფინანსებულიყო. საინტერესოა, მთავრობას რისთვის დასჭირდა ისედაც გამოცარიელებული ბიუჯეტიდან თითქმის 2 მილიონი ლარის გამოყოფა? ფულის მოტყევის ჩვეული სქემაა.

არაფრისმაქნის კონკურსში ჩვენარი ქვეყნიდან 802 000 ევროს (მილიონ 800 ათასი ლარის) გამოყოფა არ ისჯება? ასეთი ხელგაშლილობა გასაკვირი არაა, ალბათ, იმის ფონზე, თუ გავითვალისწინებთ, რამი იხარება ქვეყ-

ნის დანარჩენი ბიუჯეტი. თან ამკარად ვიცით, მოგების შანსი არ გვაქვს.

მერე რა მოხდა, რომ ერი უმიძიეს ეკონომიკურ მდგომარეობაში და საქართველო საზღვარგარეთიდან ქართველების გამოგზავნილი ფულით არსებობს. მერე რა, თუ

P.S ქვეყნის ბიუჯეტისა და პოპულარიზაციისთვის კარგია, როცა გამარჯვების შემთხვევაში კონკურსი გამარჯვებულის ქვეყანაში ტარდება. თუმცა სოფო ნიჟარაძის პირველ ადგილზე გასვლა მაინც საუკეთესოა. კონკურსი 25 მაისს დაიწყება. იმასაც ვნახავთ, ამ 802-ათასეკონიანი ბიუჯეტით სოფო ნიჟარაძე, „საზოგადოებრივი მანუყებელი“ და თურქული კომპანია რა მწვერვალის „დაპყრობას“ შეძლებენ.

ეკონომიკა ფაქტობრივად არ გვაქვს. ამ მთავრობის პრიორიტეტების სიაში მოსახლეობას, საკუთარ ხალხს ბოლო ადგილი უკავია. მთავარი ამბითვის ფეიერვერკი, შადრევნები, ხიდები, შაკირა და „ევროვიზია“.

უკვე მესამედ გავდივართ ევროვიზიაზე და აქედან ორჯერ - შიდა კონკურსის გარეშე, რადგან დღეს ხელისუფლებას თავისი მუსიკოსები ჰყავს და მათ უხდის ფულს. წინააღმდეგი არ ვართ, სოფომ გაიკეთოს პრომო და ევროვიზიაზე გაიმარჯვოს, მაგრამ არა ბიუჯეტის, არამედ სპონსორების ხარჯზე, როგორც ამას სხვა ქვეყნებში აკეთებენ.

განა ღირს ამ თანხის დახარჯვა კონკურსზე თავის წარმოსაჩენად, როცა ათეულშიც კი ვერ ვახერხებთ მოხვედრას? ხელისუფალნი ქვეყნის იმიჯსა და პრესტიჟზე თუ ფიქრობენ, ჯობს პროგრესულად მოაზროვნე ახალგაზრდების ემიგრაციის შეჩერებაზე იზრუნონ. უკვე მეოთხე თუ მეხუთე თაობა გადის ქვეყნიდან, აქ რომ სამუშაოს ვერ პოულობენ და ესენი კი ერთ მომღერალში იხდიან მილიონებს; ესაა ქვეყნის სწორი პოლიტიკა?

თეო ტაბატაძე
ლილი მიროტაძე

ქვემო დაღვანი, როგორც მოგზივარებულ ყაყანად იქნა

ილიას „მკათა ღვანი“ ქართველთა მოძრაობის და ყოველი ქართულის მიმთვისებლათვის განწესილი საუკუნისწინანდელი ალიყურია, რომლის ექოც დღემდე ისმის „ღაბალ ღოგად მიჩნეულ ქრში“. სამწხაროდ, ქართველ ერს დაბალ ღობედ არამხოლოდ შემოკედლებული „მოხმარა-მტარი“ აღიქვამს, ანუ ის, ვინც „მიმოხმარება, მოციინარობს“, არამედ ბევრი შინაურიც, რომელთა ამბიციის ლაგამანყვეტილობას ველარაფერი აცხრობს. ამ ვრცელ წერილში შეძლებისდაგვარად შევეცადე იმ ადამიანების სახე მეჩვენებინა, ვინც ქართული პოლიტიკის სიმყიფეს საკუთარი ბიზნესინტერესების გრდემლზე ამონებენ და მსხვერვის ხმის გაგონებაზე აქეთ გვახმებენ. არადა, „არადა ისევე ღვას დღის წაწკრივი ბედი ქართლისა და ქართლის შირი“ (მუსრან მაჭავარიანი).

„დაიცავი საქართველოს“ ლიდერი ლევან გაჩეჩილაძე 6 მაისს საპროტესტო აქციის გამართვას აპირებს და შს მინისტრ ვანო მერაბიშვილს კომარებისა და ჯოჯოხეთის ბევრჯერ მოწყობით ემუქრება. 6 მაისს მერაბიშვილი და, რაკი სახელმწიფო — ეს ვანოა, შესაბამისად, მთელი ხელისუფლება პოლიციის ახლადდაწესებულ დღეს იზიებებს. ამიტომ და კიდევ ბევრი ფაქტორის გათვალისწინებით, გაჩეჩილაძის ეს მუქარა მისივე სხვა მუქარების („მივა მოვდივარ“, „მივა მოვდივარ“, „მივა მივდივარ“, „მივა წავდივარ“, „მივა, აბა, შენ იცი, შენი იმედი მაქვს და არ შეშარცხვინო“) ფონზეც კი ერთობ სასაცილოდ უღერს.

„ვიცი, რომ ბევრი ახალ-გაზრდა, რომლებიც ჩემთან ერთად იბრძოდნენ 7 ნოემბერს რუსთაველის გამზირზე, დაკავებულია“, — განაცხადა ლევან გაჩეჩილაძემ 2007 წლის 12 დეკემბერს. — „გვირდები ყველა მათ ახლო-შესაბამისად, მთელი ხელისუფლება პოლიციის ახლადდაწესებულ დღეს იზიებებს. ამიტომ და კიდევ ბევრი ფაქტორის გათვალისწინებით, გაჩეჩილაძის ეს მუქარა მისივე სხვა მუქარების („მივა მოვდივარ“, „მივა მოვდივარ“, „მივა მივდივარ“, „მივა წავდივარ“, „მივა, აბა, შენ იცი, შენი იმედი მაქვს და არ შეშარცხვინო“) ფონზეც კი ერთობ სასაცილოდ უღერს.

„ვიცი, რომ ბევრი ახალ-გაზრდა, რომლებიც ჩემთან ერთად იბრძოდნენ 7 ნოემბერს რუსთაველის გამზირზე, დაკავებულია“, — განაცხადა ლევან გაჩეჩილაძემ 2007 წლის 12 დეკემბერს. — „გვირდები ყველა მათ ახლო-შესაბამისად, მთელი ხელისუფლება პოლიციის ახლადდაწესებულ დღეს იზიებებს. ამიტომ და კიდევ ბევრი ფაქტორის გათვალისწინებით, გაჩეჩილაძის ეს მუქარა მისივე სხვა მუქარების („მივა მოვდივარ“, „მივა მოვდივარ“, „მივა მივდივარ“, „მივა წავდივარ“, „მივა, აბა, შენ იცი, შენი იმედი მაქვს და არ შეშარცხვინო“) ფონზეც კი ერთობ სასაცილოდ უღერს.

სიკვდილი უნდოდა ვინმეს, მაგრამ, როცა ხალხში რაღაცის მოლოდინს გააჩენ და იმას ველარ განსაზღვრავ, რა იქნება შემდეგ, თუკი მას იმედგაცრუება მოჰყვება, სულ მცირე, უპასუხისმგებლო ხარ. საგანგებოდ არაფერს ვამბობ პოლიტიკის სარფიან ბიზნესად გადაქცევაზე. „ნაცემოარაობის“ ლიდერებს, შესაძლოა, სათქმელი ბევრი აქეთ, მაგრამ ჯერ ლაპარაკის იმტაზე არ მოსულან. ხომ არ იცით, რატომ?

2009 წლის 14 დეკემბერს ვითომ ნაპრვიდენ-ტალი ლევან გაჩეჩილაძემ მესამე დამასრულებელი საპროტესტო ტალღის აგორებას ამ გაზაფხულად და ხელისუფლების შეცვლის პირობაც დადო.

რაკი „მერცხალმა“ თუ „მერცხალმა ბიჭმა“ მთლად ჭიკჭიკით ვერა, მაგრამ, როგორც შექმლო, ისე „გადმოგვძახა“, ხალხმაც იოქრა, „მალე გაზაფხული მოვაო“ და, ზემოთ რომ ვახსენე, ის იმედი კიდევ ერთხელ ჩაესახა... გულს, რასაკვირვლია.

მისი განცხადებით, ეს იქნება ქვეყანაში დაწყებული მესამე და დამამთავრებელი საპროტესტო გამოსვლება, რასაც ხელისუფლების შეცვლა მოჰყვება. „ახლა, როცა ამ სტრიქონს ვწერ“, მართლაც შუალაძეა, თუმცა ვერ ვხედავ — „ინვის და დნება“ თუ არა; მაისის არასაგაზაფხულო სიცივის გამო ფანჯარასაც ვერ ვაღებ და „სარკმლით მონაბერ“ სიოს ნათქვამ „ველთა ზღაპარსაც“ ვერ მოგიტხრობთ. სამაგიეროდ, ფიქრებით ბოლო სამი წლის პოლიტიკურ ბატალიებს გავყვე და მკათა ღვანი თუ ყაყანი შემომეღვსა, ვისთვისაც შემოდგომა პოლიტიკური მოსავლის აღების დროა, ახლა კი „ხენათვის“ უამი დამდგარა, ნაციონალურ „ხნულში“ პოლიტიკური „თესლის“ ჩადების დრო, რადგან ახლა გაზაფხულია. კი, ნამდვილად „გაზაფხულია, დადგა მაისი“ და, ალბათ, მძებსაც რამე შესაფერისს გაურითმავენ. არ არის აუცილებელი, რალაც სკაბრეზული იფიქროთ, მე, მაგალი-

თად, „მაისი“ — „დაისი“ რით-მა უფრო მომწონს. ალბათ, სწორედ მაისის დამლევს დადგება „გრეჩიბის“ დაისი, თუკი მიშას კიდევ არ დასჭირდა ძმების დახმარება.

„ოპოზიციამ ყველანაირი ფორმა სცადა, რათა მშვიდობიანი აქციებით, მშვიდობიანი მოთხოვნებით, ადამიანის უფლებებთან, კეთილდღეობასთან, დასაქმებასთან თუ საარჩევნო გარემოსთან დაკავშირებული საკითხებით, ჩვენ გამოგვეხატა ჩვენი ბრძოლა, მაგრამ ღრმად ვარ დაზრუნებული, რომ ძალიან მალე, ზემოთის დასასრულსა და გაზაფხულის დასაწყისში საქართველოში მესამე, დამამთავრებელი ტალღა დაიწყება, რომელიც არსებული ძალადობასა და კრიმინალიზაციას დაასრულებს“, — ლევან გაჩეჩილაძის ამ სიტყვების ნაკითხვისას, ალბათ, თქვენც ჩემსავით კალენდარს დახედავთ და, ჩემსავით ხმამაღლა თუ არა, გულში მაინც გაიფიქრებთ — „უკვე „გაზაფხულია, დადგა მაისი...“

მოდრობა „დაიცავი საქართველოს“ ლიდერი და „თბილისის ექსპრეზიდენტი“ ახლა ახალ იმედებს უჩენს თბილისელებსაც და დანარჩენ საქართველოსაც და დარწმუნებული ვარ, კვლავაც იმედგაცრუებული დარჩება ის ხალხი, ამით დაკრულზე რომ (კიდევ

ერთხელ ღრმად ჩაისუნთქეთ და ამოისუნთქეთ!) იბღავლებს!

მართალია, თბილისის მერის არჩევნებზე თავისი კანდიდატურა არ დააყენა (თუ ოპოზიციის ერთიანი კანდიდატი არ ვიქნები, კენჭს არ ვიყრიო), მაგრამ ლევან გაჩეჩილაძე პოლიტიკური პროცესების მიღედ დარჩენას არ აპირებს და ხელი-სუფლებასთან ბრძოლის გათმობასაც გეგმავს. ეტყობა, გაათმობდა ლევან გაჩეჩილაძე, ემანდ სულ „პუსტაზე“ არ დავრჩეო. ყველაზე მეტად, ალბათ, რესპუბლიკელების, კონკრეტულად კი „თინას გლეხური“ მოხელე გულზე.

ბევრი უთმინა უსუფაშვილის კენიამ და რაკი საშველი არ დადგა ვეიკელი „გრეჩიხას“ ამბიციას, კახური პირდაპირობით მიახალა, თავისი დროზე ოპოზიციის ერთიანი საპრეზიდენტო კანდიდატი ჩემო ჩვენაზე იქნებოდა, თავისი დროზე რაკ ვიციოდით, საგულდაგულოდ გვიმალავდნენ მაშინდელი კენჭისყრის შედეგებს და, თურმე რა მომხდარა — რამდენიმე პოლიტიკური სუბიექტიდან (მართლაც სუბიექტიდან!) უსუფაშვილის წინააღმდეგ და გაჩეჩილაძის სასარგებლოდ ხმა მიუციათ პაატა დავითიას, ჯონდი ბალათურისა და გია

თორთლაძეს... და ყველა მათგანი, რაკი ფაგორიტმა გაჩეჩილაძემ ვერ იბრუნებდა, მშვენივრად მოერგო პარლამენტარის სავარძელს!

არ ვიცი, რა გაათმობდაზე საუბრობს ლევან გაჩეჩილაძე, ახლა ძნელი სათქმელია, და-თანხმდება თუ არა მიშა ფსონის გაათმობებს, მაგრამ გაზაფხული „გრეჩიხა“ (ეგ თუ გაზაფხუდი, მტრისას, ჩაქურების სროლა იცის!) ბიშკეკის სცენარის შესაძლო გამოკრებაზეც ალაპარაკდა: „ჩვენთან ამკვიდრებენ იდეოლოგიას, არის ცუდი, არა, რაც მოხდა, კარგია, მაგრამ ბაკიევი რაც გააკეთა, ეს არის ცუდი და კრიმინალური. მან ხალხს ესროლა. უნდა გავყოთ ეს პროცესები. ხალხმა აიღო ხელი-სუფლება და ამოისუნთქა. ბიშკეკის მოვლენები 13 მარტს ვნახეთ „იმედის“ ეთერში. ხელისუფლება გეგმავს ამ მოვლენებს. თუ კიდევ უფრო ვხედავთ, ამწავებენ კიდევ, აბსოლუტურად ადეკვატურ რეაქციას მიიღებენ. არავის არ უნდა ხალხის კვლა და სიკვდილი. ეს უნდათ მხოლოდ სააკაშვილს, მერაბიშვილსა და უგულავას“.

ოო, საქმე გართულდა. სააკაშვილიც, მერაბიშვილიც და უგულავაც რომ ყველაფრის მკადრელები არიან, ეს უკვე

ვიცი, რადგან 2007 წლის 7 ნოემბერი სისხლიანი ასოებით ჩაინერა საქართველოს ისტორიაში და სისხლით სავსე კალმებიც სწორედ ამ ადამიანებს (!) ეჭირათ. ისიც ვიცი, რომ სააკაშვილი პრეზიდენტის სავარძლისთვის, მერაბიშვილი თავისი გავლენისთვის და უგულავა თბილისის მერობისთვის უკან არაფერზე დაიხვეწენ, მაგრამ ამ წინასწარჩევნოდ, ანუ 30 მაისამდე რომ მამა აბრამის ბატკნის როლს მშვენივრად მოიგებენ, დარწმუნებით შემოძლია ვთქვა. თუ არ გჯერათ, შევიგინებთ კი არა და, — დავიგინებთ! განსხვავებულ ლევან გაჩეჩილაძე აგისნით პირდაპირ ეთერში, იქამდე თუ მიუშვებს, რასაკვირველია.

რას გულისხმობს გაჩეჩილაძე „ადეკვატურ რეაქციაში“, ძნელი მისახვედრი არ არის. სამომავლო გეგმებზე საუბრისას არც ის დაუმალავს, რომ, თუ პოლიტიკურმა ოპოზიციამ კრიზისი ვერ დაძლია, სააკაშვილის წინააღმდეგ ბრძოლა, შესაძლოა, დამოუკიდებლად გააგრძელოს მეგობრებთან ერთად.

აქამდე ვიციოდით, რომ „მეგობრებთან ერთად სიმღერა და ცეკვა რა კარგია!“ ლივლივსაც არაუმჯობეს, თუ საშუალება გაქვს, — სუფლებით, საგულდაგულოდ იქნები თუ კარლოვი ვარში, — შეძლება ღამოკიდებული, მაგრამ მხოლოდ მეგობრობის იმედად დიდ პოლიტიკაში თავის დამკვიდრება უტოლათა. შეიძლება მეგობარი თანამოაზრე იყოს, მაგრამ როცა პოლიტიკურ ლიდერად წარმოჩენის პრეტენზია გაქვს, იმ თანამოაზრეთა დიდი არმია გჭირდება, ვინც ლიდერად გალიარებს არა „მშობის ამბავში“ ან შენი მოთხოვნით, არამედ შენი გამორჩეულობით.

იცის ეს ლევან გაჩეჩილაძემ? ალბათ არ იცის, თორემ დამოუკიდებლობას (ნეტავ, აქამდე ვისზე იყო დამოკიდებული?) მოწყურებული არ იტყოდა: „რა იქნება ეს დამოუკიდებლობა — არჩევნებში მონაწილეობა, საკუთარი პარტიის შექმნა თუ რა, ამას მთავალი გვიჩვენებს“.

გიორგი გაჩეჩილაძე („უცნობი“): პილივივიოოოთი! „ღინამოს“ სტადიონი. 2009 წლის 26 მაისი

საქართველო

საერთო, გაზიარებული თქმვის მოსაზრებები? დაზიარებით: 38-41-97, ან მოგზავრით: info@geworld.net

სწორედ ეს „თუ რა“ მოითხოვს დიდ ფსონს. სააკაშვილსა და მის ძალაუფლებამდე მისაღწევად რომ ვერც არჩევნებში დაამარცხებ და ვერც პარტიულ ფრონტზე აჯობებს, ამის ახსნა თვით ლევან გაჩეჩილაძესაც ალარ სჭირდება. ამ „თუ რა“-ში კი მიშა ფულს „ისე რა“ არ გადაიხდის. ალბათ, ამიტომაც უხსენა ბიშპეკი.

მაგრამ პრეზიდენტად არ შემდგარ „გრეჩიხას“ ავიწყდება, რომ საქართველო ყირგიზეთი არ არის და არც თბილისი ჰგავს ბიშპეკს. წერილის დასაწყისში ვთქვი და ვიმეორებ — „გრეჩიხების“ დინასტიის გასაპრეზიდენტებლად ხალხი დედაქალაქს არ გადაწვავს. და საერთოდ, ასეთი რა ვარიანტი აქვს ამ ქვეყანას ძმები გაჩეჩილაძეებისა, რომ მუდმივად მათ დაკრულზე ცეკვავდეს ვინ თუ ბერი?

მიუხედავად სააკაშვილისადმი ჩემი დამოკიდებულებისა, უნდა გავიხსენო, რომ, 2003 წლის ნოემბერში, როცა პრეზიდენტი შევარდნაძე პარლამენტის წინ დამისმთვევლბთან მოულოდნელად მივიდა, სააკაშვილი საკრებულოს შენობიდან სასწრაფოდ იქ გაჩნდა (ხანუმა გახსოვთ? — „ასი თუმანი მეკრებება“). ამ შემთხვევაში — პრეზიდენტობა! და კარგი პიარ-ტრიუკიც ჩაატარა. ყველაფერი ისე გამოჩნდა, თითქოს შემინებულ პრეზიდენტი საფრთხეს გააჩინა. არადა, მიშას რა უნდა ექნა, როცა პრეზიდენტის პირადი დაცვის თანამშრომლებს იგი ქაშკაშით (პირდაპირი მნიშვნელობით!) ეჭირათ. მაშინ მილიონობით ტელემყურებელმა იხილა გმირი მიშა, რომელიც არაფერს უშინდებდა. როგორი გმირია და რა რეაქცია აქვს თვითმფრინავის ჩრდილზე, ასევე, მილიონობით (უფრო ზუსტად ათეულობით) (თუ ასე უთვლებთ, მოკლედ, როგორც დარის!) მილიონმა ადამიანმა დაინახა.

რაც შეეძლო მიშამ, ვერ მოახერხა ლევან გაჩეჩილაძემ.

მან თავისი პრეზიდენტობა ვერ „გააპრავა“ ხალხის თვალში და 2008 წლის 7 იანვარს სამების ტაძარში შემოსულ პრეზიდენტობის კანდიდატს სააკაშვილს თავი მდაბლად, ქვეშევრდომულად დაუკრა. და ეს მაშინ, როცა ყველაზე აქტიურად მეორე ტურის დანიშნვის საკითხი განიხილებოდა და ხალხს „ბატონი პრეზიდენტი“, ანუ გაჩეჩილაძის იმედი ჰქონდა...

ლევან გაჩეჩილაძემ კი კვლავ პირველობისთვის ბრძოლა განაგრძო, ამჯერად — თბილისის მერობისთვის; არ გამოუვიდა, რადგან პოლიტიკურ სპექტრშიც კარგად იცინან, რომ, საქმე საქმეზე თუ მიდგება, შესაძლოა, სისხლით მოპოვებული გამარჯვება უსისხლოდ დათმოს. მისი (და არა მარტო მისი) არგუმენტი, რომ სააკაშვილს თბილისი მოუგო, იმდენად უსუსურად ფერდა, რომ არავინ დაუჯერა; არც მას ენდნენ და არც მის ცრემლებს, რადგან, ჯერ ერთი, ზოგადად, ხალხის კოლექტიური მენსიერების სენი არც ქართული ელექტორატისთვის არის უცხო — ამენიზიაზე მოგახსენებთ და, მეორედ, ხელისუფლება ამჯერად საარჩევნო ასპარეზზე ორინლისწინანდელი ვით ფორსმაჟორში კი არა, კარგად მომზადებული გამოდის.

„დაიცავი საქართველოს“ ლიდერმა, როგორც ჩანს, ბოლომდე ვერ გაიაზრა მის მიმართ გამოთქმული პრეტენზიები, თუმცა თბილისის მერობისთვის ბრძოლაზე უარი თქვა და განმარტებაც მოაყოლა, — საერთო კანდიდატის გარეშე ბრძოლას აზრი არ აქვსო.

„როდესაც ჩვენს ქვეყანას ჰყავს ასეთი მტერი, შენი, ჩემი და ყველას ვაღია, სამშობლოს გადასარჩენად გავერთიანდეთ ნებისმიერ პროცესში — იქნება არჩევნები თუ აქციები, მაგრამ ეს არ ხდება. აქ პასუხისმგებლობა გადაამწყვეტი. პასუხისმგებლობა არა შენი პარტიის ან მეგობრების, არამედ შენი ქვეყნისა და ხალხის წინაშე. მე მთელი ჩემი ენერჯია

ჩავედგე გაერთიანებისა და ერთობლივი ბრძოლის საქმეში, მაგრამ არ გამოვიდა“, — ლევან გაჩეჩილაძის ეს სიტყვები, ალბათ, უკანდახეული ლიდერის ლაღადად უნდა აღვიქვათ, თუმცა, მისივე თქმით, არსებული რეჟიმის შესაცვლელად ბრძოლას გააგრძელებს.

მაგრამ როგორი იქნება ეს ბრძოლა, უკვე შევიტყვევით, რომ ჯერ თვითონაც არ იცის. სანამ ლევან გაჩეჩილაძე (მაპატიეთ და) ბურიდანის ვირის მდგომარეობაშია, პოლიტიკური პროცესი კიდევ უფრო გააქტიურდა.

სოზარ სუბარი თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარეობისთვის ბრძოლას გამოეცხადა. „ალიანსმა“ ამ გადამწყვეტილებას „კარის ლიდაცტოვება“ უწოდა და, ბუნებრივია, შემდგომი ნაბიჯებიც გათვალა. მიუხედავად იმისა, რომ წინასაარჩევნოდ პოზიციების ცვლილებას გიორგი თარგამაძე არაეფექტიანად მიიჩნევს, ორიოდ დღის წინათ სწორედ „ქრისტიან-დემოკრატიზმმა“ მიიღეს შეთავაზება — გაიატურია მერობისთვის ბრძოლის მართონიდან გაიყვანეთ და საკრებულოს თავმჯდომარედ ინგა გრიგოლიას კანდიდატურას მივემხრობითო. „ქრისტიან-დემოკრატიზმმა“ ამ ლია შეთავაზებაზე მოკრძალებული უარი თქვეს, მაგრამ, ძნელი მისახვედრი არ არის, რომ თუ პოლიტიკურ საქადრება დაფაზე ფიგურათა განლაგება ამ მიშას და იმ ვანოს ინტერესებს გადაკვეთს, გიორგი თარგამაძეს და გაიატურისას გულს არ დასწყვეტენ. ინგა გრიგოლია კი გამარჯვების მყარი გარანტიის მიღების (ნეტა ვის-გან?) გარეშე პოლიტიკაში ფეხსაც არ შედგამდა.

ქართულ პოლიტიკაში ვაჭრობა გაჩაღდა, ლევან გაჩეჩილაძე კი „ისევე იქ“ ჩარჩა. სხვა რა შეიძლება უწოდო სუბარის გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებულ მის კომენტარს: „სოზარ სუბარმა გამარჯვების ფორმულა ვერ დაინახა და საკრებულოს თავმჯდომარედ კენჭისყრაზე უარი ამიტომ თქვა“. იქნებ სწორედ ასეთ ნაბიჯებში ხედავს „ალიანსი“ გამარჯვების ფორმულას? ლევან გაჩეჩილაძეს ეს არ ესმის, მას ვერ წარმოუდგენია გამარჯვება ძმების აქტიური მონაწილეობის გარეშე. იგი ვერც იმას მიხვდა, რომ პოლიტიკურ სპექტრს ყელში ამოუვიდა ძმთა ყაყაყი და სწორედ პოლიტიკური მეთოდებით ცდილობს იმის გაკეთებას, რასაც „გრეჩიხები“ ვიღაცების „დედის მოკვლით“ აპირებდნენ.

თუ ასე არ არის, გაეცანით ლევან გაჩეჩილაძის ლაღადიდან მხოლოდ რამდენიმე ფრაგმენტს მცირე კომენტარით და დასკვნა თვითონ გამოიტანეთ: „დედის საქართველოში ყველაფერი გაკოტრებულია. ეს არის თავიდან ბოლომდე გაკოტრებული სახელმწიფოებრიობა და გაკოტრებული ადამიანები. როდესაც ასეთი მიმეფინანსური ვითარებაა (ამას მხოლოდ ჩემს თავზე ვარაუბრაობ, არამედ ვარაუბრაობ თითოეულ მოქალაქეზე) და ამ დროს ხალხის ფულს იყენებ საკუთარი თავისთვის, ამ უფასოებისა და რუსი გენერლებისთვის; ამ ვითარებაში, რის თქმა უნდა, ბრძოლას კიდევ უფრო გავაათმავებ. მე შეურიგებულ კაცი ვარ. დღეს პოლიტიკაში არაა ლევან გაჩეჩილაძე კი არა, სხვა მოქალაქეც ვერ ნავა, იმდენად პოლიტიკურად მიმდინარეობს, რომ აქციების მომხრე ამ წუთში ბევრი არაა. 15 აპრილს პოლიტბატონების გათავისუფლების მოთხოვნით ჩატარდა აქცია, რომელსაც ბევრი ლიდერი არ ესწრებოდა, რამაც გული დამწყვიტა“.

როგორც ჩანს, ლევან გაჩეჩილაძეც მიხვდა, რომ პროცესებს ერთი ეტაპი დასრულდა და საჭიროა ახალ ეტაპზე გადასვლა. მიხვდა, მაგრამ ბოლომდე ვერ გაუაზრებია, რომ პოლიტიკური პროცესი მუდმივ განახლებას საჭიროებს და ერთ ადგილზე გაყვინა სიკეთეს არავის მოუტანს. პოლიტიკოსებს აღარ სურთ მის დაკრულზე ცეკვა და მისი ძმის სიმღერაზე ხელისგულების გადატყავება. მართალია „ობსაიტი“ არ ეჭაშნიკება, მაგრამ ნიშნისმოგებით აცხადებს:

„ჩემი განცხადება ნიშნავს, რომ ავერ არის ბურთი და მოედანი და მიდით, აბა, ვნახოთ, რას მიაღწევთ ე. წ. პოლიტიკური თვითნებობით. კიდევ ერთხელ მინდა, ვთქვა, რომ მარტო „ალიანსი“ არ მიუღწევია მერის პირდაპირი არჩევნების დანიშნვისთვის. ეს გააკეთა იმ დიდმა საზოგადოებამ, რომელიც რამდენიმე წლის განმავლობაში იბრძოდა ქუჩაში და თავებს იხეთქებდა. ამიტომაც არ შეიძლება ამ საკითხის პრივილეგია

ზება იმისთვის, რომ რამდენიმე ადამიანი გაიყვანო საკრებულოში. კიდევ აქვთ დრო, რომ თვალი გაახილონ და სინამდვილეს თვალში შეხედონ“.

ეს სინამდვილე ლევან გაჩეჩილაძეს კვლავაც ერთპიროვნული ლიდერობის პერსპექტივას უმზადებს. მან იცის, რომ სააკაშვილი ხელისუფლებას იოლად არ დათმობს. იქვე ისიც არ ავიწყდება, რომ პოლიტიკურ პარტიორებს თავისი დამსახურება შეახსენოს, თუმცა ქართული პოლიტიკის მაჟორიტარული „ჯიგარზე“ გადის და, მისდა სამწუხაროდ, ბოლომდე ვერ გაიაზრა, თუ რა ხიბლი აქვს პოლიტიკურ კულუარებს. ეს კულუარები მისთვის შენაბადაზე დაინყოფა, როგორც ჩანს, იქვე დასრულდა. იმედს კი მაინც არ კარგავს.

„ოპოზიციას აქვს გამარჯვების შანსი, მაგრამ არ უნდა შეხედოს ხელისუფლების ნაბიჯებს. მას უნდა ჰქონდეს თავისი ნაბიჯები. ერთადერთი პრობლემა, რაც არის დღეს ოპოზიციისაში, არის ის, რომ მათ უნდა გადალახონ ის კრიზისი, რაც მათში არსებობს“.

ამ კრიზისის ერთ-ერთი სულისჩამდგმელი თვითონ არის და ამას ადასტურებს რამდენიმე ტერმინოლოგიით — კონსულტაციები, სინამდვილეში კი „მინოლა“, რომ მხოლოდ ის შეიძლება ყოფილიყო ერთიანი კანდიდატი. პოლიტიკოსებმა მის „ნაუთმს“ გაუძღეს და „გრეჩიხა“ პროცესებს კულტურულად ჩამოაპოვრეს. ისიც ადგა და იქ ნავიდა, სადაც „ჯიგაროს“ რეპუტაცია ჯერ კიდევ აქვს.

„სანამ პირში სული მიდრეკილი იქ, სადაც დგას ჩემი ხალხი და ვიდგები წინა ხაზზე სააკაშვილის რეჟიმის მომხრეების საქმეში. როდესაც საქმე ჩემი ქვეყნის ინტერესებს შეეხება, არც ცხელი ტყვიის არ მეშინია. მიხვდება სააკაშვილი, რომ უნდა ნავიდეს, დიდი შანსი აქვს მშვიდობიანად წასვლის. ვერ მიხვდება, რომ ეს სკამი უნდა დათმოს, დიდი შანსია, რომ მიიღოს ადეკვატური და ძალიან მძლავრი რეაქციები“.

ჩვენი იმედგაცრუებული ნაცნობის — ლევან გაჩეჩილაძის ამ მხურვალე თუ მცხუნვარე განცხადებების ფონზე რაღა გასაკვირია მისი „უცნობი“ ძმის იდეა, ბოლომდე გააშაროს ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნები. ზუსტად არავინ იცის, „უცნობი“ რას მოიფიქრებს, რადგან „ბატონი პრეზიდენტიც“ კი აცხადებს, რომ „მის თავში რა ხდება, მე ხომ ეს არ ვიცი“.

ლევან გაჩეჩილაძემ არც შარშან, 26 მაისს იცოდა, რა ხდებოდა მისი ძმის თავში. სულსემშუთველი „Nწ საკინდომ“ გამოსულმა და „დინამოს“ სტადიონზე გაგრილებულმა ამ თავმა 100 ათასი ადამიანი სამების ტაძარს მიაყვანა — „ხო გამდგოვო, აი!“ — და შემდეგ ისევ პოლიტიკოსებს რომ არ ემარჯვათ, არავინ იცის, როგორ დამთავრდებოდა ეს ავანტურა.

„უცნობი“ აპირებს არჩევნებზე ახალი სლოგანით „მოვიდვიარ და მოვიმღერი“ გამოვიდეს და პრომეთეს ძეგლის ადგილზე 13 მარტს „ტელევიმედის“ მიერ მოკლული პრეზიდენტის (მიხვდით, ალბათ, ვის „უკვდავყოფას“ აპირებს!) ძეგლი დადგას.

ყველაფერი შეიძლება მოხდეს, რა, მოდელირებულად... და ვთქვა, რომ, აი, ეს გზა მე გავიხსენით, ჩემი კარგო ხალხი, და ამაზე გავაკეთოთ სიუჟეტი და ასეთი რეალაქცია. ყველაფერი, რასაც ესენი აკეთებენ, დასაცინია, ხალხი! ეს არ არის სერიოზულად აღსაქმელი, დაცინიით უნდა გავაჩი-

ნოთ ბრძოლის ველი, მე ასე მგონია...“ — ისმენ ამ (სცადეთ მესამედაც — ღრმად ჩაისუნთქეთ და ამოისუნთქეთ!) ბოლოვას და რწმუნდები, რომ თუ ასე გაგრძელდა, ამ ქვეყნის უბედურება არასოდეს დამთავრდება, რადგან ნათელია, რომ ძმები გაჩეჩილაძეებს სააკაშვილისგან ახალი შეკვეთა აქვთ — ბოლომდე ჩაკლან პოლიტიკური პროცესი! თუ ასე არ არის, მაშ, რა მიზანს ემსახურება მათი თავდაუზოგავი მცდელობა თითქმის სამი წლის მანძილზე, როგორმე მუდმივად ზედაპირზე იყვნენ და პოლიტიკოსებს მუდმივად კარნახობდნენ თავიანთ პირობებს?!

„სულ რომ მარტო ვიყო, 26 მაისს გავალ და არ გავატარებ რუსთაველზე ტანკებსა და თვითმფრინავებს, არ გავატარებ, სულ რომ მარტო ვიყო მეთქი...“ — ეს უკვე ისტერიკა და შარშან მთელი ხუთი თვის განმავლობაში ხალხი ამ ისტერიკით ცხოვრობდა. რა მიზანს მიაღწევს ძმებმა გაჩეჩილაძეებმა ამ მატრბაზობით?! „უცნობი“ კი აცხადებს, არ ვიცი, კიდევ გამოვა თუ არა ქუჩაში ხალხით, მაგრამ იცის, იცის, რომ ხალხი ძმების დაძახილზე აღარ გამოვა (მისი ძმა კი „ჯერჯერობით ატყობს, რომ აქციების მომხრე ამ წუთში ბევრი არაა“) და ამიტომაც „უვარდება“ ტანკს ტრაქში (ცუდი არაფერი იფიქროთ, „ტრაქი“ ტანკის მუხლუხას ერთ-ერთ შემადგენელ ნაწილს ჰქვია), მაგრამ თვითმფრინავებს როგორ არ გავატარებ“, თანაც „სულ მარტო“, ეს იქნება საცქერლად საამოდ.

„უცნობი“ იმდენად შეიჭრა ილიას როლი (ერთხანის ედრებოდა კიდევც), რომ პოლიტიკურ სპექტრის მოთხოვნებს უყენებს: „მე ასეთი შთაბეჭდილება მრჩება, ადამიანები, რომლებიც დღეს ხალხის არჩევნებში კანდიდატებად მოიარბებიან, გამოდიან და კამპანიას ატარებენ აბსოლუტურად არაადეკვატურ სიტუაციაზე, როდესაც ხალხი უნდა დაიცვა, პირველ რიგში, როდესაც გარემო უნდა გამოასწორო, რასაც საგანდასახადო გარემო ჰქვია, იწინააღმდეგებოდა წინ და უკან... იგი, რა? მე რას ვიძახებ? უნდა დამანახონ, რომ მოვლენ, თბილისის გამორჯვებას სააკაშვილს რა... უნდა დამანახონ ის, რომ ყველა თბილისელი ადამიანი მათი ოჯახის წევრი იქნება. ის, რომ მერაბიშვილის ბანდები უსამართლოდ მოექცნენ, ეს მთავარ დავაა და ახლა უნდა დაიწყოს, ეს უნდა მითხარს წინასაარჩევნო კამპანიაში“.

გაიგეთ რამე ამ ახლა-უბდაში? მერობის კანდიდატებს ვეკითხები. ჰოდა, თუ გაიგეთ, თქვენთვის კარგად ნაცნობ „უცნობი“ უთხარით, რომ ამ ყველაფერს (იხ. ზემოთ) დაანახებთ, ოღონდ თუ აგორიყვენ.

მანამდე კი სიცოცხლოვ ქსელეში გავცეცლა ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ „უცნობი“ არჩევნებზე შესაძლოა, იოსებ სტალინის ფორმაში — კიტელში, უღვაშებით და ჩიბუხით ვიხილოთ.

ძნელი სათქმელია, ეს რა ხუმრობაა, მაგრამ ახლავ შეიძლება ითქვას, რომ, თუ მართლა ამგვარად სურს არჩევნების გაბიბრება, ნამდვილად არაფერი გამოუვა და თავს სწორედ იმ „უღვაშოვული მარინას“ მდგომარეობაში ჩაიყენებს, ვის გამოყენებასაც, საგარეულოდ, სამოყრდნობად აპირებს. თუმცა ხალხი ახლავე მარინაზე არანაკლებ კოლორიტად აღივანებს და არც გაემტყუნება — თაობა მიდის, თაობა მოდის, ასეთია ჟამთასვლის კანონი.

ბონდო
ჰიქინარაჰვილი

ლევან გაჩეჩილაძე: „შეიძლება გიას შოუ აქვს დაბავშილი. მის თავში რა ხდება, მე ხომ არ ვიცი“. სამების ტაძარი. 2009 წლის 26 მაისი

ლომა გადასახლება მომხსენებლებს საპარტიო დანაშაულებს და აღნიშნა, რომ, თუ სხვა დოკუმენტების ნარკვევებზე დაყრდნობით, ძირითადად, დიდ სამამულო ომში თავიანთი ხალხის დამსახურებებზე საუბრობდნენ (რაც სავსებით გასაგებია, მისაღები და ძალიან საინტერესოა), ძარბოვებში მომხსენებლებმა აქცენტი გააკეთეს ზოგადსააქცეპტაციო ღირებულებებზე, რმინს, ოდესღაც თანამემამულეების (ანუ ერთი სამშობლოს მქონეთა!) თავს მომხსენებლებს მიუხედავად ანაღიზნა, ასევე ილაპარაკეს იმ გზაზე, რომელითაც მომხსენებლები უნდა ვიპოვოთ, რათა მორიგჯერავე შეცდომა არ დაუშვათ. ვინაიდან ადრინდელი კონფერენციის უნიკალური, რადგან ეს პირველი პრევენციული, რომელიც მთელი კავკასიის ერთად შეიქმნა მომხსენებლებს, რომ რეგულარულად უნდა გაიმართოს ასეთი შეხვედრები, სადაც ვისაუბრებთ იმაზე, რაც გვაერთიანებს და არა იმაზე, რაც გვმიჯნავს. მან ასევე მოუწოდა ყურადღების გაქცევა, მეტი ყურადღება დაუთმონ სწორედ ასეთი მოვლენების და არა ისტორიის ფაქტობრივობის საფუძველზე დაუშვებელი ფაქტების გაშუქებას.

კონფერენციის მეორე დღეს გაიმართა მეორე სესიონი, რომლის დასრულების შემდეგაც გაკეთდა შემაჯავებელი განცხადება: **„დიდი სამამულო ომის გამორჩეული წინააღმდეგობის საოცარი ყურადღება და მონაწილეობა ომის ვეტერანებისადმი, რაც ზოგჯერ გადაჭრებულად იქნა გვერდებში. თქვენ ხომ სამშობლოს, ჩვენს მომავალს იცავდით და სხვანაირად როგორ შეიძლება“**, — გვეუბნებოდნენ მათი ყურადღებით გაუღიზიანებულ ვეტერანებს.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობდა კავკასიაში მცხოვრები ყველა ეთნოსის წარმომადგენელი 15 დელეგაცია 100-მდე დელეგაციით. საქართველოს დელეგაცია წარმოდგენილი იყო 9 კაცის შემადგენლობით, მათ შორის ორი დიდი სამამულო ომის მონაწილე გახლდათ. დელეგაციის ხელმძღვანელობდა რუსეთის სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ალექსანდრე ჭაჭია.

კონფერენციის დაწყებას წინ უძღოდა საინტერესო ღონისძიებები, კერძოდ: გამრეების მთაზე მარადიულ ცეცხლთან გვირგვინების

რუსეთში დიდი სამამულო ომის მონაწილეებს არ ივიწყებენ, აფასებენ და დიდი პატივისცემით აპყრობიან

სათაურში გამოტანილი სიტყვების ნათელი დადასტურება იყო ქ. ტუაფსეში ჩატარებული საერთაშორისო რეგიონალური კონფერენცია, რომელიც დიდი სამამულო ომის დამთავრების 65 წლისთავს მიეძღვნა.

თავიდანვე უნდა აღინიშნოს კონფერენციის ჩატარების ორგანიზაციის უმაღლესი დონე, რომელშიც ჩაბმული იყო კრასნოდარის მხარისა და ქ. ტუაფსის ადმინისტრაცია. როგორც ჩანს, სამამულო ომის დამთავრების 65 წლის იუბილური საერთაშორისო სახალხო დღესასწაულად გამოცხადდა, რომლისთვისაც მზადება, დიდი ხანია, დაუწყიათ. იგონებობდა კრასნოდარსა და ტუაფსეში ჩასვლის პირველი საათიდანვე. ადამიანები ქუჩაში ერთმანეთთან შეხვედრისას საუბარს გამარჯვების დღესასწაულის მილოცვით იწყებდნენ. განსაკუთრებით თვალში საცემი იყო მოსახლეობის უღრმესი პატივისცემა და სიტბო სამამულო ომის მონაწილეებისადმი, რასაც კონფერენციის მონაწილე ვეტერანები ყველგან ვგრძობდით — ქუჩაში, მაღაზიებში, რესტორანში და სხვა ხალხმრავალ ადგილებში.

საგანგებოდ აღსანიშნავია ახალგაზრდობის საოცარი ყურადღება და მონაწილეობა ომის ვეტერანებისადმი, რაც ზოგჯერ გადაჭრებულად იქნა გვერდებში. თქვენ ხომ სამშობლოს, ჩვენს მომავალს იცავდით და სხვანაირად როგორ შეიძლება“

ციის შესახებ. კონფერენციაზე გამოტანილი იყო 39 მოხსენება, რომლებიც თავისთავად საინტერესო იყო, რადგან მათში ხაზგასმული საკითხებით კიდევ ერთხელ გაიხსენეს კავკასიაში მცხოვრებ ხალხთა ეთნოსური ჯგუფების მიერ საერთო გამარჯვებაში შეტანილი წვლილი. მოხსენებებში კრიტიკულად იყო განხილული ომის შემდგომ პერიოდში საბჭოთა კავშირსა და საზღვარგარეთ გამოცემული მეშუარებისათვის სხვა სახის ლიტერატურულ ნაწარმოებებში წარმოდგენილი მონაცემები. მკაცრად იყო დაგმოვილი ვოლკოგონოვის მსგავსი ფსევდო ისტორიკოსების, ცრუ მეცნიერების მიერ მეორე მსოფლიო ომის შედეგების მცდარი, რეალობას მოკლებული შეფასებები, რამაც ფაქტობრივად, ეჭვქვეშ დააყენა მეორე მსოფლიო ომში გამარჯვებაში

მიტანა და ქალაქის ახალგაზრდობასთან შეხვედრა. ამალელებელი იყო კონფერენციის მონაწილეთა შეხვედრა ოქტომბრის რევოლუციის მოედანზე ქ. ტუაფსის კადეტთა საზღვაო სკოლის მოსწავლეებთან. კონფერენციის მონაწილეებმა, მათ შორის საქართველოს დელეგაციის წევრმა, ომის ვეტერანმა დავით იაკობაშვილმა მეტად თბილად, მამაშვილურად მიმართა კადეტებს. შეხვედრის დასასრულს მოსწავლეებმა წარმოადგინეს სპორტული სანახაობა და კონცერტი.

ახლა თვით კონფერენ-

საბჭოთა კავშირის გადამწყვეტი როლი. კონფერენციის მსვლელობისას თვალში საცემი იყო ერთი მეტად საყურადღებო ფაქტი. ყველა მოხსენებაში ხაზგასმული იყო საბჭოთა ადამიანების ერთობა ამ ომში გამარჯვების განუზომელ მნიშვნელობაზე, რომელსაც მსოფლიო ისტორიაში ბადალი არ ჰყავდა; მის როლზე მონაწილეობისადმი და ა.შ. სამწუხაროდ, არც ერთ მოხსენებაში სიტყვა არ თქმულა ამ გამარჯვების შემოქმედის, ორგანიზატორისა და სულის ჩამდგმელის, გენერალისიშულის — იოსებ სტალინის შესახებ.

მართლაც, პარადოქსული და ალოგიკური მსჯელობა მეორე მსოფლიო ომის თაობაზე ი. სტალინის როლის იგნორირებით. მე, როგორც ომის მონაწილე, სრული პასუხისმგებლობით ვაცხადებ, რომ ი. სტალინი მა მეორე მსოფლიო ომის გამარჯვებაში არა მნიშვნელოვანი, არამედ გადამწყვეტი როლი ითამაშა. საკმარისი იყო სტალინის მცირედი სისუსტე მანინც გამოეჩინა და ომი წაგებული იქნებოდა. საქართველოს დელეგაციის წევრის —

მართალია, მთლიანობაში ღონისძიება საინტერესოდ ჩატარდა, მაგრამ ისიც გამოჩნდა, რომ მეორე მსოფლიო ომის შეფასებაში ბევრი რამ დასაზუსტებელია. არასწორია მეორე მსოფლიო ომის გამომწვევ მიზეზებსა და მსვლელობაზე დღევანდელი გადასახედვად მსჯელობა იმდროინდელი ვითარების გათვალისწინების გარეშე. კონფერენციაზე დამსწრეთა საერთო მომონება დაიმსახურა საქართველოს დელეგაციის წარმომადგენლების ა. ჭაჭიასა და ა. ხიდირბეგიშვილის მოხსენებებმა. კონფერენციის ხელმძღვანელობამ არაერთგზის ხაზგასმით აღნიშნეს **„ქართველი მეგობრების გამოსვლებში გამოთქმული შენიშვნების შესახებ, რაც გათვალისწინებული უნდა იქნას“**. საინტერესო იყო ნ. სევეტიცკის მოხსენება საქართველოს საზოგადოებრივ ცნობიერებაში თუ როგორ აისახა დიდი სამამულო ომი, ის წვლილი, რომელიც შეიტანა ქართველმა ხალხმა საერთო გამარჯვებაში.

აღნიშნულმა კონფერენციამ გვიჩვენა, რომ დიდი სამამულო ომის ისტორიაში ჯერ კიდევ ბევრი რამ შეისახნავლი და დასაზუსტებელია, რაც მომავალი თაობების გასაკეთებელია.

შოთა ბუაქაი, დიდი სამამულო ომის ვეტერანი

ქალაქი ერთობაშია

ამ ეგიდით ჩატარდა ამა წლის 28-29 აპრილს ქ. ტუაფსეში რეგიონალური თეორიული კონფერენცია, რომელიც ფაშინზე გამარჯვების 65 წლისთავს მიეძღვნა.

კონფერენციის მუშაობას თავიდან ბოლომდე წითელ ხოლად გასდევდა დევიზი: „ერთობით მიღწეული დიადი გამარჯვება“. ყველა მოხსენებელის მიერ ხაზი გაესვა მეორე მსოფლიო ომში ფაშინზე გამარჯვების უდიდეს ისტორიულ

ითამაშეს. ამ ფაქტზე მეტყველებს თუნდაც ის ფაქტი, რომ მეორე მსოფლიო ომში დაღუპულთა ნახევარზე მეტი, ანუ 27 მილიონი ადამიანი გამარჯვება უდიდესმა პატივით და ხალხთა ერთიანობამ. კონფერენციის ყველა მონაწილე აღნიშნავდა, რომ ხალხის მასობრივად გამარჯვება და უდიდესმა რწმენამ განაპირობა ფაშინის დამარცხება.

ლეთა დიდმა ნაწილმა ყურადღება გაამახვილა იმაზე, რომ აქა-იქ თავი წამოყვეს ძალებმა, რომლებიც იგნორირებას უკეთებენ ფაშინზე გამარჯვების ისტორიულ მნიშვნელობას და ცდილობენ ისტორიული ფაქტების გაყალბებას. კონფერენციამ მეტად საინტერესოდ ჩაიარა. გულამაჩუყებელი და საინტერესო იყო ადგილობრივი მოსახლეობის და ახალგაზრდობის წარმომადგენლებთან

თბილისელი მონაწილეები უკვე ავტობუსში ადიოდნენ, როცა მათკენ კოჭლობით მიმავალი დასამშვიდობებლად ხელგანვდილი ვეტერანი დაინახეს სამხრეთ ოსეთიდან, შერყეული ჯანმრთელობისა და ხანდაზმულობის მიუხედავად, დილაუთენია პირნიმინდად გაპარსული და საგულდაგულად გამონყობილი... ეგებ, იმ დღეს სწორედ ეს იყო ერთიანობით მიღწეული დიადი გამარჯვება — ქონფერენციის მთავარი შედეგი?!

არნო ხიდირბეგიშვილი

ქართველები პრობლემების მოგვარებას სურს აფხაზების დახმარებით, უპირობო გზით ასევე

აფხაზეთში მცხოვრებმა ქართველებმა კარგად იციან, რომ კონფლიქტის ზონაში მათი უფლებების დამცველი არავინაა და, შიშის მიუხედავად, თავადვე უნებურად საკუთარ პრობლემებთან გამკლავება. გასული ქართველებს არსებულ სიტუაციასთან შეგუება არ უჭირთ და დაპირისპირებულ მხარესთან საერთო ენა მალევე გამოიხატება. ახლა თვითნებურად დაბრუნებულთა მთავარი საზრუნავი საგზაფხულო სამუშაოებისთვის თავის გათმევაა. სანვარზე გაძვირებულმა ფასმა და გადაადგილების პრობლემამ გასული ქართველებს სხვა გამოსავალი მოაძებნინა. რუსი სამხედროებისგან შეღავათიან ფასებში შეძენილი სანვარი კი ამ პრობლემის მოგვარების ერთ-ერთი საშუალებაა.

«სადაც რუსული შენაერთი და აფხაზური პოლიცია დგას, შიშის საფუძველი არაა»

ერთმანეთთან კარგი ურთიერთობა შევიწარმეთ, რაშიც აფხაზებიც და გარკვეულწილად რუსებიც ხელს გვინწყობენ.

ჩვენი მთავარი პრობლემა საზღვრის გადალახვაა. აქ დაბანაკებული რუსი სამხედროები ამის საშუალებას არ გვაძლევენ. აფხაზების დახმარებით, შეზღუდული მოგვარებასაც, ხშირ შემთხვევაში, ვახერხებთ. გასაკვირია ხომ? აფხაზებზე ათას სიბინძურესა და სისულელეს რომ ყვებიან, სიცრუეა“.

დავით შაფუბია:
„ჩვენ აფხაზებთან გასაყოფი არაფერი გვაქვს. აფხაზებთან ერთად სუფრაზეც ბევრჯერ ვყოფილვარ და მათაც საკმაოდ ბევრჯერ გაუზიარებიათ ჩვენი სატყვიარო. ყველანაირად ვცდილობთ, ერთმანეთს დავეხმაროთ და შეძლებისდაგვარად გავეუმართოთ ხელი. რაც შეეხება რუს სამხედროებს, ერთი რამის თქმა შემიძლია — „ჯარი ჯარია, ბრძანება ბრძანებაა“. არ მინდა, რომელიმე რუს სამხედროს პრობლემა შეუქმნას, ამიტომ მათ სახელებს ვერ გაცხადებ და შუღლი არავის უნდა. ვცდილობთ, ყოფილა შემთხვევა, რომ თავად რუსები უსასყიდლოდ დაგვხმარებინან საზღვრის გადაკვეთაში. რუსები თუ მოგცემენ საზღვრის გადაკვეთის (როგორც ჩვენი უწოდებენ „დარღვევის“) საშუალებას, გამორიცხულია, ერთი ლარიც რომ აიღონ. ერთი შემთხვევა მაქვს დასახსენებელი.“

მეზობლის ბავშვი თევზის კონსერვით მოინამლა. საჭირო გახდა მისი სასწრაფოდ საავადმყოფოში გადაყვანა, მაგრამ ვეყოფნაობით, ვაითურესებმა პრობლემები შეგვიქმნან. თქო. ბოლოს, თავად აფხაზმა მეგობარმა გვითხრა, მე ვკისრულობ რუსებთან ურთიერთობის მოგვარებას, აბა, ბავშვი ხომ არ უნდა დაიღუპოს! სიმართლე გითხრა, არც გამკვირვებია აფხაზის ამგვარი საქციელი, მაგრამ რუსების იმედი მთლად ბოლომდე არ მქონდა. როდესაც რუს სამხედროებთან აფხაზი ეროვნების კაცი მივიდა და სთხოვა, ქართველების მეგობარი ვარ, ბავშვი ჰყავთ ცუდად და საზღვრის გადაკვეთის უფლება მოგვეცითო, რუსებმა საზღვარზე თავად გადაგვაცილებინა და გასამრჯელოდ ერთი რუბლიც კი არ აუღიათ. ეს ჩვენი ხელისუფლება კიდევ აფხაზებსა და რუსებს ნამდვილ კაციჭაბოებად და სისხლისმსმელებად რომ გვიხატავს, სიცრუეა“.

მურმან ჯიშკარიანი:

„საკმაოდ დაძაბულ ვითარებაში ვცხოვრობთ. აქ ყოველი დღე ერთმანეთს ჰგავს და ჩვენი სიცოცხლე მუდმივად სასწორზეა. რა ვქნათ, სხვა გამოსავალი არაა და ამიტომაც ამ ყველაფერს შევეგუეთ. ისეთი შეგრძნება გვაქვს, რომ არავის ვახსოვართ. ყველასგან მივიწყებული საკუთარ ცხოვრებას ვუმკლავდებით. სოციალური დახმარება, წლებია, არ გვღირსება. ხომ უნდა არსებობდეს რაღაც ბერკეტები, ხელისუფლებამ მცირე, მინიმალური მხარდაჭერა მაინც რომ გამოგვიცხადოს. გვგონია, რომ არც პრეზიდენტ სააკაშვილს და არც ბილდერს არ ანუხებს დევნილების მდგომარეობა. თვითნებურად დაბრუნებულმა გამოსავლის ძიება თავად დავინეოთ.“

მშვიდი ცხოვრების შესანარჩუნებლად, გადავწყვიტეთ, აფხაზებთან და რუსებთან საერთო ენა თავად გამოგვეხატა. აქ მცხოვრებმა ქართველებმა ეს მეტ-ნაკლებად შეეძლო. წლებია, დაძაბულობა და შიშით ვიცინევს ცხოვრება. სიმართლე გითხრა, ასეთმა მდგომარეობამ დიდი გამოცდილება შეგვიძინა და დაგვარწმუნა, რომ აფხაზებსა და ქართველებს გასაყოფი არაფერი გვაქვს. ერთი და მეორეც მსხვერპლნი ვართ.“

ჩვენი სოფლის ცენტრში

აფხაზები პოლიციების სტატუსით დგანან. ერთმანეთთან ნორმალური ურთიერთობა გვაქვს. ნდობის ფაქტორიც გალრმავდა. ისინი ცდილობენ, წესრიგი დაამყარონ. ცხადია, ამასი ცუდი არაფერია. შეიძლება გაგიკვირდეთ, მაგრამ ერთმანეთთან საკმაოდ თბილი ურთიერთობა გვაქვს. ეს გარკვეულწილად გვიადვილებს აქ ცხოვრებას. გულკეთილობისა და კარგი ადამიანური თვისებების გამო ერთ-ერთ მათგანს, მეტსახელად „ოქრო“ (სამეგრელოში ასე მიმართავენ კარგად აკეთილ ადამიანს) შევარქვით. მას ახლა მთელი სოფელი ამ მეტსახელით იცნობს. როდესაც ყანაში ან სადმე სხვაგვარ გვიწევს წასვლა, სახლზე მეთვალყურეობას მას ვთხოვთ. აქ ბევრი კრიმინალია შემოსული და სიფრთხილე აუცილებელია; გულიანი ბიჭია და გვჯერა, რომ არ გვიმტყუნებს“.

ნუზარ ბაბელიანი:

„მეათე წელია, რაც ჩემს კერას დაუბრუნდი. გადამწვარი და გავერანებული დამხვდა ყველაფერი, მაგრამ აღვადგინე და ცხოვრების საშინო რიტმს მეც ავეყვი. თავდაპირველად ძალიან მიჭირდა. ყველაფრის შიში მქონდა. აფხაზები კაციჭაბოებად წარმომედგინა, რაც, ცხადია, სინამდვილესთან ახლოსაც არ არის. თანდათან დავრწმუნდი, რომ განხეთქილება და შუღლი არავის უნდა. ვცდილობთ, ყოფილა შემთხვევა, რომ თავად რუსები უსასყიდლოდ დაგვხმარებინან საზღვრის გადაკვეთაში. რუსები თუ მოგცემენ საზღვრის გადაკვეთის (როგორც ჩვენი უწოდებენ „დარღვევის“) საშუალებას, გამორიცხულია, ერთი ლარიც რომ აიღონ. ერთი შემთხვევა მაქვს დასახსენებელი.“

ამჟამად

ვაგრაჟობა სისხლს

31 მარტის მონაცემებით, საქართველოს საგარეო ვალმა 6 მილიარდ 160 მილიონ 993 ათასი ლარი შეადგინა. აქედან ყველაზე მეტი — 4 მილიარდ 331 მილიონ 566 ათასი ლარი ორმხრივ კრედიტორებზე მოდის. ვალების აღების ამ ტემპს შენელება არც ნელს უწერია. 2010-ში კიდევ 1 მილიარდ 314 მილიონ 527 ათასი ლარის საგარეო ვალის აღების გეგმა გვაქვს შესასრულებელი. რაც შეეხება მათ გადამდას, წლებადიდელ ბიუჯეტში საამისოდ 152 მილიონ 410 ათასი ლარია გათვალისწინებული.

ანგარიში პარლამენტის თაროებისთვის

ყოფილ სახალხო დამცველ სოზარ სუბარს თავისი ანგარიშების ბუდი არ უდარდა ისე, როგორც ახლანდელი სახალხო დამცველის — გიორგი ტულუშისა ენაღვლება. ამასაც „პარლამენტის თაროზე“ შემოედებნო, ისე დამსუხრებულმა თქვა, თითქოს ამ პარლამენტს სისხლი გამოუცვალეს და ახალმაც არ ივარდა. ტულუშის მინიცი მოახერხა, რომ მისდამი კეთილგანწყობილ პარლამენტს უხერხული მდგომარეობა შეუქმნა — არც მისი გაკრიტიკება უნდა და არც ანგარიში აღნერული ფაქტების აღიარება.

ირანმა ბრიტანეთს მოუპოვა

ბრიტანეთის თავდაცვის სამინისტრომ აღიარა, რომ ჰააგის საარბიტრაჟო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ირანთან 600 მილიონი ნაგავი. 1970 წელს ბრიტანეთმა ირანის უკანასკნელ შაჰთან რამდენიმე ათასი ტანკის მიწოდების ხელშეკრულება გააფორმა და ავანსი მიიღო. გარდა 1979 წლის ისლამური რევოლუციის დროს შაჰის ჩამოგდების გამო ჩაიშალა. ბრიტანეთი ირანს უნებურად, ირანი თანხას მას შემდეგ მიიღებს, რაც ევროპული ბანკების სანქციები მოეხსნება, მაგრამ, ზოგიერთი წყაროს ცნობით, თანხა უკვე გადაირიცხულია.

იმიგრანტებს დაიჭიარნ

მსოფლიოში ლიბერალიზმისა და შემწყნარებლობის მედროშე ამერიკა იმიგრანტების მიმართ დაუნდობელ კანონებს იღებს. არიზონის შტატის გუბერნატორმა ჯენ ბრიუერმა ხელი მოაწერა კანონს, რომლის მიხედვითაც შტატის ტერიტორიაზე ცხოვრებისა და მუშაობის უფლებების არმქონე ნებისმიერი იმიგრანტი სისხლის სამართლის დამნაშავედ ჩაითვლება. კანონის ერთ-ერთი შემქმნელი სენატორი რასელ პირსია. ეროვნული უშიშროების მონაცემებით, აშშ-ში სულ 10,8 მილიონი არალეგალია, მათგან 460 მილიონი — არიზონაში.

აშუ-ში დაგეგმილი დახმარება

ამერიკელ რონი ლი გარდნერს სიკვდილით დასჯა მიესაჯა და ამ განაჩენის სისრულეში მოყვანა აშშ-ში უკანასკნელი 14 წლის მანძილზე პირველი დახმარება იქნება. დახმარების შესახებ ბრძანებაზე ხელის მოწერამდე იუტის შტატის მოსამართლემ რობინ რიზმა დამნაშავეს კიდევ ერთხელ ჰკითხა, განაჩენის სისრულეში მოყვანის რომელი ფორმას ირჩევდა. განაჩენის ხუთკაციანი ჯგუფი 18 ივნისს აღასრულეს. გარდნერმა 1985 წელს სასამართლოს დაარბაზიდან გაქცევის მცდელობისას ადვოკატი მოკლა.

ირაბ ჩიტაია

ზურაბ გაგნიძე:

ნოლაიდელს იმედი აქვს, რომ «პრორუსული ორიენტაციით» ხალხს თავის პოლიტიკურ ნაჩხულს დააპყრობს

სტატისტიკური მონაცემებით, ამჟამად რუსეთში მილიონზე მეტი საქართველოს მოქალაქე ცხოვრობს, საიდანაც 500 ათასი კვლავ საქართველოს საარჩევნო სიებშია დაფიქსირებული. 500 ათასი, თუ პროცენტებში გადავიყვანთ, ამომრჩეველთა ხმების 25%-ს შეადგენს. საინტერესოა, მათ ხმებს ვინ „ჩაიჯიბავს“... დიდი ალბათობაა, რომ ამ ხმების მითვისებას მმართველი პარტია უფრო ადვილად მოახერხებს. „ენდიასი“ გამოკითხვების თანახმად, საქართველოს მოსახლეობის 65% რუსეთთან ურთიერთობის მონესრიგებას ითხოვს. მიუხედავად ამისა, ყოფილი პრემიერ-მინისტრისა და პარტია „სამართლიანი საქართველოს“ თავმჯდომარის — ზურაბ ნოლაიდელის მოსკოვურ „ვოიაჟებს“ საქართველოში სხვადასხვა შეფასება მიეცა. ზურაბ ნოლაიდელის პოლიტიკორტრეტზე გვესაუბრება ფილოსოფიისა და ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი ზურაბ ბაბნიძე.

ვინ და როგორი კალა ეფარება ამ შირას, დრო გააოაჩენს

— ბატონო ზურაბ, როგორ ახსნით ნოლაიდელის ახალ პოლიტიკურ „სამოსელს“ და მის მიერ აღებული კურსის მოტივაციას?

— რუსეთთან გონივრული და განონასწორებული პოლიტიკა საჭიროა, რადგან ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის გასაღები კრემლში დევს, მაგრამ გააჩნია ამ პოლიტიკას ვინ და რა მიზნით განახორციელებს. ნოლაიდელი გუშინდელი პრემიერ-მინისტრია, ანუ სააკაშვილის გუნდის წევრი. ამ მხრივ ნოლაიდელი არ არის ექსკლუზივი, თუ გავიხსენებთ ირაკლი ოქროაშვილს, ნინო ბურჯანაძეს, სალომე ზურაბიშვილს, ირაკლი ალასანიას, ლევან გაჩეჩილაძეს, გოგა ხაინდრავას, რის გამოც მთელი ოპოზიციური სპექტრი ფალსიფიცირებულია. ეს ფილი არა ერთხელ ვნახეთ:

პოლიტიკური და ეკონომიკური კრიზისისას დიდი სახელმწიფო მიხედვები ოპოზიციისა და დიდი, რათა შეინარჩუნონ დაგროვილი სიმდიდრე, ხელშეუხებლობა და კვლავ ჩაიგდონ ხელში ძალაუფლება. ზურაბ ნოლაიდელი ქართველ მილიონერთა სიაშია, ამიტომ ის ოლიგარქიული სისტემის ფიგურაა.

ბატონო ზურაბი ოპოზიციის კი გადავიდა, მაგრამ არსებულ ვითარებაში პირადი ნარმატების შანსს ვერ ხედავთ. არც იმის იმედი ჰქონდა, რომ არჩევნების გზით ხელისუფლებაში მოვიდოდა. მან გადაწყვიტა, შესამჩნევ პოლიტიკოსად ქვეყლიდან გაეზარდა. რის გამოც ზურაბ ნოლაიდელმა ფანტასტიკური მეტამორფოზა განიცადა და არსებული ხელისუფლების ყველაზე აგრესიულ მონინალმდეგედ იქცა — მან პრეზიდენტი იარაღით ვაჭრობაშიც კი ამხილა; არც ის დაუმაღალეს საზოგადოებისთვის, რომ არაბული კომპანიის „რაკინ ჯორჯის“ ნოლაიდელის პრეზიდენტი და ვანო მერაბიშვილი არიან, რომელთაც შეიძინეს „ნავისის ველი“, „სახალხო ბანკი“, კომპა-

ნია „კოდა“, სამშენებლო ბიზნესი, ტელეკომპანია „იმედის“ 90%, გადაცემული აქვთ მართვის უფლებით მთაწმინდის პარკი, ხოლო ფოთის პორტი და თავისუფალი ეკონომიკური ზონა 49-წლიანი მმართველობით.

ცუდი ისაა, რომ ნოლაიდელმა პრეზიდენტის „ჭუჭყიანი სარეცხის“ ფრიალი იმის შემდეგ დაიწყო, რაც ოპოზიციისა და დამხმარე და მიზნად სკანდალური პოლიტიკოსის იმიჯს „ნაეპოტინა“, რუსეთისკენ ნასვლის შემდეგ კი განაცხადა — „სკანდალური კი არა, ეფექტური პოლიტიკოსი გაგზავნიო“.

მართალია, ნოლაიდელი ღია პოლიტიკის გზას დადგა და განაცხადა „სხვადასხვა იარაღიყები, რომლებიც სხვებს ამინებთ, მე არ მამინებს“, რითაც ხელისუფლებას აგენტობის იარაღის მინებების შესაძლებლობა დაუკარგა, მაგრამ საზოგადოებაში გაჩნდა ეჭვი, რომ ნოლაიდელი სააკაშვილის სატელიტია, ამიტომ ღიად და ლეგალურად აკეთებს იმას, რასაც სააკაშვილი ფიქრობდა, ოცნებობდა, მაგრამ ხმადასმული ამის თქმასა და გაკეთებას ვერ ბედავდა. ეს კი „ეფექტური პოლიტიკოსის“ რეიტინგისთვის მძიმე დარტყმაა.

— კი მაგრამ, ამისთვის რაიმე საფუძველი ხომ უნდა არსებობდეს, ეს ბრალდება საიდან მოდის?..

— ნოლაიდელისა და ევგენი პრიმაკოვის პირველი შეხვედრისას სახელისუფლო წყაროები საეჭვოდ დუმდნენ. მაშინ ნოლაიდელს ერთ-ერთ ინტერვიუში ჰკითხეს: „უცნაურია, მაგრამ ხელისუფლებას თქვენს მოსკოვურ ვიზიტებზე ყურადღება არ გაუმახვილებია, თქვენზე დიდი რისხვა არ დაუტეხია“; ეს იმდროს, როდესაც პაატა ბურჭულაძე და ნანი ბრეგვაძე მოსკოვში ჩასვლის გამო გაცხეს. ზურაბმა ასე უპასუხა: „საკაშვილმა ყველაზე უკეთესად იცის, რომ ის ნაბიჯი, რომელიც მე გადავდგი, საზოგადოებაში პოპულარული ნაბიჯია და ამის ნი-

ნაღმდეგ გალაშქრება მხოლოდ პრობლემებს მოუტანს“. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ნოლაიდელი არაა ავტორიტეტი, გავლენების მქონე და რეალური კავშირების დამამყარებელი. მას პუტინთან მისასვლელი გზა თბილისელმა ევგენი პრიმაკოვმა გაუხსნა, „ძველი გვარდიდან“ შემორჩენილმა და პუტინის გვერდზე მდგომმა პიროვნებამ. პრიმაკოვი იყო რუსეთის უშიშროების საბჭოს ყოფილი მდივანი. ბატონი ევგენი კარგად იცნობს მიხეილ სააკაშვილს, ბიძის თემურ ალასანიას მეგობრებით. შალვა ნათელაშვილი ამბობდა: „საკაშვილი პრიმაკოვის კალთაშია გაზრდილი და ვის პრორუსულობაზე ლაპარაკობს“.

ნოლაიდელმა იცოდა, რომ პოლიტიკაში მარტო მდგომი მოთამაშე ნაგებისთვისაა განწირული და თავისთავად შესაძლებელია, სააკაშვილთან უნიკონში შესულიყო. ამიტომ მიეცა ნოლაიდელის „ვოიაჟებს“ ორმაგი შეფასება, რომ ამ მცდელობით ნოლაიდელი თავის საქმესაც აკეთებს და სააკაშვილისასაც.

ერთ-ერთ ინტერვიუში ნოლაიდელს ისიც კი ნამოსცდა: „რუსებს ჩემი ღია ჩასვლა ძალიან მოეწონათ, ისინი ძალიან დადებითად არიან ემისრების გაგზავნით“. უფრო ალბათი ჩაეკითხა: „ვინ გაგზავნა ემისრები რუსეთში?“ მან კი დამახასიათებელი სიხისტით

უპასუხა: „ამაზე საუბარი არ მინდა“. ამ ღია თამაშით უფრო მეტად ნარმოჩინდება ამ პოლიტიკოსის ნაკლოვანებები, რადგან ნოლაიდელი ქოლერიკია, ყოყლოჩინა, თავისი პერსონით ბრიყუდობა კმაყოფილი“, ხელისუფლება გვიან მიხვდა, რომ ნოლაიდელის მოსკოვურ ვიზიტებზე სიურჟისტიკის გათვალისწინებით და საკუთარი ტელეკომპანიებით „ცრუ“ განგაში ატყეს. მისი შეხვედრები ტელეკონალებზე პირველ და მეორე სიურჟებზე ტირაჟირდებოდა და ამკარად პიარტექნოლოგიებით იყო დაპროგრამებული. ამ არარეიტინგული პოლიტიკოსისა და ფსევდო-პოპულარული ამგვარი რეკლამირება სწორედ იქნა ეჭვის საბაზს, რომ ნოლაიდელის ჩრდილოეთისადმი მისწრაფება ხელისუფლების პროექტია. მას თავისი პირადი გვერდებიც აქვს, გახდეს აქტიური და პოპულარული, ისარტყებლოს ხალხის რუსეთისადმი ნოსტალგიით. დაიკავოს პოლიტიკურად ნარმატების მომგანი ნიშა და სააკაშვილს ნინსვლისთვის გარანტიები შეიქმნას. მას რუსეთთან თანამშრომლობა კარგად აქვს დაცდილი.

პრემიერ-მინისტრობის ფაშს, როდესაც საქართველოში რუსული კომპანია „ენერგოპრო“ ხელდასმით შემოიყვანა, ამით დიდძალი ფული იშოვა, ახლა კი ზურაბ, პოლიტიკური დიდებულები მიიღოს, რის-

თვისაც მზადაა, „ძლიერთა ამა ქვეყნისას“ სამუშაოდ საკუთარი თავი შესთავაზოს. ეს ნიშა მას პოლიტიკურ ფერხულში ჩასაბმელად სჭირდება, თუ რუსეთისკენ წავა პოლიტიკური პროცესი, სურს ძალაუფლებიდან რაღაც დაიბრუნოს. ამ ბილიკით საკუთარ პატივმოყვარეობას იკმაყოფილებს და ვერაფრით იშორებს ამპარტავნობის „მშრად“ სამოსს.

მან, უბრალოდ, არ იცის, რომ ამ ნაბიჯით ისეთ მოედანზე გავიდა, სადაც მსოფლიოს უდიდესი ქვეყნების ინტერესები იკვეთება და თითოეული ფიქრობს მოთამაშენი თავის ქარგაზე მოაქციოს. სიტუაციის გამძაფრებისას კი „პაიკებს“ უპირველესად წირავენ.

— ბატონო ზურაბ, რატომ „პაიკი“, რუსულ პრესაში არაერთხელ გაიჟღერა, რომ მოსკოვმა მზერა ზურაბ ნოლაიდელზე შეაჩერა, როგორც სააკაშვილის შემცვლელსა და საქართველოს მომავალ პრეზიდენტზე..

— თვითონ ბატონი ზურაბი ბრძანებს: „ჩემი მცდელობა რუსეთში კვლავ დადებით გამოძახილს პოვნებს. ეს საქართველოს მოსახლეობის უდიდესი ნაწილის ინტერესია და მათ ინტერესს ვემსახურები“. რუსეთთან ურთიერთობების დარგეულირებას ხალხი მართლაც მხარს უჭერს, მაგრამ აღნიშნული საკითხი ხალხს ნოლაიდელისთვის არ მიუხდვია. ამ არარეიტინგული ფიგურის ამგვარი განაცხადი, მისი „სურვილთა დიადობანი“ სწორედ იქნა საოცარია. ოპოზიციის გარკვეული ნაწილისგან კი ძლიერი დარტყმა მიიღო: „ყველას მინუს ნოლაიდელი“, რადგან „მსუბუქი ყოფაცქვის“ რესპუბლიკელებმა მისი ზრახვანი ადვილად გაშიფრეს — თუ რუსეთი რაიმე გზით საქართველოში პოლიტიკურ პროცესებში სადავეებს ხელში ჩაიგდებს, მაშინ ნოლაიდელი მათ რჩეულ გზასა და ლიდერს გადაასწრებს. ამ ეჭვს ისიც აძლიერებს, რომ საქართველოს ეკონომიკა რუსეთის ხელშია — ელექტროენერჯიკისა და ნავთობის რუსული კომპანია გვანავდის. ქართულ ბაზარზე რუსული პროდუქტია ფართო ასორტიმენტით შემოდის, ერთ-ერთი მობილური ოპერატორი რუსული კომპანიაა.

„ენგურჰესი“ რუსებს აგვისტოს ომის შემდეგ ოქტომბერში გადაეცა. ამიტომ დასაფიქრებელია ეს გარემოებაც და თვით ნოლაიდელის სიტყვებიც: „რუსეთთან ურთიერთობის აღდგენა სახელმწიფოს ამოცანაა და არა პარტიული ექსკლუზივი“.

ყველაფრის მიუხედავად, შეუძლებელია, რუსეთმა ნოლაიდელი მომავალი პრეზიდენტის შესაფერის ფიგურად მიიჩნიოს. პოლიტექსპერტე-

ბი მიიჩნევენ და მეც ვეთანხმები იმ ვარაუდს, რომ ნოლაიდელის უკან რაღაც რეალური გეგმა იმალება სააკაშვილის ხელისუფლების მხრიდან. დღეს ჩვენ საბედისწერო მიჯნაზე ვდგავართ ან დემოკრატიის სტანდარტების მიღწევით დასავლეთისკენ უნდა გავემართოთ მყარი ნაბიჯებით, ან მსოფლიოს უძლიერეს პოლიტიკურ მოთამაშეს — რუსეთს შევეყუთო.

რუსეთმა ნოლაიდელთან თანამშრომლობით აჩვენა, შეგვიძლია საქართველოს ნებისმიერ პოლიტიკურ ძალასთან ვითანამშრომლოთ. ნოლაიდელი ჩვენს ხელისუფლებას უფრო აწყობს, თანაც — მხოლოდ ამ ეტაპისთვის, რადგან რეიტინგული პოლიტიკოსისთვის რუსული მხარდაჭერა ვარდოსნებს სახიფათო პრობლემებს შეუქმნიდა. ნოლაიდელი კი ძალიან სუსტია, ახასიათებს ოდიოზური ადამიანის უცნაური გამოსტომები, დიპლომატიკაზე მწყურადად არის, აკლია მოქნილობა. სიკვრპი და მუქარით ცდილობს ნდობის მოპოვებას, უნიჭო მანიპულაციებით კი — თავის საჭირო კაცად წარმოადგენს.

ნოლაიდელს იმედი აქვს, პრორუსული ორიენტაციით ხალხს თავის პოლიტიკურ ნარსულს დაავინწყებს. ამიტომ დაიკავა ეს პოლიტიკური ნიშა, სამომავლო ინსვლისთვის იქმნის გარანტიებს. ნოლაიდელს პოლიტიკოსის არც ერთი მახასიათებელი არ აქვს. მართალია, სააკაშვილი ამბობს, „არჩევნების შემდეგ, თუ საზოგადოებრივი აზრი ჩემ ნინაღმდეგ გამოვა, ეს რუსეთის ინსპირირებული იქნება“, ნოლაიდელი კი „ემხიანება“ — „თუ არჩევნები გაყალბდება, სააკაშვილი აუცილებლად მიიღებს აჯანყებას“... მაგრამ შეძლებს კი ნოლაიდელი საზოგადოებრივი პროტესტის ორგანიზებასა და წარმართვას?! ბრიყვული თავდაჯერებით კი გვეპირდება — „მყოფის სიჯიუტე, პრინციპულობა და მოთინებაც, თანმიმდევრულობაცა და ნებისყოფაც“. ნოლაიდელის რევერანსებს შედმეტ დატვირთვას ნუ მივცემთ...

საკაშვილო მიმოსვლის აღდგენა, ეკონომიკური ემბარგოს მოხსნა თვით რუსეთის ინტერესებშია და არა — ნოლაიდელის მიერ წარმოებული პოლიტიკის შედეგი. არც ის დაიჯეროთ, რომ იქაინება: „ან მოვიგებთ ჩვენ, ან ის ხალხი, ვინც ჩვენთან ერთად იქნება!“. არც ის ირწმუნოთ — „ქვას ქვავ არ დავტოვებ იქ, სადაც სააკაშვილი გაყალბდას შეეცდებო“. ნოლაიდელი შირმაა და არა რუსეთის საპრეზიდენტო კანდიდატი. ვინ და რომელი ძალა ეფარება ამ შირმას, დრო გამოაჩენს.

ესაუბრა ლალი შაჰიაშვილი

სადავითოს ბურღინის კომისიის მიერ დაფიქსირებული კადრები

კატინის ტრაგედიის მემორიალი

კატინის ტრაგედიის ფორსირებული გამოყენება ხრუსჩოვის მიერ სტალინის წინააღმდეგ ბრძოლაში 1959 წელს დაიწყო. შელეპინის მოხსენებით ბარათი ნიკიტას სახელზე ანტიკატინის ანის ეტაპის დასაწყისი იყო. მაგრამ სწორედ ბარათი №632-ში, რომელიც მაინც და მაინც სტალინის გარდაცვალების დღეს, 3 მარტსაა გაგზავნილი, უამრავ უზუსტობას შეიცავს და შეცდომებითაა გატენილი, მათ შორის, პოლონელების დახვრეტის ადგილის, დახვრეტილთა შემადგენლობის, ბურღინის კომისიის საერთაშორისო აღიარებისა და სხვათა შესახებ.

განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს კატინის დოკუმენტების აღმოჩენის ისტორია. ამბობენ, რომ ეს დოკუმენტები ამოღებულია „№1 დახურული პაკეტიდან“. ოფიციალური ვერსიით, სპეციალურმა კომისიამ, რომელიც რუსეთის იმდროინდელი პრეზიდენტის — ელცინის მიერ იყო შექმნილი და რომლის შემადგენლობაში შედიოდა პრეზიდენტის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი ი. პეტროვი, პრეზიდენტის მრჩეველი დ. ვოლკოგონოვი, რუსეთის მთავარი არქივარის რ. პიხო და არქივის დირექტორი ა. კოროტკოვი, 1992 წლის 24 სექტემბერს სპეც ცენტრალური კომიტე-

ტის ყოფილ არქივში აღმოაჩინა დაწვრილებული საქალაქო დოკუმენტი, უფრო ზუსტად, კონკრეტული კატინის დოკუმენტებით.

ეს ვერსია 2009 წლის 15 ოქტომბრამდე ერთადერთ და სარწმუნო ვერსიად ითვლებოდა, მაგრამ მრგვალი მაგიდის „ისტორიის ფაქტობრივობა და ისტორიული მითები, როგორც თანამედროვე პოლიტიკის იარაღი“ ამ დღეს გამართულ სხდომაზე გაფიქრდა კატინის დოკუმენტების აღმოჩენის რეალური ისტორია.

გაიკვია, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის სექტემბერში სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ, თანაც არა არქივში, არამედ — ელცინის პირად სეიფში. რუსეთის სახელმწიფო სათაბიროს დეპუტატმა ანდრეი მაკაროვმა გაიხსენა, რომ იგი და შახრაი (რუსეთის დემოკრატიული მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი) მივიდნენ ბორის ელცინთან და აცნობეს, რომ პროცესი სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ დაიწყო. ამბობენ, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის 24 სექტემბერს სპეც ცენტრალური კომიტე-

ტის ყოფილ არქივში აღმოაჩინა დაწვრილებული საქალაქო დოკუმენტი, უფრო ზუსტად, კონკრეტული კატინის დოკუმენტებით.

ეს ვერსია 2009 წლის 15 ოქტომბრამდე ერთადერთ და სარწმუნო ვერსიად ითვლებოდა, მაგრამ მრგვალი მაგიდის „ისტორიის ფაქტობრივობა და ისტორიული მითები, როგორც თანამედროვე პოლიტიკის იარაღი“ ამ დღეს გამართულ სხდომაზე გაფიქრდა კატინის დოკუმენტების აღმოჩენის რეალური ისტორია.

გაიკვია, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის სექტემბერში სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ, თანაც არა არქივში, არამედ — ელცინის პირად სეიფში. რუსეთის სახელმწიფო სათაბიროს დეპუტატმა ანდრეი მაკაროვმა გაიხსენა, რომ იგი და შახრაი (რუსეთის დემოკრატიული მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი) მივიდნენ ბორის ელცინთან და აცნობეს, რომ პროცესი სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ დაიწყო. ამბობენ, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის 24 სექტემბერს სპეც ცენტრალური კომიტე-

ტის ყოფილ არქივში აღმოაჩინა დაწვრილებული საქალაქო დოკუმენტი, უფრო ზუსტად, კონკრეტული კატინის დოკუმენტებით.

ეს ვერსია 2009 წლის 15 ოქტომბრამდე ერთადერთ და სარწმუნო ვერსიად ითვლებოდა, მაგრამ მრგვალი მაგიდის „ისტორიის ფაქტობრივობა და ისტორიული მითები, როგორც თანამედროვე პოლიტიკის იარაღი“ ამ დღეს გამართულ სხდომაზე გაფიქრდა კატინის დოკუმენტების აღმოჩენის რეალური ისტორია.

გაიკვია, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის სექტემბერში სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ, თანაც არა არქივში, არამედ — ელცინის პირად სეიფში. რუსეთის სახელმწიფო სათაბიროს დეპუტატმა ანდრეი მაკაროვმა გაიხსენა, რომ იგი და შახრაი (რუსეთის დემოკრატიული მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი) მივიდნენ ბორის ელცინთან და აცნობეს, რომ პროცესი სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ დაიწყო. ამბობენ, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის 24 სექტემბერს სპეც ცენტრალური კომიტე-

ტის ყოფილ არქივში აღმოაჩინა დაწვრილებული საქალაქო დოკუმენტი, უფრო ზუსტად, კონკრეტული კატინის დოკუმენტებით.

ეს ვერსია 2009 წლის 15 ოქტომბრამდე ერთადერთ და სარწმუნო ვერსიად ითვლებოდა, მაგრამ მრგვალი მაგიდის „ისტორიის ფაქტობრივობა და ისტორიული მითები, როგორც თანამედროვე პოლიტიკის იარაღი“ ამ დღეს გამართულ სხდომაზე გაფიქრდა კატინის დოკუმენტების აღმოჩენის რეალური ისტორია.

გაიკვია, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის სექტემბერში სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ, თანაც არა არქივში, არამედ — ელცინის პირად სეიფში. რუსეთის სახელმწიფო სათაბიროს დეპუტატმა ანდრეი მაკაროვმა გაიხსენა, რომ იგი და შახრაი (რუსეთის დემოკრატიული მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი) მივიდნენ ბორის ელცინთან და აცნობეს, რომ პროცესი სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ დაიწყო. ამბობენ, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის 24 სექტემბერს სპეც ცენტრალური კომიტე-

ტის ყოფილ არქივში აღმოაჩინა დაწვრილებული საქალაქო დოკუმენტი, უფრო ზუსტად, კონკრეტული კატინის დოკუმენტებით.

ეს ვერსია 2009 წლის 15 ოქტომბრამდე ერთადერთ და სარწმუნო ვერსიად ითვლებოდა, მაგრამ მრგვალი მაგიდის „ისტორიის ფაქტობრივობა და ისტორიული მითები, როგორც თანამედროვე პოლიტიკის იარაღი“ ამ დღეს გამართულ სხდომაზე გაფიქრდა კატინის დოკუმენტების აღმოჩენის რეალური ისტორია.

გაიკვია, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის სექტემბერში სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ, თანაც არა არქივში, არამედ — ელცინის პირად სეიფში. რუსეთის სახელმწიფო სათაბიროს დეპუტატმა ანდრეი მაკაროვმა გაიხსენა, რომ იგი და შახრაი (რუსეთის დემოკრატიული მოძრაობის ერთ-ერთი ლიდერი) მივიდნენ ბორის ელცინთან და აცნობეს, რომ პროცესი სპეც ცენტრალური კომისიის მიერ დაიწყო. ამბობენ, რომ ეს დოკუმენტები აღმოაჩინეს 1992 წლის 24 სექტემბერს სპეც ცენტრალური კომიტე-

Подлежит возврату в течение 24 часов (Пост. ПБ ЦК от 5.V.27 г., пр. № 100, п. 5)
во 2-ю часть Особого Сектора ЦК

СТРОГО СЕКРЕТНО
(на о. п.)

Всесоюзная Коммунистическая Партия (большевиков). ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

№ П18/144. Тов. Берия.
5 марта 1950 г.

Выписка из протокола № 18 заседания Политбюро ЦК от 193 г.

Решение от 5.И.40г.

144.- Вопрос НКВД СССР.

1. Предложить НКВД СССР:

1) Дела о находящихся в лагерях для военнопленных 14.700 человек бывших польских офицеров, чиновников, помещиков, полицейских, разведчиков, жандармов, осадников и тиремщиков.

2) а также дела об арестованных и находящихся в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии в количестве 11.000 человек членов различных к-р шимонских и дисерсонных организаций, бывших помещиков, фабрикантов, бывших польских офицеров, чиновников и червечиков - рассмотреть в особом порядке, с применением к ним высшей меры наказания - расстрела.

П. Рассмотрение дел провести без вызова арестованных и без предъявления обвинений, постановления об окончании следствия и обвинительного заключения - в следующем порядке:

а) на лиц, находящихся в лагерях военнопленных - по справкам, представляемым Управлением по делам военнопленных НКВД СССР.

б) на лиц арестованных - по справкам из дел, представляемым НКВД УССР и НКВД БССР.

П. Рассмотрение дел и вынесение решения возложить на тройку, в составе т.т. Меркулова, Якулова и Зяткова (начальник 1-го Спецотдела НКВД СССР).

3
4НК

Подлежит возврату в течение 24 часов (Пост. ПБ ЦК от 5.V.27 г., пр. № 100, п. 5)
во 2-ю часть Особого Сектора ЦК

СТРОГО СЕКРЕТНО
(на о. п.)

Всесоюзная Коммунистическая Партия (большевиков). ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

№ П18/144. Тов. Пеллепину.
27 февраля 1950 г.

Выписка из протокола № 18 заседания Политбюро ЦК от 193 г.

Решение от 5.И.40г.

144.- Вопрос НКВД СССР.

1. Предложить НКВД СССР:

1) Дела о находящихся в лагерях для военнопленных 14.700 человек бывших польских офицеров, чиновников, помещиков, полицейских, разведчиков, жандармов, осадников и тиремщиков.

2) а также дела об арестованных и находящихся в тюрьмах западных областей Украины и Белоруссии в количестве 11.000 человек членов различных к-р шимонских и дисерсонных организаций, бывших помещиков, фабрикантов, бывших польских офицеров, чиновников и червечиков - рассмотреть в особом порядке, с применением к ним высшей меры наказания - расстрела.

П. Рассмотрение дел провести без вызова арестованных и без предъявления обвинений, постановления об окончании следствия и обвинительного заключения - в следующем порядке:

а) на лиц, находящихся в лагерях военнопленных - по справкам, представляемым Управлением по делам военнопленных НКВД СССР.

б) на лиц арестованных - по справкам из дел, представляемым НКВД УССР и НКВД БССР.

П. Рассмотрение дел и вынесение решения возложить на тройку, в составе т.т. Меркулова, Якулова и Зяткова (начальник 1-го Спецотдела НКВД СССР).

4
4НК

მართლაც ნათელს მოჰფენდა პოლონელი ოფიცერების დაღუპვის რეალურ ვითარებას. მაგრამ რუსეთის თავდაცვის სამინისტროს საარქივო სამსახური აცხადებს, რომ მიზანშეუწონელია თავდაცვის სამინისტროს ცენტრალურ არქივში დაცული იმ დოკუმენტების გამოქვეყნება, რომლებიც კატინის საქმესთანაა დაკავშირებული.

გაუგებარია: ზესაიდუმლო დოკუმენტები გამოქვეყნებულია, მეორეხარისხოვანს კი საიდუმლოების დაცვის გრიფით მალავენ?! როგორც ჩანს, მათი განსაიდუმლოება სერიოზულ დარტყმას მიაყენებს კატინის დანაშაულის ოფიციალურ ვერსიას.

უფრო მეტად გაუგებარია, თუ რატომ არ გამოიძია იმავე პროკურატურამ ის ფაქტები და ჩვენებები, რომლებიც ადასტურებს ნაცისტების მიერ 1941 წლის შემოდგომაზე პოლონელი ოფიცერების დახოცვის ფაქტს? აკადემიკოს ბურღინის კომისიის დასკვნა კატინის ტრაგედიის შესახებ, რომელიც 1944 წლის 24 იანვარს გამოქვეყნდა, რა მოსაზრებით იქნა სრულად იგნორირებული? ანალიტიკოსებმა ყურადღება მიიქციეს ასეთ გარემოებასაც: მთავარი სამხედრო პროკურატურის გამოძიებებისთვის უცნობია სასამართლო მედიცინის პოლონელი პროფესორების ი. ოლბოიტისა და ს. სენგლევიჩის „სასამართლო-სამედიცინო დასკვნა“, რომელიც 1945 წლის 12 დეკემბრითაა დათარიღებული და რომლითაც მსოფლიოში ცნობილი პოლონელი ექსპერტები გერმანელი პროფესორის გ. ბიუტციის დასკვნას, რომელმაც 1943 წელს ეკსპერტთა ჩაატარა კატინში (თხების მთებში) და ამტკიცებდა, რომ პოლონელი ოფიცერები სსრკავშირის შინაგარეშო დახვრეტილი, „ვერავითარ კრიტიკას ვერ უძლებს“.

მთავარი სამხედრო პროკურატურის ბრიგადის არ შეუმოწმებია ინფორმაცია, რომლის თანახმად, პოლონელი ოფიცერების ნაწილი 1940-41 წლებში გადაიყვანეს შორეული აღმოსავლეთის, მაგდანისა და იმიერპოლარეთის ბანაკებში.

არის ზოგიერთი, ეთიკური ხასიათის პრობლემა: დადასტურებულია ფაქტები, რომ მთავარი სამხედრო პროკურატურის თანამშრომლები, რომლებიც სისხლის სამართლის №159 საქმეს გამოიძიებდნენ, სისტემატურად სტუმრობდნენ პოლონეთის საელჩოს მოსკოვში, სადაც მიღებებსა და ფურშეტებს უმართავდნენ, მდიდრულად ასაჩუქრებდნენ ორგეტქებით, საჭირო იყო თუ არა, ხანგრძლივი მივიღებოდა მიემგზავრებოდნენ პოლონეთში, ნებავრობდნენ იქაურ კურორტებზე.

ვერჯერობით ეს ვიკამართო, რადგან რუსეთის არქივის მიერ ინტერნეტში გამოფენილი მასალები სულაც არ ნიშნავს, რომ კატინის გამოქვეყნება დასრულდა. რუსეთის პრეზიდენტის — მედვედევის მითითებით დოკუმენტების განსაიდუმლოება გაგრძელდება: სისხლის სამართლის №159 საქმის 183 ტომიდან 116-ის განსაიდუმლოებას გეპირდებიან.

არააზ სანაბლიკა

P.S. მესამე რაიხის პროპაგანდის მინისტრი გეტელსი ამტკიცებდა, რომ „ოპერაცია კატინი“ თითქმის პროგრამის მიხედვით მიმდინარეობს“ და ქვეშევრდომებს მოუწოდებდა „კატინის საქმით გაეფიქნათ საერთაშორისო პოლიტიკური დებატები“.

ვილაც ძალიან ცდილობს, ფაშისტურ გამარჯვების 65-ე წლისთავის კვირაძალს პირნათლად შეასრულოს გეტელსის მითითება.

ს. ს.

გვრიდობის მტკიცის ორდენი — გოგა ხაინდრაძის

ყოფილი სახელმწიფო მინისტრი და ამჟამად აქტიური ოპოზიციონერი გოგა ხაინდრაძე გასულ კვირას ტელეკომპანია „კავკასიის“ ეთერში ფრანგული ორდენით მკერდამშვენებული ვიხილეთ. ასეთი ოფიციალური გოგა, დიდი ხანია, აღარ ახსოვს საზოგადოებას. ორდენმა თავიდან გაუგებრობა გამოიწვია. ამის თაობაზე არც ერთ საინფორმაციო საშუალებას და თვით საფრანგეთის საელჩოსაც ოფიციალური განცხადება არ გაუკეთებია. ეს ფაქტი საზოგადოებამ მხოლოდ აღნიშნული ტელეკომპანიის ეთერით შეიტყო, თუმცა ორდენი რომ გოგა ხაინდრაძემ მშვიდობის დაცვის საქმეში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისთვის 2006 წელს მიიღო და შევალის ნოდებაც მიშას მინისტრობისას მიენიჭა, სულ „დაავინყდათ“ აღნიშნათ.

„გთხოვთ, მიიღოთ ჩემი გულთბილი მილოცვა ამ ღირსშესანიშნავ ფაქტთან დაკავშირებით. თქვენ ეს დაიშახურეთ შრომით, რომელიც მშვიდობის დამყარებისა და შენარჩუნებისთვის გასწიეთ“, — განაცხადა ლევორმა ხაინდრაძესთან შეხვედრაზე. ბოდიშს ვიხდით, რომელიც მშვიდობის დაცვის დარგში? ავტომატით რომ დარბოდა, იმ მშვიდობის დარგში?

თვითონ ხაინდრაძე ამ მომენტში ისე წარმოაჩინა, ვითომ ახლანდელი მოღვაწეობისა და დიდი დემოკრატიის გამო მისთვის. 2006 წელი მისთვის, ალბათ, საამაყო იმითაც იყო, რომ წლის საუკეთესო პოლიტიკოსადც დაასახელეს.

აღნიშნული ნაციონალური ორდენი გენერალმა შარლ დე გოლმა 1963 წლის 3 დეკემბერს დაანდეს საფრანგეთის რესპუბლიკის სახელმწიფო ჯილდოს სახით. ორდენი გადაეცემა განსაკუთრებული დამსახურებისთვის სამოქალაქო და სამხედრო პირებს, როგორც საფრანგეთის, ისე სხვა ქვეყნების მოქალაქეებს.

რამდენადაც ჩვენთვის ცნობილი გახდა, ეს ორდენი საქართველოში გოგა ხაინდრაძეს გარდა არავის მიუღია. დაინტერესდით, რა დამსახურებისთვის მიენიჭა მას იგი და მის პოლიტიკურ წარსულს თვალი გადავაკვლით.

დავინწყით იმით, რომ ხაინდრაძეს, შევარდნაძისა და სააკაშვილის მთავრობების ყოფილ სახელმწიფო მინისტრს, ჯერ ისიც ვერ გაურკვევია, ძველი ბიჭია, კანონმორჩილი მოხელე თუ „მეამბოხე“ ხელოვანი. ამიტომაც ამ როლებში რიგ-რიგობით იჭრება. მისი გარდასახვების თვალსაჩინოებისთვის ფაქტების მოძიება 1992 წლიდან დავიწყეთ.

ჯერ იყო და თავისი ბრიგადით, „დევიატკაით“ აქტიურად მონაწილეობდა პუტჩში და აღმოაჩნდა რუსთაველზე, ასე ვთქვათ, „ხელს ითბობდა“. ზვიადისტთა ნაწილის მტკიცებით, მასვე მიეწერება იანვარში მეტეხის ხიდან ექსპრეზიდენტის მომხრეთა ავტობუსის დაცხრილვა აბსანაიან-ძიძიგურთანად, რაც დღეს ზვიად ძიძიგურს რატომღაც „აღარ ახსოვს“. ხაინდრაძე რომ 1991-92 წლების სამოქალაქო ომის აქტიური მონაწილე არ იყოს, დავიჯერებდით, რომ ხელისუფლების სისხლიანი ქმედებები მართლა აწუხებს, მაგრამ იმ კაცისგან, რომელიც მთავრობის სახლს ტყვიას უშენდა ასეთი გულსწინილი ცოტა დაუჯერებელია.

აფხაზეთში მინისტრად ყოფნისას, იმის მაგივრად, საქმე ეკეთებინა, კინოს გადაღება დაიწყო და დიდძალ ტექნიკასა და ცოცხალ ძალას თავისი ფილმის სცენებისთვის აღმა-დაღმა დარბენინებდა. ფილმი, ალბათ, ყველამ იცნო, „ოცნებების სასაფლაო“ ქვია. ხაინდრაძეც საქართველოს ერთ-ერთი მესაფლავეა და ახლაც უჭირავს ბარი ხელში. მერე იყო და შევარდნაძის ოპოზიციის წევრად. მთელი ცხოვრება ზურაბ ჟვანიას მონაწილედ შევარდნაძის ოპოზიციის წევრად იყო. მერე იყო და შევარდნაძის ოპოზიციის წევრად. მთელი ცხოვრება ზურაბ ჟვანიას მონაწილედ შევარდნაძის ოპოზიციის წევრად იყო.

მერე იყო და, კონფლიქტების მინისტრობისას ვისი მინისტრი იყო — ოსების თუ ქართველების — ვერ გაიგებდი. ახლა და, ლამის ნახევარი რუსთაველი აქვს მითვისებული „TMS“ გალერეიდან ოპერამდე და დაბრუნება არ უნდა. საინტერესოა, რა სახსრებით ააშენა ფეშენებელური ვილა დიდიმის ტყე-პარკთან. ოპოზიციის, ალბათ, დღემდე იმიტომია, რომ ზვიადის გადაგდებისთვის „დამსახურებული“ უძრავ-მოძრავი ქონება არავინ ჩამოართვა.

ისიც ყველას გემახსოვრებათ, როგორ ნიშნისმოგებით დაამთავრა თავისი ბლოკი გამოსვლა სახელმწიფო მინისტრის პოსტიდან წასვლის შემდეგ. ერთადერთი დადებითი მოვლენა მისი ცხოვრებიდან 9 აპრილს მისი გადაღებული კადრებია.

ჯერ გამსახურდას წინააღმდეგ დარბოდა იარაღით, მერე — შევარდნაძის და ახლა, უსკამოდ რომ დარჩა, ისევ არ ისვენებს და ხშირ-ხშირად გვაფრთხილებს, „ბიშკეკი მოგელანდებათ“.

ხაინდრაძეს ყველა „დამსახურება“ შეიძლება ვერ გავიხსენოთ, მაგრამ ეს ფაქტებიც საკმარისია მშვიდობის დარგში ორდენის მიღების „გასამართლებლად“...

თაიო ტაბატაძე, ლილი მიროტაძე

ლეონ გეფხვაძე: როგორ ვუთხრათ, ღაბიჭავაძე-თქო, ისინი ამ არჩევნებს გააყალბებენ

დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ ქართველი ხალხი ყოველთვის არჩევნების გაყალბების მომსწრე ხდება. ქართული საზოგადოება, ასევე, მონაწილე იქნება, რომ პოლიტიკურ წრეებში არასოდეს ყოფილა ერთსულოვნება, რომ სხვადასხვა დროის გამყალბებელი დასჯილიყვენ. ოპოზიციის ერთიანი მოქმედების გეგმის ირგვლივ კატეგორიულად არ ერთიანდება, ქართველი ხალხი კი პოლიტიკური თუ არაპოლიტიკური „გარჩევნების“ მსხვერპლი კიდევ ერთხელ ხდება. ადგილობრივი არჩევნების წინ პოლიტიკურ წრეებში არსებული დაპირისპირება შიდაარეულობისა და გარე საფრთხეების შესაძლებლობას უფრო და უფრო ზრდის.

ლეონ გეფხვაძე, ქრისტიან-დემოკრატიული მოძრაობის წევრი.

— გეგრათ, რომ სააკაშვილის ხელისუფლება არჩევნებს არ გააყალბებს?

— სააკაშვილი გააყალბებს თუ არა ამ არჩევნებს, ეს ერთი საკითხია, მაგრამ პრობლემა ის ადამიანები არიან, ვინც მთელი ძალით შეეცდებიან, ამის გაკეთებას, რათა სააკაშვილს დაუმტკიცონ, „მაგარი ბიჭები“ ვართო.

— ოპოზიციას შესწევს იმის ძალა, რომ ასეთ საარჩევნო გარემოში მათ რაიმე სახის წინააღმდეგობა გაუწიონ?

— არსებობს კონკრეტული ოლქები, სადაც მათ წინააღმდეგ ბრძოლა შესაძლებელია.

ზვიად ძიძიგური: სააკაშვილი არჩევნებს ისევ გააყალბებს

ზვიად ძიძიგური, კონსერვატიული პარტია, ეროვნული საბჭოს მერობის კანდიდატი.

— გეგრათ, რომ სააკაშვილი არჩევნებს არ გააყალბებს?

— არ მჯერა, რომ ის არჩევნებს არ გააყალბებს. სააკაშვილმა სტამბების დასურვის პროცესი რომ წამოიწყო, „ეროვნულმა საბჭომ“ ხელისუფლებას ძალიან სერიოზული ბრძოლა გაუმართა და, მინდა გაითხროთ, ამ პროგრამის განხორციელებაში ხელისუფლებამ წარმატებას ვერ მიაღწია. ყველა პარტიამ რომ იგივე გააკეთოს, ხელისუფლებას მსგავსი ქმედების განხორციელება გაუძნელდება.

— თუ დარწმუნებული ხართ, რომ არჩევნები აუცილებლად გაყალბდება, მაშინ რა მიზნით და რა იმედით მონაწილეობთ მასში?

— ჩვენ ვერ ვხედავთ ხელისუფლების შეცვლის სხვა გზას, გარდა იმისა, რომ ბოლომდე ვიბრძოლოთ — ეს არჩევნები ხელისუფლებას

ხორციელების შესაძლებლობაც გვაქვს.

— როგორ ფიქრობთ, რამდენად მისაღებია ქართველი ამომრჩევლისთვის საკრებულოში თქვენი მოხვედრა?

— ჩვენი ამომრჩეველი ცდილობს, რომ ქვეყანაში არსებული მდგომარეობა არჩევნების გზით შეცვალოს. არსებული მდგომარეობის შეცვლის ორი გზა არსებობს. ეს არის არჩევნების და, ასევე, ე.წ. ყირგიზული გზა. ჩვენ ყირგიზული სცენარი 1991 წელს გავიარეთ და მეორედ ამ გზის გავლა გამართლებული ნამდვილად არ იქნება.

— მომავალში, თუ ხელისუფლებაში მოხვალთ, და-

ყენებთ იმ ადამიანების პასუხისმგებლობის საკითხს, რომლებიც ამ დრომდე არჩევნებს აყალბებენ? თუ სხვა ოპოზიციური ძალების მსგავსად, იმ საშუალების გათვალისწინებით, რომ იგივე პრობლემა თქვენც არ შეგექმნათ, შესაძლებელია ასეთი მოთხოვნა არ დააყენოთ?

— ამ საკითხზე საუბარი ახლა არ შეიძლება. ვინაიდან არჩევნები მოდის და, თუ ადამიანებს ეტყვი, რომ ყველას დაგიჭერთ....

— აქ არ იგულისხმება, რომ ყველა უნდა დაიჭიროთ. როგორ ფიქრობთ, რამდენად საჭიროა, რომ ერთი პრეცედენტი მაინც შეიქმნას, რომ, არჩევნების გაყალბების შემთხვევაში, ვინმე დაისაჯოს?

— საერთოდ, ყველა საარჩევნო უბანზე გარკვეული ტიპის დარღვევა ხდება და ყველას რომ ვუთხრათ, დაგიჭერთ-თქო, ისინი ამ არჩევნებს გააყალბებენ. ამ ადამიანებს უნდა ვუთხრათ, რომ გაყალბებაში ნუ მიიღებენ მონაწილეობას და შეიძლება მერე ვაპატიოთ. არჩევნების შემდეგ მათთან საუბარი იმის მიხედვით გვექნება, თუ როგორ მოქცევიან არჩევნების პერიოდში.

კითხი, რომელიც ამ ქვეყანაში ადრე მომხდარა ან ახლა ხდება. ეს არის ჩემი ხედვა ამ საკითხთან დაკავშირებით და ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგაც იგივე პოზიცია მექნება.

— მოსალოდნელია თუ არა, რომ ოპოზიციის გარკვეული ნაწილი არჩევნების გამყალბებელი ადამიანების დაჭერის მომხრე არ იყოს, იმ მიზეზით, რომ მომავალში, იგივე საშუალების წინაშე თავადაც არ დადგეს?

— არსებობს ცნობილი პრინციპი, რომელიც ნიშნავს ხელისუფლების დაბალანსებას. ეს არის აღმასრულებელი, საკანონმდებლო და სასამართლო ხელისუფლება. თუ ამ ქვეყანაში სასამართლო ხელისუფლება არ იქნება და ყოველი ხელისუფლების შეცვლის შემდეგ ანგარიშსწორება პირადი შეხედულებებით მოხდება, მაშინ ჩვენ სახელმწიფო არასოდეს გვექნება.

ესაუბრა თაიარ საპანიშვილი

ანზორ გაბიანი: საქართველო სხვა ქვეყნებს შექაპვებით «ამარაბებს»

პროსტიტუცია უძველესი პროფესიაა, რომლის წარმომადგენლები სხეულით ვაჭრობენ. ეს სოციალური მოვლენა ძველთაგანვე ცნობილი და ყველა საზოგადოებრივი ფორმაციისთვის დამახასიათებელი. სხვადასხვა კულტურებში სხვადასხვა სახის პროსტიტუცია არსებობდა და არსებობს.

ამ უძველესი პროფესიის წარმომადგენლების ნაკლებობას არც ჩვენი ქვეყანა განიცდის. საქართველოში და, განსაკუთრებით, თბილისში «კომერციული სექსის» ბუმი. ქუჩის მეძავეების რაოდენობა განსაკუთრებით გაიზარდა. ყველგან დგანან — ცირკთან, მეტროებთან, სკოლებთან...

გარდა ამისა, უფრო ორგანიზებული ჯგუფებიც არსებობს, რომლებიც საუნებში თუ იაფფასიანი სასტუმროების სიახლოვეს განთავსებულ კაფე-ბარებში იკრიბებიან. ლამის 10 საათის შემდეგ ყაზბეგის გამზირი და ცირკის მიმდებარე ტერიტორია „ნი-თელი ფარნების კვარტალს“ მოგვაგონებს.

საქართველოში პროსტიტუცია არააღიარებულია, თუმცა არც აკრძალული არაა. ბევრს საუბრობენ მის ლეგალიზაციაზე. ეს მოთხოვნა ქართულ სინამდვილეში ახალი არაა. პირველად ის კომუნისტების დროს, 1987 წელს გაიხსნა, თუმცა ეს საკითხი დღემდე გადაუჭრელია. ზოგ ქვეყნებში, მაგალითად, ავსტრალიაში, გერმანიაში და ნიდერლანდებში პროსტიტუცია ლეგალიზირებულია და ის კანონმდებლობით რეგულირდება.

უნდა იყოს თუ არა პროსტიტუცია ლეგალიზირებული და რამ განაპირობებს საქართველოში პროსტიტუციის ასეთ მასშტაბურ გაზრდას — ამ თემებზე „საქართველო და მსოფლიო“ სოციოლოგიის მეცნიერებთა დოქტორის, მეცნიერების დამსახურებულ მოღვაწეს, ანზორ გაბიანიას ესაუბრა. იგი წლების განმავლობაში პროსტიტუციის თემაზე მუშაობდა და ამასთან დაკავშირებით წიგნიც კი გამოსცა.

— საქართველოში პროსტიტუციის გაზრდას რამ განაპირობებს?

— კაცებმა, სამწუხაროდ, თავიანთი მოვალეობა დაივიწყეს და მხოლოდ დომინოს თამაშით ერთობიან. ქალები უპატრონოდ დარჩნენ; სოციალურმა სიდუხჭირემ ეს ადამიანები იძულებული გახადა, ქუჩაში გამოსულიყვნენ და საკუთარი სხეულით ევაჭრა.

ჩვენი ტრადიციებიდან გამომდინარე, საქართველოში პროსტიტუციის პრობლემა მწვავედ არ იდგა. პირველი და მეორე მსოფლიო ომების დროს და მის შემდგომ საქართველოში ქალების მთელი არმია იყო, რომლებიც ომში დაკარგულ მეუღლეებს წლობით ელოდნენ. მაშინდელმა ქალებმა არ იცოდნენ, რა იყო თავაშვებული სექსუალური ცხოვრება, ეს მათთვის ყოველდღიურად წარმოუდგენელი იყო.

სექსუალურად გაუნათლებელი მოსახლეობა აღვირახსნილი არ იყო. შემდეგ კი სექ-

სუალური რეგულაცია მოხდა. ამას თავისი წინაპირობები ჰქონდა — უცხოეთში მიმოსვლა, ცხოვრების დონის ამაღლება და ა.შ.

დღეს კი საქართველოში პროსტიტუციის ბუმი. ამასთან, საქართველო სხვა ქვეყნებს მეძავეებით ამარაგებს. აი, თურმე რა მნიშვნელობა ჰქონია მატერიალურ მდგომარეობას. ამიტომაცაა, რომ პროსტიტუცია სოციალურ მოვლენად ითვლება.

— თვითონ პროსტიტუცია სათავეს საიდან იღებს და როგორ არსებობს?

— პროსტიტუცია უძველესი დროიდან არსებობს, თუმცა დროთა განმავლობაში სახეს იცვლიდა. მისი ჩამოყალიბება ქალების საზოგადოებრივ ასპარეზზე გამოსვლასთან არის დაკავშირებული. ბატონყმობის პერიოდში ასე არ იყო და მაშინ პროსტიტუცია, ფაქტობრივად, არც არსებობდა. მისი წარმოშობა კაპიტალიზმის განვითარებასთანაა დაკავშირებული. მრეწველობა, განსაკუთრებით — სამრეწველო კაპიტალიზმი სწრაფად ვითარდებოდა, რასაც მუშახელი და ხელით შრომა სჭირდებოდა. რადგან კაცები სამუშაოს ვერ აუდიოდნენ, ასპარეზზე ქალები გამოვიდნენ. მათ გარკვეული დამოუკიდებლობა მოიპოვეს და ამან მათი ქცევა შეცვალა.

— დღეს ბევრს საუბრობენ პროსტიტუციის ლეგალიზაციაზე...

— პროსტიტუციის ლეგალიზაციაზე საუბარი სისულელეა. სასჯელის შიშით იმის მიღწევა, რომ პროსტიტუცია აღარ არსებობდეს, წარმოუდგენელია. აბოლიტური უაზრობაა იმის იმედზე ყოფნა, რომ პროსტიტუცია-

ზე ხელს აიღებენ. დღეს ჩვენთან პროსტიტუცია არცაა არააღიარებული. ჩვენი ქვეყნის სისხლის სამართლის პა-სუხისმგებლობა მხოლოდ ისეთი ქმედების დასჯას ითვალისწინებს, როგორც არის ქალის პროსტიტუციაში იძულებითი ჩართვა, გარყვნილების ბუდის მოწყობა, მაჭანკლობა და ა.შ. საკუთარი სხეულით ვაჭრობა კრიმინალური ქმედება არ არის.

ისიც უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ამ ქალებს მეძავეობისკენ მატერიალური გაჭირვება უბიძგებს. მეძავეები, ძირითადად, ახალგაზრდები არიან. სახელმწიფომ მათ მიმართ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამოიჩინოს, რეაბილიტაციასა და უკეთესი საარსებო საშუალების გამოძებნაში უნდა დაეხმაროს.

— მათი რეაბილიტაცია როგორ წარმოგიდგენიათ?

— საჭიროა გარკვეული სისტემის შემოღება. მაგალითად, საფრანგეთში მეძავეებს საბუთები აქვთ, სადაც წერია, რომ მეძავეობის უფლება აქვთ. მათზე პოლიციის მხრიდან ზედამხედველობა ხორციელდება. საჭიროა რამე მსგავსი სამსახურის ჩამოყალიბება. ამ ქალების რეაბილიტაციისა და მათთან მუშაობის სახელმწიფო პროგრამა უნდა შემუშავდეს. მათი საქმიანობა პოლი-

ციისთვის გამჭვირვალე უნდა იყოს და მათი ჯანმრთელობის გაკონტროლება უფრო გააადვილებს.

— ალბათ, საჭიროა მეძავეებისთვის გარკვეული ადგილების გამოყოფა.

— აუცილებლად უნდა გამოიყოს ადგილები, სადაც მათ დგომა შეეძლებათ. საღამოს ცირკთან, პეკინზე გაიარეთ... რაც ხდება, ეს ყოველად დაუშვებელია. მაგალითად, საფრანგეთში მეძავეებს ბულონის ტყეში ადგილი ჰქონდათ, სადაც მათი დგომა და „მუშაობა“ ნებადართული იყო.

— ზოგიერთები ამბობენ, რომ სახელმწიფო ბიუჯეტში ფული მეძავეებამაც უნდა შეიტანონ. ამ ინიციატივაზე რას ფიქრობთ?

— პროსტიტუციის ნებაც მივცეთ და თან ბიუჯეტში ფული შევატანინოთ, ეს ხომ დიდი ამორალურობაა. როგორ შეიძლება სახელმწიფომ ამათგან ფულის „ამოქაჩვა“ დაინახოს. ყველაზე კარგი იქნება, თუ სახელმწიფო ამ ქალებს რამე სხვა საქმეში ჩააბამს და ქუჩას მოაშორებს. მათ უმრავლესობას ეს საქმიანობა ეზიზღება, მაგრამ ამ ნაბიჯს გაჭირვების გამო დგამს.

ესაუბრა ალექსანდრა აპოპია

არააღიარებული მოსახლეობისა და გულბილოვის გამო აფხაზეთიდან დავნილი 85 წლის ივანე მოროსია საავადმყოფოში სიკვდილი მოხდა

აფხაზეთიდან დევნილმა — გალის რაიონის სოფ. რეფის მკვიდრმა, ამჟამად ზუგდიდში, ბარამიას ქუჩაზე მცხოვრებმა — აფხაზეთიდან დევნილმა, მეორე მსოფლიო ომის, შრომისა და სამხედრო ძალების ვეტერანთა კავშირის თავმჯდომარემ ივანე მოროსია — განაწყენებულმა და აღშფოთებულმა დახმარებისთვის ჩვენს გაზეთს მომართა, რათა ემხილებინა სახელმწიფოს უმაღლეს ეშელონებში მოკალათებული ბიუროკრატი მოხელეები.

ივანე მოროსია, 6 წელზე მეტია, დახმარებას ითხოვს; აი, რას წერს იგი საქართველოს პრემიერ-მინისტრ ნიკა გილაურს: „გარ 85 წელს მიღწეული ომისა და შრომის ვეტერანი. 1993 წლის ოქტომბერში ჩემი ორი შვილი და-მისვრიტეს ჩემთვის დაუდგინელ გარემოებაში დაუდგენელმა პირებმა. მომხდარმა ტრაგედიამ იმსხვერპლა ჩემი მეუღლე, ჩემი ძმა, რძალი, რომლებსაც სათანადო სასაფლაოც არ ღირსებიათ და ეზოში დავკრძალე. 17 წელი გავიდა ჩვენი დევნილობიდან. ამჟამად ვცხოვრობ ზუგდიდში, ბარამიას ქუჩაზე. 2004 წელს სტიქიამ მთლიანად დაამინგრა ხის სახლი, ორჯერ იყო ადგილობრივი კონისია, მაგრამ ზარალის დადგენასა და ანაზღაურებაზე მხოლოდ დაპირებები მოვისმინეთ და დღემდე თავშესაფრის გარეშე ვიმყოფებით. სტიქიური შემთხვევის შემდეგ განცხადებით მივმართე საქართველოს პრეზიდენტის რწმუნებულს სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარეში, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის გამგეობას, აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობას, მაგრამ არავინ ყურადღება არ მიაქცია“.

ამის შემდეგ ივანე მოროსიამ საქართველოს მთავრობის კანცელარიიდან მიიღო პასუხი, რომ მისი თხოვნის შესრულება დაევალა ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის გამგეობას, მაგრამ ამ უკანასკნელმა ეს დავალება სოციალური დაცვის სამსახურის უფროსის მოვალეობის შემსრულებელ გელა კაკულიას გადაულოცა, რომელიც, ივანე მოროსიას განმარტებით, მიუხედავად სამთავროვადის გასვლისა, მხოლოდ სიტყვიერი დაპირებით ისტუმრებს და ზარალბუღს, ამიტომაც ივანე მოროსიამ განცხადება-შეტყობინებით მიმართა სამეგრელო-ზემო სვანეთის გუბერნატორ ზაზა გოროზიას, იქნებ, გულთან ახლოს მიიტანოს მისი გასაჭირი და ალაგმოს ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოციალური დაცვის სამსახურის მუშაკების საქმისადმი ბიუროკრატიული, უგულლო მიდგომა. პასუხი გუბერნატორის აპარატიდან ჯერ არ ჩანს და შესაძლებელია, არც გამოჩნდეს.

ასეთი არაადამიანური მოპყრობისა და გულგრილობის გამო ივანე მოროსია 3-ჯერ მოხვდა საავადმყოფოში, არადა, 85 წელს მიღწეული ომისა და შრომის ვეტერანი არ იმსახურებს ასეთ უგულბილო მოპყრობას. მაგრამ ჩვენი ხელისუფლების მაღალ თუ დაბალ მოხელეთათვის ადამიანის უფლებების სრული უგულვებლყოფა და ფეხქვეშ გათელვა ხომ ჩვეულებრივი მოვლენაა.

ლალა ქირია, ზუგდიდი

მოკლად

ბოლივია დაპირებობრდა

ამერიიდან ბოლივიასთან „ურთიერთგაგების“ რეჟიმზე გადავიდვართ. საქართველოსა და ბოლივიის საგარეო უწყებებს შორის პოლიტიკური კონსულტაციები გაიმართა. შეგვიძლია მშვიდად ვიძინოთ — პოლიტიკურ და ტექნიკურ საკითხებზე კონსულტაციების ჩატარების თაობაზე ურთიერთგაგების მემორანდუმზე ხელი უკვე მოწერილია და ჩვენ წინ ორ ქვეყანას შორის პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული ურთიერთობების განვითარების ფართო პერსპექტივები იშლება.

ბილაუკაშ დაიჯარა

პრემიერ-მინისტრმა ნიკა გილაურმა იმდენი უსმინა ჩვენი პრეზიდენტის მონოლოგებს საქართველოს სასწაულებრივი აყვავებისა და გაბრწყინების თაობაზე, რომ დაიჯერა. ახლა თვითონაც აბსოლუტური გულწრფელობით გვიმტკიცებს, რომ მთლიანი შიდა პროდუქტი წელს 3-დან 5%-მდე გაიზარდება. მართალია, თავიდან 2%-იანი ზრდა ჰქონიათ გეგმაში, მაგრამ მერე აღმოჩინეს, რომ სათანადოდ ვერ აფასებდნენ ჩვენს შესაძლებლობებს. ჯერ სად ხართ! მაისის ბოლოს კიდევ უნდა დაითვლოს.

პოლიბიჯაზი თვითგაჯაზა

თმა ლერა-ლერა დაიგლიჯაო, ზუსტად ჩვენს საჯარო მოხელეებზე ყოფილა ნათქვამი. აქამდე ხალხს აგლეჯინებდნენ თმას, მაგრამ ახლა თვითგლეჯვაზეც გადავიდნენ. სხვა რა გზა აქვთ, ნარკოტიკებზე მოწოდებია. იდეის ავტორმა დიმიტრი ლორთქიფანიძემ გადაწყვიტა, პირადი მაგალითით გაუძღვეს წინ ჩვენს დანარჩენ მამარჩენლებს და პირველმა დაიგლიჯოს თმა ნარკოტიკებზე შემონმებისთვის ექსპერტიზის ბიუროში. გადაწყვიტა თუ არა, მაშინვე პრეზიდენტს მიუბრუნდა, ხომ მოგეწონა ეს იდეა, ახლა მომბაძე და მომყვიო.

სავლადგული 36

„ქვემო ქართლში, სადაც მოსახლეობამ ქართულად ერთი სიტყვაც არ იცის, ჩადიან ქართული ენის მასწავლებლები, რომლებმაც მხოლოდ ქართული იციან. ასეთი არასწორი მიდგომის შედეგად კი სახელმწიფო მხოლოდ უშედეგო ხარჯს ნებს“, — აღშფოთებულია აზერბაიჯანული დიასპორის წარმომადგენელი ფახრად მურავეი. მისი აზრით, მდგომარეობიდან ერთადერთი გამოსავალი იქნება, თუ სახელმწიფო ენის ცოდნა სავალდებულო გახდება, მაგრამ ხელისუფლება ამ აუცილებლობას ცოცხალი თავით არ ანებს.

აშშ და საქართველო ისლამურ ტერორიზმს უჭერენ მხარს

2009 წლის დეკემბერში თბილისში — აშშ-ის მოკავშირე საქართველოს დედაქალაქში — შეხვედრა გაიმართა. მასში საქართველო რუსეთის წინააღმდეგ „ოპერაციის“ დაგეგმვისთვის შეკრებილი ჯიჰადის წარმომადგენლების მიმღები მხარე იყო. ახალ ამბებში ამ შეხვედრის თაობაზე ინფორმაციები არ გასულა, სამაგიეროდ „ვაშინგტონ თაიმსში“ ფასიანი რეკლამის ადგილას განთავსდა.

ქვემოთ მოყვანილია სწორედ ამ სტატიის „აბდაუბდა საქართველოსთვის და არჩევანი შეერთებული შტატებისთვის“ ამონარიდები. სტატია აშშ-ის საგარეო სამსახურის ყოფილი ოფიცერი და აშშ-ის სენატის რესპუბლიკური კომიტეტის საგარეო ურთიერთობათა ანალიტიკოსმა ჯეიმს ჯორჯ ჯატრასმა დაწერა. მასში წერია:

„ამერიკელებმა უნდა გააცნობიერონ, რომ სააკაშვილი რუსეთის სამხრეთით მოწყობილ უამრავ ტერაქტზე პასუხისმგებელ ჯიჰადის წარმომადგენლებს სულ უფრო ხშირად უზრუნველყოფს პოლიტიკური თავშესაფრით და მისი რეჟიმის ინტენსიური თანამშრომლობის მცდელობები მათ საშუალებას აძლევს, თავს დაესხან კავკასიის რეგიონს.“

სარწმუნო წყაროების ცნობით, 2009 წლის დეკემბერში თბილისში გამართულ შეხვედრას ჯიჰადის მიმდევარი მრავალი ჯგუფის წევრი დაესწრო. ეს ჯგუფები სხვადასხვა ისლამურ და ევროპულ ქვეყნებში შეიქმნა. შეხვედრის მიზანი რუსეთის სამხრეთ ფლანგზე მათი ქმედებების კოორდინირება იყო.

შეხვედრა საქართველოს ხელისუფლების მაღალი რანგის თანამდებობების პირთა მიერ იქნა ორგანიზებული. თავად სააკაშვილი მას არ ესწრებოდა, სამაგიეროდ, ესწრებოდნენ და მასთან ძლიერ მოქმედებდნენ შინაგან საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლები (როგორც ირწმუნებიან, გიორგი ლორთქიფანიძე) და სხვებიც. კუვიეტში საქართველოს ელჩი მაიერინგ-მიქაძე შეხვედრის მონაწილეებს შუა აღმოსავლეთიდან დანიშნულები ადგილამდე ჩასვლაში ეხმარებოდა. სამხედრო მოქმედებების (ანუ რუსეთის სამხრეთით თავდასხმის) გარდა განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო იდეოლოგიურ ომს, მაგალითად რუსულ ენაზე ტელეარხ „პირველი კავკასიურის“ მანუყვებლობის დაწყების საქმეს.

უნდა დავიფიქროთ, რომ აშშ-ის სადაზვერვო სამსახურმა ამ შეხვედრისა და სხვა მსგავსი ქმედებების შესახებ არაფერი იცოდა? ჩნდება კითხვა: რა გადანიშნა ვაშინგტონმა — თვალების დახუჭვა თუ უფრო უარესი, „მოკავშირე“ სააკაშვილისთვის რუსეთის წინააღმდეგ წამოწყებულ „ჯიჰადის მიმდევართა თამაშებში“ ხელის შეწყობა? საფრთხე ამჯერად იმავე იდეოლოგიიდან მოდის, რომელმაც ჩვენს ქვეყანაზე 11 სექტემბრის შემოტევა განახორციელა და რომლის მიზანიც შარიათის კანონებით მართავი მსოფლიო ისლამურ ხალიფატის ძალადობრივი გზით შექმნა იყო.

„მნიშვნელოვანი? რატომ? ჩვენ მხარს ვუჭერდით ჯიჰადის მიმდევართა წინააღმდეგ ავღანეთში, სადაც ნატოსა და რუსეთის საშუალოდ ურთიერთთანამშრომლობა დიდ იმედებს იძლევა. მაგრამ დასავლეთში ბევრს უჯობს, სხვა გზები ეძებოს და საქმე დაიჭიროს რუსეთზე თავდასხმებთან დაკავშირებულ თომას ჯეფერსონის ქართული გარდასახვის ნილაბქვეშ შეფარებულ არასტაბილურ პოლიტიკოსთან, რომელიც თავისი ქვეყნის ტერიტორიას ტერორისტების ბაზებს უთმობს.“

ეს გაკვეთილი დიდი ხნის წინათ უნდა გვესწავლა. 80-იან წლებში ამერიკის მხრიდან ავღანელი მოჯაჰიდების მხარდაჭერა გონივრულ ქმედებად გამოიყურებოდა, მაგრამ საბოლოო ჯამში ამან მოგვცა „მიმდევრები“, რომლებიც „თალიბანის“ და ჩვენი ერთ-ერთი ყველაზე გამოცდილი პროტექტუს — უსამა ბენ-ლადენის „ალ-ქაიდას“ სახელით არიან ცნობილი. 11 სექტემბრის თავდასხმების კომისიის ანგარიში გაფრთხილებული იმაზე მინიშნებით, რომ აშშ 90-იან წლებში ბალკანეთში მხარს უჭერდა ჯიჰადის მიმდევრებს, რამაც „ალ-ქაიდას“ საშუალება მისცა, მშობლიური ადგილებიდან გამოსულიყო, მსოფლიო ძალად ქცეულიყო და თვით ამერიკაზე მიეტანა იერიში. გავიმეორებთ თუ არა იმავე შეცდომას კავკასიაში, თანაც მსოფლიოს მეორე უძლიერეს სახელმწიფოსთან გაუმჯობესებისკენ მიმავალი ურთიერთობების შენარჩუნების ხარჯზე?”

ზაბიბნევი გუზინსკი და ახალგაზრდა უსამა ბენ ლადენი

ჯატრასს ხანმოკლე ინტერვიუში ვკითხვით, არ გაუკვირდა, როდესაც მის ესოდენ მნიშვნელოვან მასალას ყურადღება არ დათმობია? მან მიპასუხა: „მნიშვნელოვანი? რატომ? ჩვენ მხარს ვუჭერდით ჯიჰადის მიმდევართა წინააღმდეგ ავღანეთში, სადაც ნატოსა და რუსეთის საშუალოდ ურთიერთთანამშრომლობა დიდ იმედებს იძლევა. მაგრამ დასავლეთში ბევრს უჯობს, სხვა გზები ეძებოს და საქმე დაიჭიროს რუსეთზე თავდასხმებთან დაკავშირებულ თომას ჯეფერსონის ქართული გარდასახვის ნილაბქვეშ შეფარებულ არასტაბილურ პოლიტიკოსთან, რომელიც თავისი ქვეყნის ტერიტორიას ტერორისტების ბაზებს უთმობს.“

როგორც უკვე უნდა ვიცოდეთ, ჩვენ ჯიჰადს ონკანით ვერ მოვუშვებთ და ვერ დავკეცავთ და მოსტრს, რომელსაც ჩვენ ვკვებავთ, საკუთარი გონება აქვს. ჯიჰადი იმ კატეგორიას განეკუთვნება, რასაც მოწამლავი ან ბიოლოგიური იარაღი: რაც არ უნდა მოგებინა გეგმვით, ის არ უნდა გააკეთო. 23 მარტს იმავე გაზეთის იმავე სარეკლამო ადგილას გაჩნდა ჯატრასის მორიგი რეკლამა, რომელიც ობამას ადმინისტრაციას მიმართავდა, არ მიიღოთ სააკაშვილი, როდესაც აბრლიში აქ ჩამოვაო და არ გუშინებთ, საქართველოს პრეზიდენტის ცვალებად და სახიფათო ხასიათთან ერთად, მისი უკანასკნელი თავხედური კადნიერების მაგალითი მოყავდა:

„რუსეთის მიმართ სააკაშვილის პროოკაციულობისა და აკვიცტებული მტრობის ახალი გამოვლინება 13 მარტს ქართულმა ტელეარხმა „იმედა“ გადასცა, რო-

გორც რუსეთის საქართველოზე თავდასხმის პირდაპირი ეთერი. „პირდაპირი ეთერი“ მოიცავდა 2008 წლის აგვისტოს ომის კადრებს, როგორც მიმდინარე მოვლენებს და „ცნობას“ იმის შესახებ, რომ სააკაშვილი უკვალოდ გაქრა და შესაძლოა მოკლულიც იყოს. იმავე „პირდაპირ ეთერში“ პრეზიდენტი ობამა რუსეთს საომარი მოქმედებების შეწყვეტისკენ მოუწოდებდა.

მიუხედავად ოფიციალური პირების მტკიცებისა, იმის დაჯერება, რომ „ფსევდოდოკუმენტური ფილმის“ თაობაზე სააკაშვილის ადმინისტრაციამ არაფერი იცოდა, უბრალოდ, შეუძლებელია.“

ჩვენთვის, ამერიკელებისთვის, ყველაზე მნიშვნელოვანია, ზუსტად ვიცოდეთ, რომ ერთ მშვენიერ დღეს სააკაშვილის ავანტიურებში ჩათრეულნი არ აღმოვჩნდებით. უკვე არსებობს ცნობები იმის შესახებ, რომ ჯორჯ ბუშის ადმინისტრაციის ზოგიერთი ყოფილი წარმომადგენელი იწონებს ამერიკის სამხედრო ოპერაციას (ან, უკიდურეს შემთხვევაში, საამისო მუქარას) რუსეთის წინააღმდეგ 2008 წლის აგვისტოში, რაც ვაშინგტონისა და მოსკოვის პირდაპირი სამხედრო დაპირისპირების რისკი იყო. ამერიკის ვერანაირი ინტერესები ვერ გაამართლებს ამგვარ საფრთხეს და ამერიკამ თავის საზღვრებში მყოფი მდგომარეობის მქონე სააკაშვილს მხარი არ უნდა დაუჭიროს.

არ აქვს მნიშვნელობა, რამდენ ფულს დახარჯავს ლობიერებაზე და, თუ ამერიკის მხრიდან საქართველოს დახმარების დონეს გავეთვალისწინებთ, შესაძლოა ჩვენი გადასახადების გადამხდელთა დოლარების მოძრაობის ტრაექტორიაც დავხაზოთ. სააკაშვილს უნდა ვუთხრაოთ, რომ მისი ქმედებები არაა მისასალმებელი და მივიღოთ ბრძნული გადაწყვეტილება — გადავხედოთ ურთიერთობებს რუსეთთან, ჯიჰადის იდეოლოგიის წინააღმდეგ ბრძოლაში ამერიკის ბუნებრივ მოკავშირესთან. პრეზიდენტმა ობამამ სააკაშვილს უნდა აგრძნობინოს, რომ ის უკვე აღარაა მიღებული პერსონა ვაშინგტონის კარზე.“

ზოგიერთი ცინიკურად უყურებს მათ, ვინც აშშ-სა და პოსტსაბჭოთა რუსეთს შორის ურთიერთობების გაუმჯობესებას ცდილობს. მაგრამ ჯატრასი იხსენებს, რომ რეიგანის დროს სახელმწიფო დეპარტამენტში მუშაობისას ადმინისტრაციის ანტიკომუნისტური მიმართულების ცენტრისა და დემოკრატიის ეროვნული ფონდის „მამა“ იყო. როგორც თავად ამბობს, ვერასდროს წარმოიდგენია, რომ სსრკ-ის დაშლის შემდეგ ამერიკის შეერთებული შტატები განაგრძობდა და გააძლიერებდა კიდევ ანტირუსულ საქმიანობას „დემოკრატიის“ სახელით.

„ჩვენ ვთვლიდით, რომ აშშ-ისთვის აუცილებელია რუსეთთან პოზიტიური თანამშრომლობა ჯიჰადის წინააღმდეგ, ყოველგვარი „ფერადი რევოლუციების“

გარეშე. ახალი ცივი ომის წამოწყება თვითმკვლევლობაა. დაძაბულად ვშრომობთ კოლუმბიის ოლქში და ვიყენებთ ნებისმიერ მხარდაჭერას, რომელსაც კი ვიპოვით, რათა მოსკოვსა და ვაშინგტონს შორის კარგი ურთიერთობა დამყარდეს. ეს კი სულ უფრო და უფრო რთულდება, რადგან ამერიკის იმპერიული ხაზი ძლიერდება.“

იმედი გვაქვს, რომ ობამას მმართველობისას კურსის შეცვლა შესაძლებელია. ის არ შეიძლება იყოს ბუშისდროინდელ კურსზე უარესი, მაგრამ ამ ადმინისტრაციაში დიდი პრობლემებია: ბაიდენი, ჰილარი და, განსაკუთრებით, რიჩარდ ჰოლბრუკი (ვისი ხალხითაცაა დაკომპლექტებული ყველა საკვანძო თანამდებობა). ახლა, როდესაც ამერიკა თითქმის გაკოტრებულია და ორ ომს აგებს, ეს ხაზი, იმედი, ველარ განვითარდება.“

ამერიკელთა უმეტესობისთვის მოკის მომგვრელი იქნებოდა იმის გაცნობიერება, რომ ჩვენი ხელისუფლება მსოფლიო ჯიჰადს კი არ ებრძვის, ცივი ომს განაგრძობს. ჩვენ ჯერ კიდევ გვჯერა, რომ ჯიჰადის „ჩვენი“ აქტივისტები, თუ საკუთარი პროგრამები არ ექნებათ, კონტოლს დაექვემდებარებიან.

ეს წინააღმდეგობრივი გაგებაა და მისი არაპროდუქტიული ეფექტი მაშინაც გამოვლინდა, როდესაც ინდოეთში გაიგეს, რომ დავიდ ჰელი მუმბაის ტერორისტულ აქტში მონაწილეობასა და სხვა ქვეყნების წინააღმდეგ შეთქმულებაში იქნა ეჭვმიტანილი. ამასთანავე, საუბარი იყო მის ორმაგ აგენტობაზე — „ალ-ქაიდასთან“, პაკისტანურ „ლაშკარ-ე-ტაიბისთან“ და აშშ-ის დაზვერვისასთან.

ამ ეჭვმა ნიუ-დელისა და ვაშინგტონს შორის ურთიერთობების დაძაბვა გამოიწვია. ანტიტერორისტული წყაროები იტყობინებენ, რომ, ნიუ-დელის ვერსიით, ცსს-მ წინასწარ იცოდა მუმბაიზე თავდასხმისა და ჰედლის „ლაშკარ-ე-ტაიბისთან“ კავშირების შესახებაც, მაგრამ ინდოეთის ხელისუფლებას არ გააფრთხილა, რადგან ინდოეთსა და პაკისტანს შორის საომარი მოქმედებების გამოწვევის შეეშინდა.

იქნება სხვა მუმბაიებიც და სხვა მოსკოვებიც.

oko-planet.su

აშშ-ისთვის აუცილებელია რუსეთთან პოზიტიური თანამშრომლობა ჯიჰადის წინააღმდეგ, ყოველგვარი „ფერადი რევოლუციების“ ახალი ხიზი ომის წამოწყება თვითმკვლევლობა.

2010 წლის 9 მაისს ფრანგ ვეტერანებს საფრანგეთის პრეზიდენტი ნიკოლა სარკოზი 5 ათას ევროსა და ერის სამადლობელ სიგელს გადასცემს. 9 მაისს ესპანელ ვეტერანებს ესპანეთის მეფე ხუან კარლოსი თავის სასახლეში უწყობს შეხვედრას და მათთვის მორიგი სოციალური პაკეტის შესახებ საგანგებო დეკლარაციას გამოსცემს. 9 მაისს რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტი დიმიტრი მედვედევი კრემლში აწყობს ბანკეტს და ეროვნულ დღესასწაულს მთელი ერი იზეიმებს. 9 მაისს ქართველი ვეტერანები აფეთქებული მემორიალით, შელახული ღირსებითა და იმ მათხოვრული პენსიით ხვდებიან, რომელიც შევარდნაძემ დაუნიშნა, სააკაშვილმა კი პატივი დასდო და არ გაუუქმა. 96 წლის კურსკის ბრძოლის გმირის — ტერენტი ხუბუას ისტორია იმითაა საინტერესო, რომ იგი ერთ-ერთია იმ 10 კაციდან, რომლებიც კურსკის ბრძოლის დროს სრული საარტილერიო ბატალიონიდან ცოცხალი გადარჩნენ. ტერენტი ხუბუა დიდი სამამულო ომის ვეტერანი და აფხაზეთიდან დევნილია. აი, რა გვიამბო მან:

ტერენტი ხუბუა: საბაგულო ომი ჩაბოვის წინააღმდეგ ომი იყო

— ომში ნასვლამდე, სოფელ გუდავამი სკოლის დირექტორი გახლდით, 1939 წელს სამხედრო სამსახურში გამინიჭეს და საარტილერიო სკოლაში გამამსწესეს. იმ დროს ჯარი ოთხწლიანი იყო. კარგად მახსოვს, 1941 წლის 22 ივნისს კურსანტები ლვოვში გაგვანაწილეს. დილის 7 საათისთვის ჯერ არ ვიყავით ლვოვში შესული, რომ დაბომბვა დაიწყო. სისხლი თვალითაც არ მქონდა ნანახი, აფხაზეთის ერთი ზღვისპირა სოფლის სკოლის დირექტორი გახლდით. ძალიან ძალიან მოხდა ყველაფერი, 50 კურსანტი ვიყავით, სულ ყველა ჩემი ამხანაგი. ყველაზე უფროსი მე გახლდით — 27 წლის. დაბომბვის შემდეგაც ყველა ერთიანად ამოიხოცა, 50 კაციდან მხოლოდ ოთხი გადავრჩით — ერთი რუსი, ერთი ბაშკირი, ორი ქართველი. ის მეორე ქართველი კონსტანტინე ბერიძე იყო, ჩემსავით ოფიცერი. მაშინ დავთქვი, რომ, თუ ერთ-ერთი მაინც გადავრჩებოდი, ერთმანეთის ოჯახებს მივხედავდი. ლვოვის მერე კოსტა აღარ მინახავს საქართველოში ჩამოსვლამდე. სხვადასხვა ნაწილში მოხვდით. ომი რომ დასრულდა, 1945 წლის აგვისტოში თბილისში ჩამოვედი და, სანამ ჩემებთან ნავიდობი სოფელში, პირველ რიგში, კოსტა ბერიძის ოჯახის მონახულება გადავწყვიტე. არაფერი არ ვიცოდი მის შესახებ, მხოლოდ ის, რომ წყაროს ქუჩაზე ცხოვრობდა ნახალკოვკაში. მოკლედ, თბილისში ჩასვლისთანავე დაკარგული მეგობრის ოჯახისთვის უნდა მომეძებლო და ვიპოვე ეს წყაროს ქუჩა, ბერიძეების სახლიც. ჰოდა, ჩემი მეგობარი კოსტაც იქ არ დამხვდა! ჩემსავით ფეხში იყო

დაჭრილი. კონსტანტინემ მითხრა, ვიყავი ნასული სოფ. გუდავამი და დედაშენი და მამაშენი ვინახულიყო. კოსტა იმის მერე აღარ დამიკარგავს — ჩემი ქალიშვილი მოვანათლინე. თვითონ უკვე გარდაცვლილია, მაგრამ ოჯახების ნათესაობა ახლაც გრძელდება.

— ვიცით, რომ კურსკის ბრძოლის მონაწილე ხართ. ეს ბრძოლა ერთ-ერთ გარდამტეხ ეტაპად არის მიჩნეული სამამულო ომის ისტორიაში.

— იცით კურსკი რა იყო? — მეორე სტალინგრადი. 1943 წელს მოხდა ეს უსასტიკესი ბრძოლა და ჩემი ბატალიონიდან რა დისტიბიც კი არ გადარჩენილან. სულ ათიოდე მძიმედ დაჭრილი მეომარი გადარჩა, მათ შორის გადავრჩი მეც, მაგრამ მკითხეთ როგორ? გეტყვით, რაც მახსოვს. ამ ბრძოლის შემდეგ ნახევრადდაფლეთილი გორკის ჰოსპიტალში ვინექი და კარგა ხანს გონს ვერ მოვიდოდი. გეტყვით, რაც დამრჩა მესხიერებაში. მე მაშინ საარტილერიო ბატალიონის მეორე ვიყავი, 30-40 კმ-ის დისტანციაზე ვხსნიდით ცეცხლს და წინა ხაზს ვასუფთავებდით.

მოხდა ისე, რომ ბატალიონი მთლიანად გამინადგურეს, არადა, უკან დახევის უფლება არ გვქოდა, ჩვენს უკან ჯარი იდგა. ბოლოს მარტო მე, რადისტი და ადიუტანტი დავრჩით. მეორე საღვარშო გადავინაცვლეთ, რომ დაბომბვისგან თავი დაგვეცვა. მოკლედ, სანგრის გამოცვლა და იმ საღვარში ყუმბარის მოხვედრა ერთი იყო. ადიუტანტი და რადისტი იქვე დაიღუპნენ,

ჩემ თვალწინ. მე წელს ქვემოთ ერთიანად მოვწყდი და ერთი ცხრა ადგილიდან გამასხა სისხლმა. ასე ვიყავი იმის მერე აღარ დამიკარგავს — გონება ხან მეკარგებოდა, ხან ისევ ფეხიზღებოდი. ბრძოლა უკვე დასრულებულიყო, სანიტრები დადიოდნენ და მკვდრებს შორის ცოცხლებს ეძებდნენ. მე თურმე მკვდარი ვეგონე და ჩამიარეს, მაგრამ ერთ სანიტარს ჩემი გმინვა გაუგონია. ამომართია გვაშეხიდან და მიუხედავად იმისა, რომ სხვა სანიტრები უეზუნებოდნენ, გზაში მოგიკვდებოდა, ვერ ხედავ ხორციები ნაფლეთებდად ჰქიდა, დატოვეთ, მაინც არ დამტოვა. ამ კაცმა ოთხი კილომეტრი ზურგით მართია. წყურვილი მახრჩობდა, არადა, დალევდა არ შეიძლებოდა. იარაღი საფეთქელზე დავადე და ვუთხარი, ახლავ წყალი დამალევი, თორემ მოგკლავ-მეთქი. ძაან გავანვალე გზაში, მაგრამ მაინც მიმიყვანა ნაწილამდე, იქიდან კი გორკის სამხედრო ჰოსპიტალში გადავამაფრინეს. მერე ვეძებე ის სანიტარი და მოვინახე — ვასილი ონოპკო იყო. 1967 წლამდე ვემგობრობდი და მიმონერაც გვექონდა. მერე მისამართი დაგვკარგე და ვეღარ დავეუკავებოდი.

— ქუდბედიანი ადამიანი ყოფილხართ, ლვოვის 22 ივნისის დაბომბვის გადაურჩით, შემდეგ — კურსკის ბრძოლას...

— კურსკი ყველაზე მძიმე იყო. ღმერთმა გადამარჩინა და მგონი, ვიცი რატომაც — მწლის გოგონას გამო.

ეს კურსკამდე მოხდა, 1942 წელს, ლვოვის ერთ-ერთი ფრონტიდან იარაღის მისაღებად გამაგზავნეს მოსკოვში, ქვემეხები უნდა მიგველო. ჩვენი მატარებლით მივდიო-

დით, ღია ვაგონებით. ჩვენი მიდიოდა მატარებელი ევაკუირებული ხალხით სავსე — ბავშვებით, ქალებითა და მოხუკებით.

გერმანელებმა დაბომბეს ეს მატარებელი. სისხლის გუბეები იდგა, მატარებლის ბორბლები ნითლად შეიღებოდა. ჩვენი მატარებელი ნახევარი კილომეტრით ჩამორჩებოდა და დაბომბვა რომ დაიწყო, გაჩერდით. უფროსობამ ორ ნაწილად დაგვყო: ერთ ნაწილს ცხედრები უნდა წამოეკრიფა, მეორეს რკინიგზა შეეკეთებინა, გზა რომ გაგვეგრძელებინა. მე ვიყავი ერთ-ერთი ქვედანაყოფის უფროსი.

ჩვენ ლიანდაგის აღდგენა გვევალებოდა. მივედით იმ საშინელებამდე და ატირებული 8-9 წლის გოგონა ვნახე. მუშა ბატალიონი გვამებისგან წმენდიდა ტერიტორიას. ბავშვმა მითხრა, ჩემი და სწავლობს მოსკოვში და დედასთან ერთად იქ მივდიოდით, მამა კიდევ ჯარშიაო. ბავშვმა არ იცოდა მოსკოვის მისამართი, მაგრამ რახან მოსკოვში მივდიოდით, გადავწყვიტე, ბავშვი თან წამეყვანა და მისი და მომენახა „სოვეტსკი ინფორმ ბიუროს“ დახმარებით.

მერე იყო კურსკის ბრძოლა. იქ ცხრა ადგილას ვიყავი დაჭრილი, ნამიყვანეს გორკის ჰოსპიტალში, ორ ადამიანს მოვწერე წერილი — ერთი იმ გოგონას დას მოსკოვში და მეორე ჩემს ცოლს აფხაზეთში. ცოლს მივწერე, მაშინ ერთი ქალიშვილი მყავ-

და მხოლოდ, რომ ჰოსპიტალში ვარ და არ წამოხვიდეთ-მეთქი. მეშინოდა, გზაში რამე არ დამართოდათ. ამდგარა ეს მოსკოველი გოგო და თავის პატარა დასთან ერთად ჩამოვიდა გორკში. არადა, ჰოსპიტალში არავის არ უშვებდნენ, თუ ცოლი ან ოჯახის წევრი არ იყო. ამ ქალს უთქვამს, მისი ცოლი ვარ, ეს კი მისი შვილიო. შემოვიდა ექიმი პალატაში და მეუბნება, შენი ცოლ-შვილი ჩამოვიდაო. ისე მეწყინა, მეტი არ შეიძლება, მაგრამ მოსკოველი დები რომ დავინახე, ძალიან გამიხარდა. საღამომდე იყვნენ და მერე წავიდნენ. ბოლოს, ჰოსპიტალიდან რომ გამომწერეს, ვინახულე მოსკოვში. ხშირად ამაზეც მიფიქრია, იმ ერთი ბავშვის მაგივრად ლვოვიდან ყველა ბავშვი რომ წამომიყვანა და პატრონებისთვის ჩამებარებინა, შეიძლება ასე მძიმედაც არ დავჭრილიყავი-მეთქი. ენდეთ გამოცდილ მემომარს — არც ბრძოლის ტექტიკის ცოდნა, არც ქუდბედიანობა, არც მოხერხებულობა არ გამოგიყვანს ტყვიების ცეცხლიდან ცოცხალს. მხოლოდ შენ მიერ გაკეთებული სიკეთე თუ აგეფარება ფარად, სხვა — არაფერი. ამაში დავარწმუნდი. მარტო ჩემს მაგალითზე არ ვამბობ ამას.

შუსტად არ მახსოვს, მინსკთან იყო მგონი ის ბრძოლა, ჩემი ბატალიონის ჯარისკაცმა ნახევრადმკვდარ გერმანელს თავისი ფარაჯა გადააფარა. არადა, ის გერმანელი ძლივს სუნთქავდა, ვერ გადავრჩებოდა. ნოემბერი იყო და ფარაჯის გარეშე დარჩენა სრული სიგიჟე იყო. ეს ჯარისკაცი ისე გაცივდა, რომ ვიტებსკი ინვა ამის გამო პლევრიტიო. სამი წლის შემდეგ ლადოგის ტბაზე გადასვლისას ერთ-ერთ შენაერთში 1022 კაცი დაიღუპა, ეს ბიჭი გადავრჩა მხოლოდ. გესმით, 1000 კაციდან ეს ერთი. სამამულო ომი ჩემთვის წმინდა ომი იყო — იქ ვინახვლე სიკეთისა და ბოროტების გარჩევა. მტერს ებრძვი და ხვდები, თუ მტერი არ დაინდე, ვერც შენ გადარჩები. გაგიჭირდებათ ახლა ამის გაგება, მაგრამ, თუ გაუძელი ამდენ სისხლს, იქიდან რაღაცნაირად გაკეთილმოხილებული გამოდინარ.

— დიდ თეატრში როგორ იმღერეთ, ის მოგვიყვით.

— 1942 წელს მოსკოვში ჩავედი იარაღის მისაღებად. დიდ თეატრში დავბანაკდით, ოფიცრები — ფოიეებში. სანამ იქ ვიყავით და ვუცდიდით იარაღის მიღებას, თქვენ, რომ დიდი თეატრის შენობაში ვართ და მოდი, ბარემ კონცერტი გავმართოთ. უკრაინელებმა, ყაზახებმა, ტაჯიკებმა და ა.შ. ჯგუფები დააღაგეს ეროვნების მიხედვით და კონცერტს ორგანიზება გაუკეთეს. ისე გამოვიდა, რომ იმ მომენტში ქართველი ჩემ გარდა არავინ იყო და მე ვიმღერე „სულიკო“ და ვიცეკვე ქართული, ანუ საქართველო წარმოვაგინე. ასე რომ, დღესაც ვტრიაბახობ, რომ დიდ თეატრში ნამღეროც მაქვს და ნაცეკვიც.

— ომის დამთავრების შემდეგ სად მსახურობდით?

— ომიდან დაბრუნების შემდეგ გავაგრძელე სკოლის დირექტორად მუშაობა სხვადასხვა სოფლებში, მერე კოლმეურნობის თავმჯდომარედ დამინიშნეს ჩემსავთ სოფელში, პარტიის რაიკომში ინსტრუქტორად ვიმუშავე და ბოლოს, პენსიაში გასვლამდე ენგურსის პარტიული კომიტეტის სექტორის გამგე ვიყავი. თავის დროზე ძალიან მაღალი ხელფასი მქონდა, დაჭრილი რომ ვიყავი, ვსარგებლობდი ყველა იმ შეღავათით, რომელიც ჰქონდა ყველა ომის მონაწილეს, დავდიოდი კისლოვოდკში, ერთხელ სერმიული მკურნალობაც დამჭირდა, კუჭი მანუხებდა და ლენინგრადის სამხედრო აკადემიაში ვინექი, კაპიკ არ გამოიღობებია ჩემთვის არაგის ტბაზე გადასვლისას ერთ-ერთ შენაერთში 1022 კაცი დაიღუპა, ეს ბიჭი გადავრჩა მხოლოდ. გესმით, 1000 კაციდან ეს ერთი. სამამულო ომი ჩემთვის წმინდა ომი იყო — იქ ვინახვლე სიკეთისა და ბოროტების გარჩევა. მტერს ებრძვი და ხვდები, თუ მტერი არ დაინდე, ვერც შენ გადარჩები. გაგიჭირდებათ ახლა ამის გაგება, მაგრამ, თუ გაუძელი ამდენ სისხლს, იქიდან რაღაცნაირად გაკეთილმოხილებული გამოდინარ.

— ვიცით, რომ დღეს მაინც და მაინც არ გილინით.

— ვეტერანები ომის ვეტერანის პენსიასა და ინვალიდობის პენსიას ვიღებთ, ბევრი არაფერია, მაგრამ რა უფროსი ახლა. მე დევნილის თანხას მაძლევენ კიდევ — 28 ლარს; მყავს 3 შვილი, 9 შვილიშვილი, 6 შვილთაშვილი, ჩემი მეუღლეც ცოცხალია და 89 წლისაა.

დღეს ბევრი რამე გვაკლია, მაგრამ არაფერი არ მინდა, არც ეს სოციალური შეღავათები, არც მადლობები და ჯილდოები, მემორიალს რომ გვიფეთქებენ და ჩვენს ცხოვრებას არად ავდებენ, ამასაც მოვითმენ რამენაირად, მაგრამ... ჩემს სახლში, სოფელ გუდავამი დაბრუნება მინდა! სიკვდილის წინ მაინც ხომ უნდა ვნახო!

საბჭოთა ჯარისკაცები. კურსკის ბრძოლა

გერმანელების სატანკო კოლონა

«შავი ბერტას» ნახტომი

ეს საიდუმლო, რომელიც, აგერ უკვე 70 წელია, არსებობს, როგორც ჩანს, კიდევ მრავალ წელს იდუმალებით მოცული დარჩება. ამ თემაზე არსებული ოფიციალური დოკუმენტები, მკვლევარებისთვის ხელმისაწვდომი საარქივო მასალები, მეშინაობები თუ წიგნები არ იძლევა პასუხს კითხვაზე, რა მოხდა სინამდვილეში 1941 წლის 10 მაისს, თუმცა არსებობს უამრავი ურთიერთგამომრიცხავი ვერსია...

1941 წლის 12 მაისს გერმანიის ნაციონალ-სოციალისტური პარტიის ხელმძღვანელობამ გამოაქვეყნა ცნობა იმის შესახებ, რომ მისმა ერთ-ერთმა ხელმძღვანელმა რუდოლფ ჰესმა, „მიუხედავად თვითმფრინავების პილოტების აკრძალვისა, 10 მაისს, 18.00 საათზე განაზოცინა ფრენა აუგსბურგიდან და აქამდე არ დაბრუნებულა. ჰესის მიერ დანატოვარი წერილი, უთავბოლოების გამო, მის ფსიქიკურ აშლილობაზე მეტყველებს, რაც გვაფიქრებინებს, რომ ჰესი შეშლილობის მსხვერპლი შეიქნა“. შემდეგ გამოთქმული იყო ვარაუდი ჰესის შესახებ დაღუპვის თაობაზე...

თუმცა უკვე მეორე დღეს ინგლისის ხელისუფლებამ განაცხადა, რომ 1941 წლის 10 მაისს, საღამოს 11 საათზე რუდოლფ ჰესი პარაშუტით გადმოხტა თავისი „მესერშიტ-110“-დან შოტლანდიის თავზე და მინაზე დაშვებისას ფეხი მოიტეხა. იგი ადილობრივ თავდაცვის რაზმის წევრებმა დააკავეს და უახლოეს ფერმაში მიიყვანეს (მოგვიანებით გაირკვა, რომ შერცოვ ჰამილტონის მამულამდე, საიდანაც ჰესი მიეშურებოდა, დაახლოებით 20 მილი იყო).

ნაციტურმა პროპაგანდამ მაშინვე წამოაყენა ვერსია იმის შესახებ, რომ „ეს იდეალისტი ერთ-ერთი აკვიტებული იდეის მსხვერპლი შეიქნა, კერძოდ კი ინგლისისა და გერმანიის შორის შეთანხმების მიღწევა სურდა.“ ამის პასუხად ინგლისელებმა განაცხადეს, რომ ნაციონალ-დემოკრატიკებს შორის მომხდარი განხეთქილება შედეგად ჰესი გაიქცა.

ვინ იყო რუდოლფ ჰესი და რატომ გამოიწვია მისმა გაქცევამ ამდენი აურზაური?

ჰესი 1894 წლის 26 აპრილს დაიბადა ალექსანდრიაში. პირველი მსოფლიო ომის დროს სამხრეთ დაიჭრა, თუმცა, მიუხედავად ამისა, ოცნება აიხდინა — სამხედრო მფრინავი გახდეს. ომის შემდეგ მიუხედავად უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტი დაამთავრა, სადაც პროფესორ კარლ ჰაუს-ჰოფერის მონაწილე იყო. მისი გავლენით, ჰესი მტკიცე რევანშისტი, ანტიკომუნისტი და ანტიემიტი გახდა. ჰაუსჰოფერის ვაჟი ალბრეხტი ჰესის უახლოესი მეგობარი გახლდათ.

1920 წელს ჰესი ნაციონალ-სოციალისტური პარტიის წევრი გახდა. 1921 წელს ჰიტლერს დაეხმარა პარტიის წევრად აღდგენაში და ისინი განუყრელი მეგობრები გახდნენ. მით უფრო, რომ ჰესი თანავტორი იყო წიგნისა „მაინ კამპფი“, რომელიც ნაციტური მოძრაობის პროგრამად იქცა. 1925 წლიდან იგი ჰიტლერის პირადი მდივანი, ხოლო 1933 წლის აპრილიდან მისი მოადგილე იყო.

ანტიფაშისტური ძალების წინააღმდეგ მიმართული ტე-

რორისა და გერმანიის მიერ მეორე მსოფლიო ომის განაღების ერთ-ერთი მთავარი ორგანიზატორი ჰესი ერთადერთი კაცი იყო, რომელსაც პრივილეგიებული უფლება ჰქონდა — ჰიტლერისთვის „შენობით“ მიემართა. ჰესს ნაცისტთა წრეებსა და საგარეო დაზვერვის დოკუმენტებში „შავი ბერტას“ ფსევდონიმით იცნობდნენ (შავი თმისა და არაადეკვატური სექსუალური საქციელის გამო). იგი მესამე კაცი იყო გერმანიაში.

1939 წლის 1 სექტემბერს, მეორე მსოფლიო ომის დაწყების დღეს, რაინსტაგში სიტყვით გამოსულმა ჰიტლერმა განაცხადა: „თუ ამომისას რამე შემემთხვევია, ჩემი პირველი მემკვიდრე გერმანიის იქნება. თუ გერმანიას რამე მოუვა, მაშინ მისი მემკვიდრე ჰესი გახდება. მათ ისევე ბრძადა დამემორჩილებით, როგორც მე!“

და უცებ ასეთი კონფუზი: ჰესი შეშლილია! არადა, გაქცევაში იყო კვირით ადრე „შრომის ზეიმზე“ ის საესეებით ნორმალურად გამოიყურებოდა. შემდეგ კი მარტომ გადაიფრინა ათასხუთასკილომეტრიანი მანძილი, თანაც როგორღაც მოახერხა, რომ თვითმფრინავისთვის სანავის დამატებითი ბაკი დაეყენებინა.

ლოგიკურია, ვიფიქროთ, რომ რაკი ჰესმა ფრენა განაგრძო (იგივე სსრკ-ზე თავდასხმამდე 6 კვირით ადრე, ესე იგი ინგლისში ჰიტლერის პირად წარმომადგენლად ჩივდა, რათა მშვიდობაზე ან ინგლისის ფაქტობრივ ნეიტრალიტეტზე შეთანხმებოდა გერმანია-საბჭოთა კავშირის მოსალოდნელი ომის დროს).

მაგრამ ვნახოთ, როგორ მოექცა ჰიტლერი ჰესის გაქცევის შემდეგ. შელენბერგი ისევე ნებს, რომ გარკვეული ხნის განმავლობაში ფიურერი ისეთ მდგომარეობაში იმყოფებოდა, რომ საეჭვო იყო, რაიმე გადანაცვლებების მიღების უნარი ჰქონდა. ეს გამოიყენა ბორმანმა და შექმნა ვერსია, თითქოსდა ჰესი გავიდა, რამაც გერმანელები გააოგნა: როგორ შეეძლო ფიურერს, თანაშემწედ შეშლილი ჰყოლოდა?

შემდეგ ჰიტლერმა სადამსჯელო მანქანა აამუშავა. ჰესის ყველა თანამშრომელი — მძღოლებიდან დანკებულნი, პირადი ადიუტანტი და მთავრებული, მათ შორის, ალბრეხტი ჰაუსჰოფერიც, დააპატიმრა!

კიდევ ერთი ვერსიით, ჰესის მისია მსოფლიო მთავრობის, ანუ მასონების, მათ შორის, კარლ და ალბრეხტი ჰაუსჰოფერებისა და ადმირალ კანარისის დავალების შესრულებად განიხილებოდა, რომლებიც მოგვიანებით ჰიტლერზე თავდასხმის მომზადების თანამონაწილეობაში დაადანაშაულეს. აქაოდა, ჰესი მასონების კანდიდატი იყო ჰიტლერის

პატიმარი №7-ის საიდუმლო

მარტინ ბორმანი, რუდოლფ ჰესი, როზარტ ლი

რის ადგილზე. თითქოსდა ჰესის გაფრენა ჰაუსჰოფერმა მოაზარა, შვეიცარიელი დიპლომატი — კარლ-იაკობ ბურ-ქჰარდტისა და შერცოვ ჰამილტონის დახმარებით.

გერმანიის კონტრდაზვერვისთვის ცნობილი გახდა, რომ ჰესი არა მხოლოდ ასტროლოგია და მასონთა, არამედ ბრიტანეთის საიდუმლო სამსახურისა და გერმანიაში მისი აგენტების გავლენის ქვეშ იმყოფებოდა. ამასთან, შელენბერგის აზრით, არც ფსიქიკური აშლილობა და არც ინგლისელების გავლენა არ იძლეოდა გაქცევის მიზეზის ახსნის საშუალებას, მით უფრო, რომ ჰესი ფანატიკურად ერთგული გახლდათ ჰიტლერს.

სამხედრო დაზვერვის მიერ მოპოვებული ცნობების განალიზებით, შელენბერგმა გარკვეული დასკვნა გააკეთა: ჰიტლერს არ უბრძანებია ჰესისთვის ინგლისში გაფრენა, უფრო მეტიც, ამის უფლებაც კი არ მიუცია.

თუმცა არსებობს სხვა მონობებიც, რომლებიც გაცილებით დამაჯერებლად აღწერენ 10 მაისის მოვლენებს. ერთ-ერთი მათგანია ჰიტლერის პირადი ადიუტანტის, ეს-ესის შტურმბანფიურერის — ოტო პიუნშეს ჩვენება:

„10 მაისს, დაახლოებით დილის 10 საათზე ჰიტლერის კაბინეტის მოსაცდელში გამოჩნდა ფიურერის ადიუტანტი, მარტინ

ბორმანის ძმა ალბერტ ბორმანი ჰესის ადიუტანტთან, ობერ-ფიურერ პინთან ერთად. პინს დაბეჭდილი თეთრი პაკეტი ეკავა. ალბერტ ბორმანმა კამერდინერ ლანგეს სთხოვა, გაეღებინა ჰიტლერი და მოეხსენებინა, რომ სასწრაფო წერილია ჰესისგან. ლანგემ საძინებლის კარზე დააკაკუნა. ჰიტლერმა ნამძინარევი ხმით იკითხა:

— რა მოხდა? ლანგემ მოახსენა. პასუხად გაისმა:

— ახლავე გამოვალ. რამდენიმე წუთის შემდეგ წერგაუშპარსავი ჰიტლერი თავისი კაბინეტიდან გამოვიდა, პინს მიუახლოვდა და ჰესის წერილი გამოართვა, შემდეგ კი კბით სასტუმრო ოთახში ჩავიდა. ლანგემ, პინმა და ბორმანმა კიბეზე ჩასვლა ვერ მოახსრეს, რომ ჰიტლერმა დარეკა. როცა ლანგე სასტუმრო ოთახში შევიდა, ჰიტლერი კართან იდგა და ხელში წერილი ეკავა. მან უკმეხად უთხრა ლანგეს:

— სად არის ის კაცი? ლანგე გავიდა და პინთან ერთად შებრუნდა. ჰიტლერმა ჰკითხა:

— წერილის შინაარსი იცით? პინმა მიუგო, რომ იცის. სასტუმროდან გამოსული ლანგე ხედავდა, როგორ მიუახლოვდნენ პინმა და ჰიტლერი მარმარილოს დიდ მაგიდას. რამდენიმე წუთის შემდეგ კვლავ გაისმა ხარი. ლანგე კვლავ შევიდა ოთახში. ჰიტლერ-

რი პინთან ერთად ისევ მაკიდასთან იდგა.

— ჰეგელი მოვიდეს.

ჰიტლერის შტაბთან არსებული პოლიციის რაზმის უფროსი პეგელი უმალ გამოცხადდა. ჰიტლერმა მას პინის დაპატიმრება უბრძანა. შემდეგ ბრძანა, სასწრაფოდ გამოეძახებინათ მარტინ ბორმანი, რომელიც იმაჟამად რუდოლფ ჰესის შტაბის უფროსი იყო. ბორმანთან საუბრის შემდეგ ჰიტლერმა ბერგჰოფში გერინგსა და რიბენტროპს უხმო. იმავე დროს რუდოლფ ჰესი და რიბენტროპი გამოვიდნენ ოტო დიტრიხს, რომელიც იმხანად ბერგში იმყოფებოდა. ჰიტლერმა დიტრიხს უბრძანა, მიუხსენებინა მისთვის ყველა შეტყობინება ინგლისიდან ჰესის გაფრენის შესახებ და გარკვეულ დრომდე აუკრძალა პირადი ცნობის გავრცელება... გვიან საღამოს დიტრიხმა მოახსენა ჰიტლერს, რომ ინგლისური რადიოს ცნობით, ჰესი პარაშუტით დაეშვა ჩრდილოეთ ინგლისში, სადაც პოლიციამ დააკავა, მან კი განაცხადა, ინგლისში ჩემი მეგობრის, შერცოვ ჰამილტონის მოსახსულებლად ჩამოვედი.

ჰიტლერმა სწრაფად ჰკითხა, ხომ არაფერი უთქვამს ინგლისელებს ჰესის განზრახვის შესახებ. დიტრიხმა მიუგო, ისინი დუმდნენ. სწორედ მაშინ უბრძანა ჰიტლერმა დიტრიხს, ჰესის გაფრენა გერმანულ პრესაში „შეშლილის“ ნაბიჯად წარმოეჩინა.

ჰიტლერის გარემოცვაში ცნობილი გახდა, რომ ჰესის შტაბში, გერინგმა, ბორმანმა და რიბენტროპმა მოითათბირეს.

როცა ლონდონიდან ცნობა მოვიდა, რომ შერცოვმა ჰამილტონმა ჰესთან ნაცნობობა უარყო, ჰიტლერმა წამოიძახა: — რა ფარისევლობაა! ახლა არც კი იცნობს!

ჰიტლერის ბრძანებით დაკავებული ჰესის ადიუტანტი პინი ბერლინში, გესტაპოში, მიიყვანეს, სადაც მოსთხოვეს, გაეკეთებინა განცხადება, რომ ჰესის გაფრენის წინა დღეებში თავის შუგს ფსიქიკური აშლილობის ნიშნები შეაქვო. მას შემდეგ, რაც პინმა გესტაპოში ხელწერილი დადუმლოდ შეინახა, ჰესის ინგლისში გაფრენასთან და-

კავშირებულ ყველა ფაქტს, იგი ჰიტლერის ბრძანებით გაათავისუფლეს“.

როგორც მოგვიანებით გაირკვა, პინმა ჰესის განზრახვის მიზეზების შესახებ ინგლისში გაფრენის თაობაზე 1941 წლის იანვარში შეიტყო, როცა ჰესმა პირველად სცადა მოწინააღმდეგის ბანაკში შეღწევა (ეს მცდელობა უშედეგო აღმოჩნდა). მაშინ ჰესმა თავის ადიუტანტს განუთარგა:

— მე ნაციტური პარტიის ერთ-ერთი უძველესი წევრი ვარ. დარწმუნებული ვარ, რომ ფიურერის აზრები სხვებზე უკეთესი მესმის. ჩვენ ხომ ერთად 20 წელზე მეტი გავატარეთ. თუკი ვინმემ იცის, რა სურს ჰიტლერს, ეს ვინმე მე ვარ. ჰიტლერს კი ძლიერი ინგლისის ხილვა და მასთან მშვიდობა სურს. აი, რატომ არ შეიქრა ინგლისში დიუნკერკის შემდეგ. ჩვენი მთავარი მტერი ახლა დასავლეთშია კი არა, აღმოსავლეთშია. აი, რაზე ფიქრობს ფიურერი!

— მხედველობაში გაქვთ რუსეთი? — იკითხა პინმა.

— დიახ, რუსეთს ვგულისხმობ... სწორედ ამიტომ სურს ფიურერს, ინგლისელებს რუსეთის წინააღმდეგ გაეგრძელებინა შესთავაზონ... ინგლისელი მკვლევარი ჯონ ლიზორი მოგვიანებით წერდა: „ჰიტლერის გარემოცვას ესმოდა, რომ ჰესი ფიურერის ნებას ასრულებდა, მან იცოდა ყველაფერი, ვიდრე გაფრენის თარიღისა და დროისა, რადგან ეს დამოკიდებული იყო ამინდზე. თუმცა, როგორც პროფესიონალი პოლიტიკოსი, თავს არიდებდა ჰესის მისიასთან თავისი სახელის დაკავშირებას იმ შემთხვევისთვის, თუ ეს უკანასკნელი ჩაფარდებოდა“.

გერმანიის საიდუმლო სამსახურის ხელმძღვანელი ჰეიდრიხიცა და დაზვერვის ხელმძღვანელი შელენბერგიც მიიჩნევენ, რომ ჰესის საქმეში მთავარი როლი მაინც ბრიტანულმა სპეცსამსახურებმა შეასრულეს.

1941 წლის 14 მაისს საბჭოთა აგენტმა კიმ ფილიპმ („ზონ-ჰენმა“) ცნობა აფრინა: „ინგლისში ჩამოსულმა ჰესმა განაცხადა, რომ, პირველ რიგში, ჰამილტონის ხილვა სურდა. ინგლისის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ჩინოვნიკ კირკუპატრიკს, რომელიც პირველმა იცნო ჰესი, მან განუცხადა, რომ სამშვიდობო წინადადებით ჩამოვიდა. ამ წინადადების არსი ჯერჯერობით უცნობია“.

ჰესის ინგლისში ჩაფრენის მიზეზთა შესახებ მოსკოვში ინფორმაცია სხვა წყაროებიდანაც მივიდა. ბერლინიდან „იუნი“ იტყობინებოდა: „პროპაგანდის სამინისტროს ამერიკული განყოფილების ხელმძღვანელმა აი ზენდორფმა განაცხადა, რომ ჰესი ინგლისში გერმანიის მთავრობის გარკვეული დავალებით ჩაფრინდა“.

აი, რამოუთხრო ლონდონში საბჭოთა რეზიდენტს ჩეხოსლვაკიის დაზვერვის ხელმძღვანელმა, პოლკოვნიკმა მორავეცმა: „გაფრენამდე გარკვეული ხნის განმავლობაში ჰესს მიმოწერა ჰქონდა ლორდ ჰამილტონთან.“

რუდოლფ ჰესი პატარა აბარებს ადოლფ ჰიტლერს

ბორჩაი, გარინაი, ჰიტლერი და ჰიმლერი

თუმცა, ჰამილტონის ნაცვლად, ამ წერილებს „ინტელიჯენც სერვისი“ იღებდა, სადაც პასუხებს ადგენდნენ ჰამილტონის სახელით. ასე ჩაიბეჭდა ჰესის ინგლისელებმა ბრიტანეთში.

რატომ შეაჩერეს არჩევანი ინგლისელებმა მინცდამინც ჰესზე? რასობრივი თვალსაზრისით, ჰესს ინგლისელები „გერმანელთა ჩრდილოელ ძმებად“ მიაჩნდა, ინგლისელი და ამერიკელი დიპლომატები კი თვლიდნენ, რომ მისგან ნებისმიერი ინფორმაციის მიღება შეეძლოთ გერმანიაში არსებულ ვითარებაზე.

ჰიმლერის თანამოაზრის, კერსტენის თქმით, ეს-ესის რაიხსფიურერი ჰიტლერის მიერ შეთავაზებულ (ჰესის მეშვეობით) გარიგებას ასე გადმოსცემდა: საბჭოთა კავშირის სივრცე უნდა დანაწევრდეს და გერმანიის, დიდი ბრიტანეთისა და აშშ-ის ხელმძღვანელობას დაექვემდებაროს, მას შემდეგ, რაც ეს ერები ჰიტლერთან გაერთიანდებიან. მაშინ გერმანია გააკონტროლებს რაიონებს ობიდზე; ინგლისი ობისა და ლენას შორის მდებარე რაიონს მიიღებს, ამერიკელები — ლენას აღმოსავლეთით მდებარე ოლქებს, კამჩატკისა და ოხოტის ზღვის ჩათვლით. შესაძლოა, ჰესის სწორედ ამაზე ეთათბიერებოდა ინგლისელებს.

მოკლე ხანში დაიწყო ინტრიგა, რომელიც 1941 წლის 23 მაისს ინგლისის დაზვერვისთვის დირექტივად იქცა, „ჰესის საქმის“ გამოყენებით ნაშრომად საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ დეზინფორმაციის კამპანია. მისი არსი იმაში მდგომარეობდა, რომ დაერწმუნებინათ სსრკ, არაფერი დაეთმო გერმანიისთვის, რადგან ამ შემთხვევაში ის დაკარგავდა „პოტენციურ მეგობრებს“ და „პირისპირ მარტოდმარტო შერჩებოდა ჰიტლერს.“

ჰესის საქმეში არსებობს ერთი იდეალური გარემოება. იმისგან დამოუკიდებლად, ჰესი ინგლისში ფიურერმა გააგზავნა, თუ ეს მისი საკუთარი ინიციატივა იყო, ჰიტლერმა გადწყვიტა, ჰესი გაეჩუქებინა. მონივრა ჰიმლერი და ადმირალი კანარისი და ხანმოკლე ყოყმანის შემდეგ, დაეთანხმა ადმირალს, რომ საჭირო იყო ჰესის მოკვდინება. ჰიმლერმა ეს-ესის გენერალ ზაქსს გამო-

უძახა და „შემოიღო რუდოლფის ფრთხილად გაუფენებლობა“ უბრძანა.

ამოცანა იოლი არ იყო. შოტლანდიაში ჰესს საიმედოდ იცავდნენ. ერთადერთი გამოსავალი რჩებოდა: უნდა გაეგზავნათ მკვლელი, შესაძლოა ორიც... თვით ზაქსიც კი, რომლისთვისაც ამგვარი დავალება ჩვეულებრივი ამბავი იყო, შეაშფოთა აზრმა, თუ რამხელა გამოწვევა იქნებოდა ეს ინგლისის საიდუმლო სამსახურისთვის. თანაც, პირველი რამდენიმე თვის მანძილზე, ჰესს ერთ ადგილას 3-4 დღეზე მეტხანს არ აჩერებდნენ. გერმანიაში მყოფმა ინგლისის აგენტებმა სასწრაფოდ აცნობეს ინგლისის საიდუმლო სამსახურს, რომ გენერალი ზაქსი ჰესთან მიმართებაში გადაწყვეტი ზომების მიღებას აპირებდა.

ორი გერმანელი აგენტი: ვალტი და დროიუკი, რომლებიც გერმანიაში ჰესის მოსაძებნად და მოსაკლავად ჩავიდნენ, 1941 წლის 6 აგვისტოს დააკავეს და უინძორის ციხეში ჩამოახრჩეს.

ნიურნბერგში გადაყვანამდე ჰესი უელსში, საპატიმროს ჰოსპიტალში ამყოფეს. ნიურნბერგის პროცესზე ჰესი მესამე რაიხის ხელმძღვანელებთან ერთად ბრალდებულის სკამზე იჯდა და სრული აზნეზიის დემონსტრირებას ახდენდა. ის დამნაშავედ ცნეს ორ პუნქტში: „ომის გაჩაღების ერთობლივი გეგმის მონაწილე“ და „კაცობრიობის წინააღმდეგ საშუალო პატიმრობა მიუსაჯეს და დასავლეთ ბერლინში შპანდაუს ციხეში გაამწყესეს. იქ მას პატიმარი №7 უწოდეს.“

ნახევარი საუკუნე ჰესმა საკანში მარტომ გაატარა. პირველ ხანებში ის მგელივით ყმუოდა და ზედამხედველებსა და სხვა პატიმრებს შიშით ზაფრავდა. ერთხელ თავის ადგიოკატს უთხრა, რომ ჰამილტონს პირადად არ იცნობდა და ერთადერთხელ, ისიც ბერლინის ოლიმპიადაზე.

1987 წლის 12 აგვისტოს, სასაიროდ გასვლის წინ (თან ახლდა ინგლისელი ზემდგომი, რომლის შეცვლაც ჰესმა არაერთხელ ითხოვა) ჰესი ჩამომხრჩავალი ნახეს.

„შავი ბერტას“ საიდუმლოს დღემდე საიმედოდ ინახავს ბრიტანეთის ხელმძღვანელობა. ერთი ინგლისელი ჟურნალისტის მტკიცებით, ოთახი, სადაც ჰესის საქმესთან დაკავშირებული დოკუმენტები ინახება, ერთდროულად ორი ინსალბით იღება, რომელთაგან ერთი არქივის უფროსს, მეორე კი ინგლისის გენერალურ პროკურორს აქვს...

2017 წელს გაიხსნება დიდი ბრიტანეთის მთავრობის საიდუმლო არქივები, რომლებიც 1941 წლის 10 მაისს ინგლისში ჰესის ჩაფრენას ეხება.

საპასტოპოლის გმირული დასვა

დიდი სამამულო ომის დასაწყისისთვის სევასტოპოლის თავდაცვითი რაიონი მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე გამაგრებული ადგილი იყო. საბჭოთა ისტორიოგრაფიაში სევასტოპოლის პირველ შტურმად მიჩნეულია გერმანული ჯარების მცდელობა, ქალაქი სწრაფად, 1941 წლის 30 ოქტომბრიდან 21 ნოემბრამდე აეღოთ. 30 ოქტომბრიდან ბრძოლები მიმდინარეობდა სევასტოპოლის შორეულ მისადგომებთან, ხოლო 20 ნოემბერს ციხესიმაგრის გარე ზღუდის იერიში დაიწყო. სახმელეთო ჯარი ქალაქში აღარ იყო, დაცვა შავი ზღვის ფლოტის საზღვაო ქვეითი ჯარების, სანაპირო ბატარეებისა და ცალკეული ქვედანაყოფების ძალებით ხორციელდებოდა. საბჭოთა დაჯგუფება თავდაპირველად 20 ათასამდე კაცს ითვლიდა.

სროლა შეწყდა

საბრძოლო მასალებისა და დამატებითი ძალების მიშველება შეუძლებელი შეიქნა. თუმცა თავდაცვის შიდა ზღუდე უნინდებურად შენარჩუნდა და პირდაპირი იერიში გერმანელებს კარგს არაფერს უქადადა. ამიტომ მანშტეინმა გადაწყვიტა, შიდა ზღუდეზე შეტევა განეხორციელებინა არა სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან, არამედ ჩრდილოეთ ფლანგიდან, რისთვისაც საჭირო გახდა ჩრდილოეთის უბის გადალახვა.

საპასტოპოლის უბა

დეგად ალყაში უნდა მოექციათ და გაენდაგურებინათ მონინალდგომის დაჯგუფება. შემდგომში ნავარაუდები იყო იერიშის მიტანა ნახევარკუნძულის სიღრმეში, სევასტოპოლის დებლოკირება და ყირიმის საბოლოოდ გადაგურება. საშუაზაროდ, ოპერაცია დიდი მარცხით დასრულდა: სამი საბჭოთა არმია ალყაში მოექცა და განადგურდა. საერთო დანაკარგმა 300 ათას კაცზე მეტი შეადგინა, 170 ათასი ტყვეს ჩათვლით. დესანტის დამარცხება მიმდებარდა სევასტოპოლის შემდგომ ბედზე და გერმანულ კავკასიაზე იერიშის მიტანა გაუადვილა.

ხმელეთზე სევასტოპოლის დაცვა საარტილერიო ფორტებს ეყრდნობოდა, რომელთა გასანადგურებლადაც მონინალდგომე დიდი კალიბრის საალყო არტილერია გამოიყენა. 22 კმ-ის პერიმეტრზე მძიმე არტილერიის 200-მდე ბატარეა იყო განთავსებული, 210-მმ კალიბრის მძიმე ჰაუბიცებისა და პირველი მსოფლიო ომის დროიდან შემორჩენილი 300 და 350-მმ კალიბრის ჰაუბიცების ჩათვლით.

სევასტოპოლთან გამოყენებული იქნა, აგრეთვე,

უკან დახევა ძირითად

„დორას“ კლასის ზემძიმე 800-მმ კალიბრის საბრძოლო ქვემეხი. ის მწყობრში ჩადგა იენისის დასაწყისში და ერთიანობაში 50-მდე 7-ტონიანი ჭურვი გამოუშვა. „დორას“ ცეცხლი მიმართული იყო BB-30 და BB-35 ფორტებისა და კლდის მასივებში განთავსებული მინის-ქვეშა საბრძოლო მასალების საწყობებისკენ.

ქერჩის ნახევარკუნძულზე მიმდინარე ბრძოლების დასრულების შემდეგ, მნიშვნელოვანი სახმელეთო ოპერაციების დასაწყისად საგანგებოდ განკუთვნილი ლიუფტვაფეს VIII ავიაკორპუსი, ვოლფრამ ფონ რიხტ-ჰოფენის ხელმძღვანელობით, სევასტოპოლთან გადაინაცვლებს. აქტიური შეტევის დაწყებისას სევასტოპოლი მასირებულ ავიაიერიშებს დაექვემდებარა: საშუალოდ, ლიუფტვაფეს თვითმფრინავები დღეში 600-მდე ფრენას ახორციელებდნენ. ჩამოყარეს 2.5 ათასი ტონა ფუგასური ბომბი, მათ შორის მსხვილკალიბრიანიებიც — 1000კგ-მდე.

სევასტოპოლის ბოლო შტურმი 7 ივნისს დაიწყო. მედგარი ბრძოლები და დამცველთა კონტრშეტევები კვირაზე მეტხანს გაგრძელდა. მოიერიშე გერმანულ ასეულეებში საშუალოდ 25-მდე კაცი რჩებოდა. გარდატეხა 17 ივნისს დაიწყო: სამხრეთ მონაკვეთზე მოიერიშეებმა დაიკავეს „არნივის ბუდე“ და დღეს კიდევ რამდენიმე ფორტი დაეცა, „მაქსიმ გორკი-1-ის“ ჩათვლით.

ამ დროიდან გერმანულ არტილერიას ჩრდილოეთის უბის დაცხრილება შეეძლო და

აუგუსტო პინოჩეტი — ჩილეელი ხალხის მხსნელი ტირანი

პინოჩეტის ერთ-ერთი ბრეტანელი წინაპარი ლათინურ ამერიკაში ჯიბეგამოფხეკილი ჩავიდა, მაგრამ სიკვდილის წინ მემკვიდრეებს კარგი ქონება დაუტოვა. მისი შთამომავლები ვალპარაისოში დასახლდნენ და პორტში წვრილმანებით ვაჭრობას მიჰყვეს ხელი. მომავალი დიქტატორის მამა, ისიც აუგუსტო პინოჩეტი, უბრალო და მოკრძალებული ადამიანი იყო, რომელმაც არაერთხელ აუხსნა შვილს სამყაროს მონყოლის პრინციპი: „ჩვენი საქმე ვაჭრობაა, ამაში ფულს ვიღებთ. თერძის საქმე კერვაა, ამით ლუკმაპურს შოულობს. კარაბინერის საქმე ჩვენი დაცვაა, ამისთვის ჯამაგირს უხდიან. კეისარს — კეისრისა.“ ნორჩმა აუგუსტომ პრინციპი აითვისა, მაგრამ ადგილი, რომელიც მალე უნდა დაეკვებინა, სულაც არ ეპიტნავებოდა. კარაბინერის როლი გაცილებით მეტად ხიბლავდა. ვაჟის ოცნებაზე მამამ მხრები აიჩეჩა: „ოჯახში კიდევ ხუთი შვილია, საქმეს მიხედავენ. შენ კი შეგიძლია სამხედრო სკოლაში ისწავლო...“

იოან პავლე II და პინოჩეტი

სანტიაგოს მსროლელთა სკოლა მომავალი გენერლის კარიერაში პირველ საფეხურად იქცა. ყმაწვილი ნიჭიერი, ბევჯოთი და პატივმოყვარე იყო, მასწავლებლები სამხედრო აკადემიაში სწავლის ვაგრობას ურჩევდნენ, მაგრამ პინოჩეტი უბრალო ოფიცრის ცხოვრების „დაგეგმვება“ გადაწყვიტა და რამდენიმე წელი სხვადასხვა გარნიზონში იმსახურა. მისი აზრით, ამ „პრაქტიკამ“ სწავლაზე მეტი შესძინა.

პრეზიდენტის სასახლე „ლა მონედა“ შტურმით აიღეს. ალიენდე ან იარაღით ხელში დაიღუპა, ან თავი მოიკლა. საერთო ჯამში ჩაცხრილეს მისი 2279 მომხრე და საპრობილემოებსა და საკონცენტრაციო ბანაკებში კიდევ ათასობით კაცი გაამწყესეს.

მართალია, სამხედრო-საპაერო ძალებს პრეზიდენტის სასახლის „მსუბუქად დაბომბვა“ უბრძანეს, მაგრამ მათ ზუსტი დარტყმებით ქვა ქვაზე არ დატოვეს. პუტჩისტების ჩინებულის დრო შიერიჩა. ჩილეში ის-ის იყო სურსათ-სანოვაგის პრობლემებსა და უხელფასობასთან დაკავშირებული მღელვარებები დაიწყო. ხელისუფლების სათავეში ხუნტის მოსვლის შემდეგ ყველაფერი სწრაფად დასრულდა. უკმაყოფილო ხალხს სასტიკად უსწორდებოდნენ და დაღუპულთა ცხედრებსაც არავინ ითვლიდა.

რეჟიმის ერთ-ერთი მსხვერპლი შეიქმნა ჩილეს არმიის ყოფილი მთავარსარდალი და ალიენდეს ყველაზე დიდი დასაყრდენი კარლოს პრატსი, რომელსაც ბუნენო-აირესიცი მისწვდნენ და ავტომანქანით თურთ ააფეთქეს. ჩილეში ძალაუფლება სამხედრო ხუნტის ხელში გადავიდა. ანგაროსონორების დასრულების შემდეგ ქვეყნის ახალი ხელმძღვანელი — ე. წ. ერის უმაღლესი მეთაური ტელეეკრანებზე გამოჩნდა და განაცხადა: „ჩილეში წესრიგს დავამყარებ და ეკონომიკასაც ავალორძინებ!“

დიქტატორმა სიტყვა შეასრულა. პრინციპს „კეისარს — კეისრისა“ ჩილეში დიდხანს იცავდნენ. 1995 წელს ტელევიზიით გამოსულმა ერთმა მოქალაქემ ის მარტივად ახსნა: „ვიღაც თევზს იჭერს, ვიღაც ყიდის. ვიღაც ხელმძღვანელობს. წარმოგიდგენიათ, რა მოხდებოდა, ვინც თევზს ყიდის, ის რომ ხელმძღვანელობდეს!“

როგორი უცნაურიც არ უნდა იყოს, სწორედ სამხედრო დისციპლინა იქცა იმ „ეკონომიკურ სასწაულად“, რომელიც შეემდგომ ბევრს ლაპარაკობდნენ. ფაქტობრივად, ჩილეში 70-იან წლებში იგივე ხდებოდა, რაც რუსეთში 90-

კასი, როგორც კვანავაში სამხედრო წესრიგი დააბუხრა

პინოჩეტი და ალიენდე

იან წლებში — საბაზრო ეკონომიკის დანერგვა, უცხოური კაპიტალის შემოდინება, სანარმოთა დენაციონალიზაცია... თუმცა იყო ერთი „მაგრამ“ — სახელმწიფო მკაცრად აკონტროლებდა ამ პროცესებს. ამიტომ ქრთამის აღებ-მიცემობასა და რაიმეს გროვებდა შესყიდვას ადგილი არ ჰქონდა. უცხოელმა და იქაურმა მენარმეებმა იცოდნენ, რომ სახელმწიფოს მოწყობის მცდელობა ერთისთვის ქვეყნიდან გაძევებით, მეორისთვის კი, შესაძლოა, სასიკვდილო განაჩენითაც დასრულდებოდა.

დიქტატორმა დემოკრატიის სწამდა: „მე დემოკრატი ვარ, — ამბობდა იგი, — მაგრამ ამ სიტყვის ჩემი უფლებით. ყველაფერი იმაზეა დამოკიდებული, რა რომ ხელმძღვანელობდეს.“ პატარა შიდილება ძალიან მომხიბლავი იყოს, თუ ის ახალგაზრდაა, ანდა ძალია გონჯი, თუკი ხნიერია, მაგრამ ერთიც და მეორეც პატარააღია!“

რეჟიმმა რეპრესიები შეწყვიტა, რითაც აჩვენა, რომ მკვეთრად განსხვავდებოდა ტრადიციული დიქტატორული რეჟიმებისგან.

1980-იანი წლების დასაწყისში ჩილეში ახალი კონსტიტუცია მიიღეს და გენერალი პინოჩეტის ქვეყნის ოფიციალური პრეზიდენტი და პოპულარული პიროვნება გახდა.

ჩილეელთა უმრავლესობა იმ დროისთვის უკვე შეეჩვიათ თავის მმართველს, მით უფრო, რომ ალიენდესგან განსხვავებით, რომლის მექაღვანელობა ამავე მთელ ქვეყანაში იცოდა, პინოჩეტის პირადი ცხოვრება სამაგალითო და მისაბაძი გახლდათ.

მოთვლებით, 1997 წლის არჩევნებში პინოჩეტს თავისი კანდიდატურა რომ წამოეყენებინა, პირველობას მხოლოდ ქვეყნის პრეზიდენტს — ედუარდ ფრეს დაუთმობდა, მაგრამ 82 წლის გენერალი აღარ ებღუდებოდა ძალაუფლებას. 1982 წლის მარტში მან ქვეყნის შეიარაღებული ძალების მთავარსარდლის პოსტიც დატოვა.

ბედის ირონიით, ეს კინალამ საბედისწერო შეცდომად ექცა. სამთავრობო პოსტიდან რომ არ წასულიყო, ვერავინ დააკავებდა 1998 წლის ოქტომბერში დიდ ბრიტანეთში, სადაც სამკურნალოდ ჩავიდა. გენერლისთვის, რომელიც წლების განმავლობაში მეგობრობდა ინგლისთან და კარგი ურთიერთობა ჰქონდა ესპანეთთან, გამაოგნებელი აღმოჩნდა როგორც ესპანეთის სასამართლოს მოთხოვნა, ასევე მის მიმართ მოკავშირე ქვეყნის ქმედება. პინოჩეტის ადვოკატების აზრით, ინგლისმა იგი უბრალოდ მსხვერპლად შესწირა, რათა ესპანეთისადმი თავისი ლოიალობა დაემტკიცებინა.

ერთწლიანი სასამართლოს შემდეგ, როცა უკვე ხელი მოენერა ესპანეთისთვის გენერლის გადაცემის დადგენილებას, მოულოდნელად საქმეში ჩაერივნენ სხვადასხვა პოლიტიკური ძალები. ჩილეს ოფიციალური ხელისუფლება, რომელიც დუნედ ეწინააღმდეგებოდა ქვეყნის სენატორის დაკავებას, უცებ გამოცოცხლდა: პრეზიდენტს მოახსენეს, რომ, თუ სწული მოხუცი და ქვეყნის „ცოცხალი სიმბოლო“ ინგლისში აღესრულებოდა, არჩევნებზე პრობლემები შეიქმნებოდა. „თავისუფალ ქვეყანაში პოლიტიკატიმრის“ დასაცავად თავად მარგარეტ ტეტჩერმა აღიმაღლა ხმა, „თუ პინოჩეტი ინგლისში აღესრულებდა, ამ სირცხვილად დიდხანს ვერ ჩამოვიბანათო“.

თუმცა პინოჩეტს აზრად არ მოსვლია ინგლისში სიკვდილი ანდა ესპანეთის სასამართლოს წინაშე წარდგომა. სამშობლოში დასაბრუნებლად ის მთელი წლის განმავლობაში გამოსამგვიდობებელ სპექტაკლს დაგამდა, რომლის არსიც ნათელი შექენა მხოლოდ მაშინ, როცა თვითმფრინავი, რომელიც მოხუცი გენერალი იჯდა, ჩილეში დაეშვა.

თვითმფრინავიდან მოხუცი დიქტატორი ხეიბრის სავარძლით ჩამოიყვანეს. მოხუცმა ვეფხევით ყვითელი თვალები მოჭუტა, სავარძლიდან ადგა, სარგადაყლაპულივით წელში გაიმართა, ხელჯოხი შეათამაშა და წავიდა... მსოფლიო, რომელიც მომხდარს ტელეეკრანებით ადევნებდა თვალს, მიხვდა, რომ გააბიზურეს...

პინოჩეტი 91 წლისა გარდაიცვალა, ინგლისური ეპოპეიდან 7 წლის შემდეგ. ბოლო წლები მძიმე იყო — ინგლისში მომხდარმა პრეზიდენტმა პინოჩეტის ქველი მტრები წააქეზა, მისი გასამართლება სწორედ ჩილეში მოეთხოვათ.

ადიოკაბები ძალ-ღონეს არ ზოგავდნენ, მაგრამ მედიცინის პროფესორთა დიანგნოზისა — მოხუცებულობის ჭკუასუსტობა — აღარავის სჯეროდა. კაცი, რომელიც ყოველდღიურად 2 კმ-ს დარბოდა და 500 მ-ს ცურავდა, ველარავის გასაცურებდა მოჩვენებითი სისუსტით.

1978 წელს გამოიცა კანონი პოლიტიკური ამნისტიის შესახებ.

ჩილეულ სოციოლოგთა გა-

«ასალა» — სომხეთის გათავისუფლების სომხური საიდუმლო არმია

მარქსისტულ-ლენინური ტიპის სომხური ტრანსნაციონალური ეთნიკური ტერორისტული ორგანიზაცია 1975 წელს შეიქმნა. მისი ხელმძღვანელი აკოფ აკოფიანი (არუთუნ ტაგუშანი) იყო, რომელიც ათენში, საკუთარი სახლის პარმალზე 1988 წელს მოკლეს.

ამ ორგანიზაციის ძირითადი მიზანი სომხეთის ისტორიული ტერიტორიის აღდგენა იყო, რომელიც აღმოსავლეთ თურქეთს, ჩრდილოეთ ირანს, ჯავახეთს, ყარაბაღსა და საბჭოთა სომხეთს (ამჟამად სუვერენულ სახელმწიფოს) მოიცავდა. შეიარაღებული აქციები მოტივირებული იყო იმით, რომ თურქეთი აქტუალურად, პირველი მსოფლიო ომის დროს სომეხი ხალხის გენოციდი ელიარებინა.

ორგანიზაციის მიზნებში შედიოდა:

რევოლუციური ძალადობის გამოყენება „თურქული კოლონიალიზმის ტერორის, რეპრესიებისა და ექსპლუატაციისა“ და ასევე, ნატოს „იმპერიალიზმისა“ და სიონიზმის შესაწყვეტად;

მთელ მსოფლიოში თურქულ წარმომადგენლობებსა და ინსტიტუტებზე შეტევა, მხარდამჭერი ქვეყნების ჩათვლით;

მეცნიერული სოციალიზმის, როგორც ალორმინებული სომხეთის სახელმწიფოს პოლიტიკური დოქტრინის დაბრუნება; თურქეთის წინააღმდეგ რევოლუციური ბრძოლის ბაზად სომხეთის გადაქცევა.

თავდაპირველად ორგანიზაცია თავდასხმებს ახორციელებდა თურქ დიპლომატებზე, რათა სომხურ პრობლემასზე ყურადღება გაემჩვიებინა. შემდგომში „ასალა“ რამდენიმე ოპერაცია განახორციელა დასავლეთის ქვეყნების წარმომადგენელთა წინააღმდეგ: თავდასხმები ავიაკომპანიათა ოფისებზე, იმ ქვეყნების ოფიციალურ წარმომადგენლებზე, სადაც „ასალას“ ბუივები ჰყავდათ დაკავებული. ორგანიზაცია ტერორისტულ აქტებს ახორციელებდა ევროპაში, ახლო აღმოსავლეთში, ლიბანში, თურქეთში, აშშ-ში, კანადაში, საფრანგეთში, საბერძნეთში, შვეიცარიაში, ესპანეთში, ავსტრიაში, დიდ ბრიტანეთში, იტალიაში, ირანში, უნგრეთსა და სხვა ქვეყნებში. მოქმედებდა სხვადასხვა სახელწოდებით: „გურგენ იანიკიანის ჯგუფი“, „პოქტობრის ორგანიზაცია“, „9 ივნისის ორგანიზაცია“, „სეფტემბერ ფრანსი“, „ორლის ორგანიზაცია“ და სხვ.

„ასალა“ 1975 წელს ბეირუთში ჩამოაყალიბა ლიბანელმა სომეხმა აკოფ აკოფიანმა, რომელიც 70-იანი წლების დასაწყისში პალესტინის შეიარაღებული ორგანიზაციის საქმიანობაში მონაწილეობდა. ზოგიერთი მონაცემით, აკოფიანი პალესტინის გათავისუფლების სახალხო ფრონტის წევრიც იყო, რომელიც მას სომხური დაჯგუფების დაფინანსებაში ეხმარებოდა. „ასალას“ ფინანსური სახსრები შემოიწოდებოდა სირიის, ლიბანის, საბერძნეთის, აშშ-ის, საფრანგეთის, ავსტრალიის მკვიდრი მდიდარი სომეხების წყალობითაც.

მონტა მელქონიანი

„ასალას“ წევრები წვრთნაზე

„ასალას“ პირველი თავდასხმა, „პატიმარ გურგენ ანიკიანის დაჯგუფების“ სახელით 1975 წლის 20 იანვარს განხორციელდა ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოს ოფისზე ბეირუთში. ორგანიზაციამ რამდენიმე თვეში სახელწოდება შეიცვალა და „სომხეთის გათავისუფლების სომხური საიდუმლო არმია“ დაირქვა.

1980 წლის 3 ოქტომბერს, ჟენევის სასტუმროში ბომბის მომხდარმა შემთხვევა, პირველად დააკავეს „ასალას“ წევრები — ალექსანდრე მონიანი და სუზი მახსერევიანი. ერთი დაიცვალა აკოფ ტარაგჩიანი, რომელმაც 1975-1980 წლებში ათობით აფეთქება მოახდინა თურქეთში.

„ასალას“ ყველაზე ცნობილ თავდასხმათა შორის აღსანიშნავია თურქეთის საკონსულოს 15-სართულიანი დაკავება პარიზში (24 სექტემბერი 1981 წ.), ანკარაში „ესენბორგის“ აეროპორტის დაკავება (7 აგვისტო 1982 წ.), აფეთქება სტამბულის ბაზარზე (16 ივნისი 1983 წ.), პარიზში ორლის აეროპორტის თურქული განყოფილების აფეთქება (1983), აფეთქებების სერია თეირანში (1984 წლის მარტი) და სხვ.

1983 წელს ჟურნალი „თაიმსი“ წერდა: „ბოლო ათწლეუ-

ლის განმავლობაში სხვადასხვა ქვეყანაში 36 თურქი დიპლომატი მოკლეს, მათ შორის ოთხი — აშშ-ში. როგორც ჩანს, საბრძოლო დაჯგუფებები მაღალპროფესიულია: მათ შორის ყველაზე ცნობილი მარქსისტული სომხური „ასალა“ ბეირუთში პალესტინის გათავისუფლების ორგანიზაციის ბაზაზე ვარჯიშობდა.

ორგანიზაციის მრავალწლიანი საქმიანობის მანძილზე დაიღუპა „ასალას“ 30-მდე წევრი და დაკავებულ იქნა რამდენიმე ათეული კაცი. პირველად საპატიმროდან — ალექსანდრე მონიანი, ბოლო კი ვარულან კარაპეტიანი გათავისუფლდა (2001 წ.).

1980-დან 1997 წლებში გააღვივდა „ასალას“ ოფიციალური ბეჭდვითი ორგანო — მრავალენოვანი ილუსტრირებული ჟურნალი „აიასტანი“ („სომხეთი“). სომხეთის სახალხო მოძრაობის სხვადასხვა ფილიალი, რომლებიც მხარს უჭერდნენ „ასალას“, პერიოდულ გამოცემებს: „კაიქრს“, „ახალ აის“, „ნორ სერუნდს“ ბეჭდავენ.

„ასალას“ გერბი წარმოადგენს სომხეთის რუკასა (სეფტემბრის ხელშეკრულების მიხედვით) და ხელს, რომელსაც კალაშნიკოვის ავთენტური უკავია. ორგანიზაციის დევიზია — „შეიარაღებული ბრძოლა და სწორი პოლიტიკური გეზი“

— სომხეთის გზა“ და „გაუმარჯოს ჩაგრულ ხალხთა რევოლუციურ სოლიდარობას!“

1982 წელს ისრაელში ლიბანის შეჭრამ წერტილი დაუსვა „ასალას“ წარმატებულ საქმიანობას. ორგანიზაცია ნაწილობრივ გადაბარდა სირიაში და საგრძობად შეუმცირდა საბრძოლო პოტენციალი.

1983 წელს ორგანიზაციაში განხეთქილება მოხდა მასობრივი მხვერვლის გამოწვევი დიფერსიების განხორციელების საკითხის გამო. დისკუსიის მიზეზად იქცა პარიზის აეროპორტ „ორლისი“ განხორციელებული ოპერაცია, რომლის შედეგადაც 8 კაცი დაიღუპა და 55 დაიჭრა. ევროპელებმა, რომლებიც თავდაპირველად რაინდობის ელემენტებს ხედავდნენ „ასალას“ თავგანწირულ მოქმედებებში, ნერვიულობა დაიწყეს. ცხადია, სროლები მაშინ უცხო არ იყო ევროპელებისთვის, რადგან იმ დროს, როცა „ასალა“ თავის საქმიანობას იწყებდა, ძალიან ბევრი პოლიტიკური ძალა ისროდა: ბასკების უტა, ირლანდიის რესპუბლიკური არმია, პალესტინის გათავისუფლების არმია, იტალიის „წითელი ბრიგადები“, საფრანგეთის „უშუალ მოქმედება“, ქურთები, ლიბანელი შიიტები, ავღანელები, სიქები, თამილები და სხვები... მაგრამ ევროპელებმა შემოთქმა მა-

ინც ვერ დამალეს „ასალას“ ამგვარი „გააქტიურების“ გამო.

1983 წლის აპრილში სომხეთის ნაციონალურმა მოძრაობამ (საფრანგეთი) და დიდი ბრიტანეთისა და აშშ-ის სომხურმა ორგანიზაციებმა „ასალას“ საპირისპიროდ დემოკრატიული ფრონტის შექმნის გეგმა შეიმუშავეს. ახალი ორგანიზაცია ASALA-Movement Revolutionnaire, ASALARM (ხელმძღვანელი მონტა მელქონიანი, რომელიც 1993 წლის ივნისში მთიან ყარაბაღში სომხეთ-აზერბაიჯანის კონფლიქტისას დაიღუპა) „ბრმა“ ტერორის სომხეთის გათავისუფლების საქმისთვის მავნედ მიიჩნევდნენ. განხეთქილების შემდეგ „ასალაში“ უწინდებურად ხდებოდა უნიტარული მოქმედებები, რამაც მისი საქმიანობის შეზღუდვა გამოიწვია.

ორგანიზაციის საქმიანობის მთავარ შედეგს თურქეთში ნაციონალური უმცირესობების სტატუსის პრობლემისადმი საერთაშორისო ყურადღების მიპყრობა წარმოადგენდა.

ორლის დაჯგუფება, ანუ ორლის ორგანიზაცია 1981 წელს საფრანგეთში მცხოვრები სომეხი ახალგაზრდობის მიერ, სომხური ტერორისტული ორგანიზაცია „ასალას“ დაპატიმრებულ წევრთა გათავისუფლების მიზნით შეიქმნა. 1981-დან 1982 წლამდე მან რამდენიმე აფეთქება განახორციელა, რომელთა შედეგადაც კონკრეტული მოთხოვნების დაკმაყოფილებას სთხოვდა. 1987 წლამდე დაჯგუფებამ სხვადასხვა ქვეყნის აეროპორტებში 10-ზე მეტი ტერაქტი განახორციელა, რამაც ერთობ მძიმე შედეგები გამოიღო. თავად „ასალას“ რიგებში ორგანიზაციის საქმიანობისადმი დამოკიდებუ-

ლება უკიდურესად წინააღმდეგობრივი იყო, რამაც 1983 წელს ზემოთ ნახსენები განხეთქილება გამოიწვია.

1990-იან წლებში მონტა მელქონიანი ყარაბაღის ფრონტზე გამოჩნდა. მისი დაჯგუფება განსაკუთრებული სისასტიკით გამოირჩეოდა აზერბაიჯანელი მძევლების მიმართ. 1993 წლის ივნისში აზერბაიჯანის არმიის ქვედანაყოფებმა კონტრტერორისტული ოპერაციის მიმდინარეობისას მ. მელქონიანი მოკლეს. მის დაკრძალვას პირადად დაესწრო სომხეთის იმჟამინდელი პრეზიდენტი ლ. ტერ-პეტროსიანი.

არასრული მონაცემებით, 1973-დან 2002 წლამდე სომხეთის ტერორისტულმა ორგანიზაციებმა მარტო დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში 235 ტერაქტი, 41 თავდასხმა მოაწყვეს, ჩაიღვინეს 70 სკვლერი და დაჭრეს 534 კაცი.

ახლაბან ტერორისტულმა სომხურმა ორგანიზაცია „ასალამ“ გააგრძელა განხეთქილება და უსაფრთხოების სასიკეთოდ გადაჭრა სომხების უზენაესი მისია.

სომეხი ტერორისტების განცხადებით: „ყარაბაღის პრობლემის სასიკეთოდ გადაჭრაში ისინი იმგვარ მიდგომას გულისხმობენ, რომლის დროსაც უზრუნველყოფილი იქნება ყარაბაღის თვითგამორკვევის აღიარება, ყარაბაღელი სომხების ფიზიკური უსაფრთხოება, მომავალში სომხეთის გეოპოლიტიკური პოზიციების დასუსტების დაუშვებლობა და უსაფრთხოების ზონაში სამშვიდობო ძალების განთავსების გამორიცხვა.“ ამავე დროს ისინი სომხეთის ხელისუფლებას „დასავლეთ სომხეთის“ გასათავისუფლებლად ბრძოლისკენ მოუწოდებენ.

„ასალას“ პრესკონფერენცია

„ასალას“ გერბი

გვერდები მოაშხადა ნანა ჩარკვიანმა

მიტოვებული ლოქი

...მდინარე ფოლადაურის სათავეებიდან უკან ვბრუნდებით. როგორც მკითხველს შევპირდით, აქეთობაზე ბერდიკის ციხის მიდამოებში არსებული ორი საყდარი უნდა გაგვეცნო. მათ მიგნებაში სოფელ ფოლადაურის 85 წლის მკვიდრი ბარამ ისაყვი გვეხმარება. რას იზამ, ამ ადგილებში ხომ ქართველობა აღარ ცხოვრობს, დიდი ხანია. ამ ორი საყდრიდან ერთ-ერთი — ე.წ. ლურჯი ეკლესია — ბერდიკის ციხიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთითაა ტყეში. დარბაზული საყდარი აქა-იქ ლურჯი ქვებითაა აშენებული. ყურადღებას იქცევს აფსიდში დატანებული ორი მოზრდილი ნიში და სამი სამერცხული. ადრე ამ ტერიტორიაზე არსებობდა პატარა სოფელი, რომლისთვისაც სომხურ მოსახლეობას, ეკლესიიდან გამომდინარე, „ლურჯვანქი“ შეურქმევია. ასე აქვს ეს სოფელი აღნიშნული თავის რუკაზე ვახუშტი ბატონიშვილს.

ბოლნისის ხაზი

კიდევ უფრო სამხრეთით, ოლონდ მდინარე ფოლადაურის კალაპოტთან უფრო ახლოს, დაახლოებით ნახევარ კილომეტრში, გზიდან აღმოსავლეთით, იმ ადგილას, სადაც ვახუშტი ბატონიშვილს „კირაკოზას სოფელი“ აქვს აღნიშნული, ხოლო მკვიდრი აზერბაიჯანელები „ფორთფორთს“ უწოდებენ, როგორც იქნა, მივაკვლიეთ ჩვენთვის ძალიან საინტერესო ტაძარს „წმიდა გიორგის“.

„ლურჯი ეკლესია“. საკურთხევის აფსიდში

ეკლესია ნაგებია ფლეთილი ქვებით, თუმცა კონსტრუქციულ ნაწილებში ტუფის თილილი კვადრებიცაა გამოყენებული. დასავლეთ ფრონტონის წვეროში ჩადგმულ ნატიფ ჯვარს თუ არ მივიღებთ სათვალავში, ტაძარს სამკაულები არ გააჩნია, მაგრამ ერთი მეტად საგულისხმო ღირსება აქვს ისტორიული თვალსაზრისით. ეს ღირსება გახლავთ ტაძრის ერთადერთი, სამხრეთი კარის თავზე და მარჯვენა ამყოლზე არსებული ნარჩენები. ქართული ნარჩენი ორ ფილაზეა და რელიეფურია, სომხური — ჩაჭრილი, ნაკვეთი. სომხური ნარჩენი საყდრის თანადროული არ არის. იგი 1534 წელსაა ამოკვეთილი და ტაძრის განახლებას შეეხება, ქართული რელიეფური ნარჩენი 500 წლით ძველია და ასე იკითხება:

„ქრისტე. სახელითა ღმრთისათა და მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობლისათა, ღირს ვიქმენით ჩუენ“ (აქ ორი სიტყვა არ იკითხება) **დისწულნი, აღშენებად წმიდისა ამის ეკლესიისა გიორგისა სალოცველად სულისა ჩუენისა და შვილთათვის და მშობელთა ჩუენთა სალოცველად. აქა ეკლესია არა ყოფილიყო ქვითკირის. ქორონიკონი იყო „ტ“** (ე.ი. 1080 წ.). **დაინერა გლახაკისა მახარებლისა ხელითა და ლოცვა ყავთ“.**

ორივე ნარჩენი — ქართული ასომთავრულიც და სომხურიც

რიც, ძალზე სანიშნოა ანალიზისთვის. იგი პასუხს გვაძლევს იმ შეკითხვაზე, რომელსაც ქვემო ქართლის, ანუ შემდგომ ქართლის სომხობის ტერიტორიაზე შემორჩენილი ზოგიერთი ეკლესია ბადებს. ადრე და განვითარებულ მუხასაუკუნეებში ამ მხარის ქართული და ნაწილობრივ სომხურ-ქალკედონური მოსახლეობა, აგებდა რა მართლმადიდებლურ ტაძარს, იყენებდა მხოლოდ სახელმწიფო ენასა და დაწვერობას — ქართულს. XV-XVI საუკუნეებიდან, როცა ერთიანი ქართული სახელმწიფო დაიშალა, არაქართველებს სახელმწიფო ენისათვის უგანებიათ. ასე მომხდარა კირაკოზას სოფელში და ასე მომხდარა ბევრგან. აი, რა თვალსაჩინო და დამაფიქრებელი მაგალითი შემოუნახავს ამ პატარა საყდარს და ზოგადად ისტორიას ჩვენთვის.

***
ვახუშტი ბატონიშვილი ბერდიკის ციხის აღწერისას ამბობს, რომ „აქა ერთის დასავლეთიდან ხევი ფოლადაურს, რომელი გამოდის ლოქის მთას და დაბნებით უნდა არს“. ამ პატარა მდინარეს ლოქ-

ისწავლი ჰქვია, ხოლო მის მცირე ხეობას — ლოქ-ჯანდარი. საქმე ის არის, რომ ხეობის სათავეში დღემდე ცოცხლობს პატარა სოფელი ჯანდარი. ამ მიმართულებით მგზავრობა ყველაზე უპრიანი და დიდი, სამხიდან მიმავალი... სანამ ლოქის ხეობას შევუყვებოდეთ, მანამდე შიგ სოფელ ფოლადაურში, მალაოზე შემომდგარ ეკლესიას ვათვალიერებთ. იგი განვითარებული მუხასაუკუნეებისაა და ე.წ. ხალხური შემოქმედების ნაყოფია. იქვე უძველესი ქრისტიანული საფლავებია.

...რაც უფრო მალა მიიწევ, ხეობა სულ უფრო ველური, მშვენიერი და იდეალური. ვახუშტის ფრაზა — „აქაურობა დაბებითა სავსეო“ — ანაქრონიზმად გამოიყურება. სოფლის კი არა, ადამიანის ჭაჭანება არაა. ერთგან თავად ლოქისწყალიც ორად იყოფა. ჩვენ მდინარის დასავლეთ სათავეს მივყვებით და მერე ქვეითად ვაგრძელებთ გზას ჩრდილოეთით. ამ ადგილს ფოლადაურელი თარაქამები ორთ-ფოშის უწოდებენ.

ბილიკის ორსვე მხარეს ნახალარ-ნაყორალებია... და აპა, ისიც — ღვთისმშობ-

ლოქის ხეობა. „ღვთისმშობელი“. სამხრეთი ფასადი და საკურთხევის აფსიდში ინტარიერში

ნ პატარა ნიშია. როგორც ჩანს, კარი ჩრდილოეთის კედელშიც იყო გაჭრილი, რომელიც, ალბათ, მინაშენში გადიოდა, მაგრამ შეკეთების დროს ამოუქოლავთ, რადგან ამ დროისთვის სხენებული მინაშენი უკვე აღარ იარსებებდა.

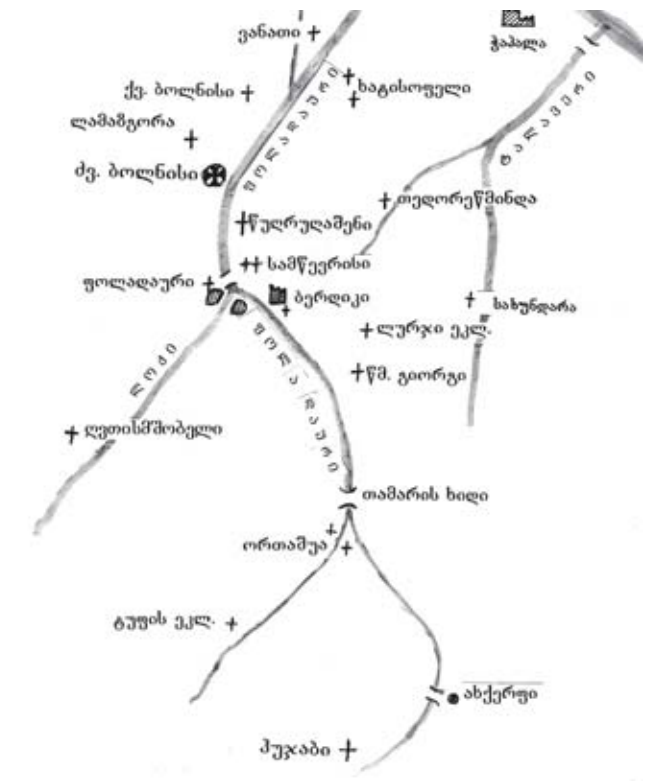
კედლები უთუოდ მოხატული იქნებოდა, მაგრამ ახლა არათუ მხატვრობა, ბათქამშიც კი აღარ არის შემორჩენილი. აღსანიშნავია, რომ საკმაოდ გრძელი კედლები პილასტრებით არ არის დაყოფილი და გამაგრებული. დეკორატიული და კამარის თაღები დიდი და მცირე პროფილირებული იმპოსტებიდანაა გადაყვანილი.

„წმ. გიორგი“ და მისი ქართული ნარჩენის ფრაგმენტი

ტაძრის ყველაზე საგულისხმო მონაკვეთი მისი სამხრეთის მინაშენი და კარიბჭეა. ამ მინაშენის აღმოსავლეთ ნაწილი შესაძლოა ადგილობრივი ფეოდალის საძვალეც კი იყო. მაგრამ ვინ იყო ადგილობრივი ფეოდალი?

ამის გარკვევაში შესაძლოა, მთავარი დარბაზის სამხრეთი კარის პორტალის ნარჩენი დაგვეხმაროს, რომელიც ანტიკიტრავზე და ნირთბლებზე ამოკვეთილი ქართული ასომთავრულით: „სახელითა ღმრთისათა, მეოხებითა წმიდისა ღმრთისმშობლისათა მეფადის ძემან ელმელიქ ადვანენე ეკლესიაი ესე და მონასტერი ყოვლად წმიდისა ღმრთისმშობლისაი სადიდებლად მამისა, ძისა და სულისა წმიდისა, სამკუიდრებლად და სალოცველად სულისა ჩემისა და დოფისა და მშობელთა და შვილთა ჩემთა მზეგრძელოვალთა ჩემთათვის ძველსავე და მყოდრსა მამულსა ჩემსა შინა და შევსნიერე. და მოვასკენი მონასტერსა ამას ანდისე მისითა მზღვრითა ნაკალოებისა წყლისა აქით, ზემოთა, რომელ გზა გაჰვალს და ჩაღმა წყლისა მისსა ნაკალოებნი მინანი. ვინცა ჩემი ესე შეწირული ანუ რამანცა

ეკლესიას ორი შესასვლელი აქვს — დასავლეთიდან და სამხრეთიდან. დასავლეთის კარიბჭე-სათავსო მთავარ დარბაზზე ორგანულადაა მიდგმული, რასაც ქვაბმა მთავარსა დასავლეთის კამარა შემორჩენილი აქვს, მთავარი დარბაზის თაღ-კამარის ჩამოცვენილი ქვები კი ან ნაღებულია, ან ისე ღრმადაა მიწაში ჩამჯდარი, რომ არ ჩანს. აქ იმსი-მალე ჭინჭარი ამოდის, რომ გავლა შეუძლებელია. საკურთხევის აფსიდში, რომელსაც კონქი შემორჩენია,

კარის მარცხენა ამყოლზე წერია: „აშენდა მეფეთ-მეფობასა თამარისსა ინდიქტონსავთ“ — ე.ი. 1189 წელს. მარჯვენა ამყოლზე წერია: „ქრისტე, შეინყალე სულითა თუისლეს მკვიდრნი“.

დავინყო ბოლოდან: მამასადამე, ამ ადგილებში ყოფილა ძველი ქართული სოფელი „თისელი“ და სწორედ ამ სოფლის მკვიდრ მოსახლეობას მიუღია მონაწილეობა მშენებლობაში, რომელიც 1189 წელს გასრულებულა. ქტიტორი ყოფილა მსხვილი ფეოდალი ელმელიქ ადვანს ძე, რომლის მეუღლესაც დოვი რქმევია.

როგორც ქვემო ქართლის ცნობილი მკვლევარი დევი ბერძენიშვილი აღნიშნავს, ეს წველი XII-XIII საუკუნეების ერთ ხელნაწერშიც იხსენიება: „უფალო ღმერთო, მეოხ ექმენ ელმელიქს და დოფსა და მათთა ძეთა გიორგის, დადუნასა“.

მარი ბროსეს მოსაზრებით, ორი სახელი ფადალი და ელმელიქი ის მუსლიმური სახელებია, რომლებიც შედადიანთა დინასტიაშია საძებნი და ანისის სამეფოს განაგებდნენ, სანამ დავით აღმაშენებელი მამადიანებისგან გაათავისუფლებდა ანისს. სომეხი ისტორიკოსის — ვარდან დიდის თხზულებიდან ირკვევა, რომ ფადლანის უმცროსი ძმა გაქრისტიანებულია და მისი ოჯახის წევრები ჯერ დავით აღმაშენებელს გადმოუსახლებია ქვემო ქართლში, შემდეგ კი გიორგი III-ს — თამარის მამას.

დოვი რქმევია თამარის გამზრდელსაც, რომელიც ათონის მონასტრის ერთ ალაშქმა ნახსენებია. სხვა თუ არაფერი, ისტორიის ამ საინტერესო ფურცლის ნასაკითხად ღირდა უვალი გზებით სიარული და ამ მივარდნილი ტაძრის ხილვა. დიდხანს შევცქეროდით მივინყებულ ტაძარს, იშვიათად რომ მისწვდებოდა ქართველის სუნთქვა და მზერა, სიტყვა და ლოცვა, დეტალურად ვიღებდით მის ყოველ ქვას, რათა ჩვენი ნებისმიერი თანამემამულის, მეტადრე კი მომავალი თაობის მესხიერებაში ღრმად ჩაჭედებულიყო მისი ხატება და ის განცდა, რასაც ახლა განვიცდიდით. მოვდიოდით და თან მოგვქონდა ტკივილი და სიხარული, სამამულე ფიქრი და სამომავლო ბრძოლის უღევი ფინი... თამარის ეპოქიდან XXI საუკუნეში ვბრუნდებოდით...

გალა ქოქიაშვილი ავტორის ფოტოები

ქართველები 1812 წლის სამაგურო ომში

1812 წლის რუსეთის სამამულო ომში მონაწილეობდა არაერთი ქართველი, მაგრამ, სამწუხაროდ, მათი სრული სიის შედგენა არა მარტო ძნელია, არამედ — თითქმის შეუძლებელიც. ეს ეხება განსაკუთრებით რიგით მეტროლებს, რომელთა შესახებ ცნობები საერთოდ არაა შემონახული. მდგომარეობას რამდენადმე ასწორებს საქართველოს უკანასკნელი მეფის გიორგი XII-ს შვილი ბაგრატის, რომელმაც შეადგინა ომის მონაწილე ქართველების მიახლოებითი სია, რითაც ფასდაუდებელი წვლილი შეიტანა XIX საუკუნის დასაწყისის რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის ისტორიის შესწავლის საქმეში. ბაგრატს, როგორც ჩანს, ხელში ჩაგვარდნა უცხოელი ავტორის (ლუსიენ ბონაპარტის) მიერ დაწერილი და 1815 წელს რუსულ ენაზე გამოცემული წიგნი „ლაშქრობა ნაპოლეონისა რუსეთსა შინა და ლტოლვაი მისი“, რომელშიც სამამულო ომის ამბები შედარებით დანერგებით იყო აღწერილი. ბატონიშვილი გასცნობია წიგნს და გაკვირვებულა, რომ მასში, გარდა პეტრე ბაგრატიონისა, არც ერთი ქართველი არ იყო დასახელებული. ამავე დროს, ბაგრატს, როგორც წიგნში გადმოცემული მოვლენების თანამედროვესა და 1812 წელს მოსკოვში მცხოვრებს, კარგად სცოდნია, რომ ნაპოლეონის წინააღმდეგ ომში მრავალი ქართველი მონაწილეობდა და ბევრი მათგანი დაღუპულა ბრძოლის ველზე.

ა. ნორთინი — „ნაპოლეონი მოსკოვიდან უკან იხევს“

ბატონიშვილს გადაუწყვეტია, ქართულად ვთარგმნა ზემოხსენებული წიგნი, შეეძინა ომში მონაწილე ქართველთა სია და დაერთო მისთვის. ამ წიგნის ქართულ თარგმანს შესრულებულია ბაგრატ ბატონიშვილის თხოვნით 1823 წელს „ინოსტრანის კოლეჯის პერეოლჩიკის ოთხეულის მიერ“. ბაგრატის მიერ შედგენილი სია ასეა დასათარგმნებული: „რომელნიცა ქართველი დაესწრნენ ბრძოლასა ამათა შინა და იმსახურებოდნენ მხედრობასა შინა რუსეთისათა რუსთა და ფრანცუტათა (ომის დროს) და აღესრულა დიდისა ქალაქისა მოსკოვისასა წელსა 1812-სა და თვესა სექტემბერსა 2-სა, დღესა ორშაბათსა; ამათი სახელი ამას ქვემოთ აღწერების“. ომის მონაწილეთა დასახელებისას, ავტორი ზოგ შემთხვევაში უთითებს სამხედრო წოდებებს და გვანდის ლაკონურ ცნობებს მათ შესახებ. ქვემოთ მოგვყავს ეს სია ბაგრატის მიღებული თანმიმდევრობით. 1. ბატონიშვილი ილია, გიორგი XII-ს ძე. „ესე დაესწრა დიდსა ბრძოლაში ბოროდინოს და აღმოჩნდა სახელოვნად“. ლიბ-ვერთა პოლკის ოფიცერი; 2. ბატონიშვილი კონსტანტინე, დავით იმერთა მეფის ძე, „ყაზახის პოლკის კაპიტანი“ და მისი იმპერატორობითი უდიდებულესობის ფლიგელ-ადიუტანტი. „ესეც დაესწრა (ბოროდინოს) ბრძოლაში და აღმოჩნდა სახელოვნად“; 3. ბაგრატიონი პეტრე ივანეს ძე, თავადი, მრავალი ბრძოლის მონაწილე. მოიკლა ფრანგების მიერ ბოროდინოს ბრძოლაში, გენერალ-მაიორი; 4. ბიბილოვი პავლე სერგოს ძე, „ძუელად ბიბილოვი და ახლად წოდებული „ლაშქარიოვად“. ბოროდინოს ბრძოლაში მიღებულ ჭრილობით დაბრმავდა; 5. შახნავაზიანი პეტრე იაკობის ძე, თავადი, გვარდიის კაპიტანი. მოიკლა ბოროდინოს ბრძოლაში (სომეხი); 6. შახნავაზიანი (უსახელი), ძმა პეტრესი; 7. ბაგრატიონი რევაზ (რომან) ივანეს ძე, თავადი, პოლკოვნიკი; 8. ესტატე თეიმურაზის ძე ჯავახიშვილი, თავადი, პავლოვადის გუსართა პოლკის ოფიცერი; 9. აბუმელიქოვი დავითი, თავადი. ლიბ-გვარდიის გუსართა პოლკის პოლკოვნიკი (სომეხი); 10. აბუმელიქოვი პეტრე, ძმა დავითის (სომეხი); 11. აბუმელიქოვი ალექსანდრე, დავითისა და პეტრეს ძმა, იმავე პოლკში (სომეხი); 12. ჭვავაძე ალექსანდრე გარსევანის ძე, თავადი; 13. იაშვილი ლევანი, თავადი, არტილერიის გენერალი; 14. ჯავახიშვილი სპირიდონი, გენერალი, თავადი, „მოკვდა ამ დროსა ქ. ვეფერს“; 15. ჩოლოყაშვილი ფლორე დურმიშხანის ძე, თავადი; 16. თარხნიშვილი იორამი, თავადი; 17. თარხნიშვილი ნიკოლოზი, თავადი, ძმა იორამისა; 18. ამირაჯიბი ასპან ქაიხოსროს ძე, „ფრად მამაცი ყმანელი, მოიკლა (იმავე) ბრძოლასა შინა“; 19. მაჩაბელი თეიმურაზ ბაგრატის ძე; 20. იოსელიანი ზაქარია ონიშვილის ძე, „საქართველოს სამეფო კარის დეკანოზის შვილი, ფრად მამაცი და სახელოვნად გამოჩენილი“; 21. ქართველიშვილი ზაქარია იოსების ძე; 22. ლალიხანაშვილი, „თელავის კარის შიოს მღვდლის შვილი დროთე, მოკვდა სხეულებით“; 23. გაბაშვილი იოსები; 24. ბებუთოვი დავითი იოსების ძე, თავადი (სომეხი); 25. ტუსიშვილი ალექსი ივანეს ძე; 26. ქსნისხეთელი სიდამონი, ჭურთყელი ივანეს ძე; 27. ფეტვიშვილი ეგნატე ივანეს ძე; 28. არღუთაშვილი მოსე ივანეს ძე; 29. თაყინაშვილი ივანე — გორელი, მოიკლა; 30. ალაპაშვილი ზაალ, გორელი, მოკვდა; 31. ლეკყოფილი მოსე მირანის ძე; 32. ლანდი რომანოვი; 33. გამყრელიძე ბეჟანი; 34. სვიმონიკა რაჭული; 35. გამსახურდია; 36. კაპანაძე გრიგოლ; 37. ჩიქორიძე იოსებ; 38. აღამფაროვი, ძმა სოლომონისა (სომეხი); 39. კვანჭახაძე პირველი, ბერუას ძე; 40. კვანჭახაძე მეორე, ბერუას ძე; 41. ფანიაშვილი; 42. მალაქელაშვილი თომა; 43. ხმალაძე, ყიზილარი; 44. თულაშვილი; 45. ბაზლიძე ალექსი, მოიკლა; 46. მადათოვი, გენერალი, ყარაბახელი; 47. ოსაშვილი, პეტრუსა, ყარაბახელი; 48. ვერუაშვილი, გენერალი, ერევნელი; 49. ბუჟანოვი (ბუჟანიშვილი). ბაგრატის სიით 1812 წლის რუსეთის სამამულო ომში 37 ქართველს, 10 სომეხს, ერთ ლეკსა და ერთ ოსს მიუღია მონაწილეობა.

ლია. ნიგნში, რომელიც გვარების გენეალოგიას ეხება, ნათქვამია, რომ იგი გენერალ-მაიორის ჩინით მსახურობდა რუსეთის ჯარებში და მონაწილეობდა 1812 წლის სამამულო ომში. ივანე ჯავახიშვილი შეტანილია XVIII საუკუნის ბოლოს რუსეთში მყოფ ქართველ სამხედრო მოღვაწეთა სიაში. ამ გვარის მეორე წარმომადგენელია სიმონ სიმონის ძე ჯავახიშვილი (1750-1812 წწ.), სასიკვდილოდ დაჭრილი 1812 წლის ომში. მესამე — ფილიპე სიმონის ძე ჯავახიშვილი, რომელიც 1812 წელს გენერალ-მაიორის წოდებით უკრაინის სახალხო რაზმს მეთაურობდა. დასასრულ, მეოთხე ჯავახიშვილი — ნიკოლოზ გიორგის ძე (1795-1813 წწ.), ლიბ-გვარდიის ლიტვის პოლკის პრაპორშჩიკი. 1810 წელს მას პეტერბურგის კადეტთა მეორე კორპუსი დაუმთავრებია, 1811 წელს კი მისთვის პრაპორშჩიკობა მიუნიჭებიათ. ამ ჩინით იგი მონაწილეობდა ომში. ბოროდინოს ბრძოლაში დაჭრილა. მეორე ჭრილობა მან ლაიფციგთან ბრძოლაში მიიღო 1813 წლის 4 ოქტომბერს, რის შემდეგ მალე გარდაიცვალა. ბაგრატის სიაში ვერ ვხვდებით კაპიტან პეტრე იაკობის ძეს, მეფე ბაქარის შვილიშვილს, დაღუპულს ბოროდინოს ველზე, დასახელებულს ერთ წყაროში, კერძოდ, „მასალებში ისინი აქტიურად მონაწილეობდნენ რუსეთის იმპერიის ყველა ომში, მოყოლებული XVIII საუკუნის 80-იანი წლებიდან. ძმებ ფანჩულიძეებს არაერთხელ უღიმოდათ სუფოროვისა და კუტუზოვის უშუალო ხელმძღვანელობით. საერთოდ, იმდროინდელ რუსეთში ეს გვარი საკმაოდ პოპულარული ჩანს. თანამედროვენი კარგად იცნობდნენ არა მარტო დასახელებულ გენერლებს, არამედ — მათ ძმასაც, ალექსი დავითის ძეს, რომელსაც 1812 წელს საბატონის სამოქალაქო გუბერნატორის თანამდებობა ეკავა. სწორედ ამიტომაც გასაკვირი, რატომ არ შეიტანა ბაგრატმა თავის სიაში ეს გენერლები. ბატონიშვილს უყურადღებოდ დაუტოვებია ჯავახიშვილთა გვარის ოთხი წარმომადგენელი. ერთი მათგანი ივანე სიმონის ძე ჯავახიშვილია.

შეგვიხარებოდა დაწერილი, ცხადია, იგი ციციშვილის სამამულო ომში მონაწილეობას ვერ დაადასტურებს, მაგრამ მას უთუოდ უნდა გაეცნოს ანგარიში როგორც არაპირდაპირ საბუთს, რომელიც ასეთი მონაწილეობის სასარგებლოდ მეტყველებს. „მაქვს პატივი, — ნათქვამია წერილში, — წარვუდგინო თქვენს მაღალმატებულებას სამხედრო კოლეჯის ბრძანება ლიბ-გვარდიის იზმაილოვის პოლკის ყოფილი პორუჩიკის თავად ციციანოვის სამსახურიდან გადაყენების თაობაზე. ამჟამად მან, ავადმყოფობისაგან სრულგზობით განკურნებულმა, გამოთქვა მტკიცე სურვილი, თავი შესწროს მისი იმპერატორობითი უდიდებულესობის სამსახურს. ვუთანაგრძნობ რა მის ეგზომ სანაქებო ზრახვებს, უმორჩილესად გთხოვთ, იშუამდგომლობოთ ხელმწიფე იმპერატორის წინაშე ციციანოვის პავლოვადის გუსართა პოლკში განწესების თაობაზე“.

ბაგრატიონის თხოვნა დაკმაყოფილებულ იქნა, რასაც ადასტურებს სამხედრო მინისტრის 1811 წლის 7 ნოემბერს წერილი პეტრე ბაგრატიონისადმი, რომელშიც ვკითხულობ: „ჩემს უქვემდროელობის მოხსენებაზე პორუჩიკ ციციანოვის პავლოვადის გუსართა პოლკში განწესების თაობაზე, მიღებულია უმაღლესი თანხმობა, გაცნობებთ რა ყოველივე ამას, პატივი მაქვს ამასთანავე გაახლოთ თქვენი მიერ წარმოდგენილი ბრძანება თავად ციციანოვის სამსახურიდან გადადგომის შესახებ, მისთვის გადასაცემად“. ციციშვილის სამხედრო სამსახურში ხელმეორედ განწესების დღიდან 7 თვე იყო გასული, როდესაც დაიწყო სამამულო ომში. ამ ომში, როგორც ვხედავთ, მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა პავლოვადის გუსართა პოლკმა, რომელსაც მეთაურობდა გენერალი (მაშინ პოლკოვნიკი) სპირიდონ ჯავახიშვილი. ყოველივე ამას ვეუბნებით, შეიძლება დავასკვნათ, რომ პორუჩიკ ციციშვილის მონაწილეობა ომში ეჭვს არ უნდა იწვევდეს.

ბაგრატისა და მისი მხარე

გამოვიდა
სამეცნიერო-პოპულარული
ჟურნალის

«ისტორიული მემკვიდრეობა»

მესამე ნომერი

ჟურნალი დღევანდელი აქტიური საკითხებისა და ეხიანება და ქვეყნის ახლო თუ შორეულ წარსულსა და ვრცელად მიმოიხილავს. პრობლემები, რომლებზეც «ისტორიული მემკვიდრეობის» ფურცლებზე მსჯელობენ, უთუოდ მიიქცევა მკითხველთა ყურადღებას, რადგან «ისტორიული მემკვიდრეობა» საქართველოს წარსულსა და აწმყოს ობიექტურად ასახავს. ჟურნალის რედაქტორია თემურ ქორიძე.

არასამთავრობო ორგანიზაცია — «ისტორიული მემკვიდრეობა» — გამოსცა ისტორიული მემკვიდრეობის კრებულითა სერიას, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს ასახავს. კრებულში გამოცემულია მკითხველთა ფართო წარსულის, რამეთუ პოლიტიკური კონსტრუქციის გარეშე, მხოლოდ ისტორიულ ფაქტობაზე დაყრდნობით სასაზღვრო წარსულს სინამდვილეს. თუკი გავითვალისწინებთ ისტორიული ფაქტობით მნიშვნელოვან მზარდ და საუბრე ტენდენციას, გამოცემა ფრიალდ დროულ და აქტუალურია. მსურველებს კრებულის შექმნა შეუძლიათ ნიგნის მაღაზიაში. დამატებითი ინფორმაციისათვის დარეკეთ: 38-41-97.

86 წლის 86 წლის ქარი

ნიგერიელი ბილა-
ლუ მასაბა ამბობს,
რომ განვლილი ცხოვ-
რებით სავსეობა მან თა-
ვისი 86-ე დაბადების
დღე 86 ცოლისა და
138 შვილის გარე-
მოცვაში აღნიშნა.

მიუხედავად იმისა,
რომ შარიათის კანონების შესაბამისად,
ერთდროულად მხოლოდ
ოთხი მეუღლეა ნებადართული,
მასაბა თავს სამაგალითო
მუსლიმანად მიიჩნევს
და აბსოლუტურად არ დარდობს თავისი უმთავრესი
სისუსტის — ქალებისადმი უზომო სიყვარულის გამო.
„ჩემს ქალებთან ყოველთვის კეთილსინდისიერი ვიყავი,
ყოველთვის სიყვარულით ვქორწინებოდი და ამ
დრომდეც ყველა ცოლი ერთნაირად მიყვარს“, — ამ-
ბობს ნიგერიელი ლაველასი.

რამდენიმე თვის წინ მრავალცოლიანობის გამო სიკ-
ვდით დასჯის საფრთხეშიც კი ვერ აიძულა მასა-
ბი, უარი ეთქვა თავის ურიცხვ „მეორე ნახევრებზე“.
ნიგერიის შარიათის სასამართლომ მრავალცოლიანო-
ბის გამო მისი საქმე განიხილა და სასჯელის თავიდან
აცილებისთვის დამნაშავეს 82 ცოლზე უარის თქმა
დააკისრა. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჩამოხრჩობა მი-
უსაჯა. დასკვნით პროცესზე, რომელსაც უკლებლივ
ყველა ცოლი ესწრებოდა და ყველა გულამოსკენილი
ტიროდა, მასაბამ განაცხადა, რომ მასზე დამოკიდე-
ბულ ცხოვრების მეგობრებზე უარის თქმას სიკვდი-
ლი ურჩევნია. მეორე დღეს სასამართლოში შევიდა მა-
საბას 86-ე ცოლის განცხადება, რომლებშიც ქალები
ხელისუფლებას ევედრებოდნენ, თავი დაანებებ-
ნენს ბედნიერ ოჯახს. ქალებმა სასამართლოს მო-
ახსენეს, რომ უყვართ ქმარი, დებივით უყვართ ერთ-
მანეთი და ცხოვრებაში არაფრის შეცვლა არ სურთ.
ბოლოს საქმე ნიგერიის უზენაესმა სასამართლომ გა-
ნიხილა და მასაბას ყველა ბრალდება მოუხსნა.

როდესაც მასაბას ეკითხებოდნენ, როგორ ინარჩუნებს
ახალგაზრდობას და ამდენი ქალის სიყვარულს თავის
ასაკში, ის პასუხობს — მთავარი სუფთა საქმეები და
სუფთა აზრებია.

იაპონიაში ბავშვებს ტირილი აჯიბრებენ

ტოკიოში მტირა-
ლა ბავშვების ტრა-
დიციული ფესტივა-
ლი გაიმართა. ღო-
ნისძიებაში 80-მდე
ჩვილი მონაწილეობ-
და.

ფესტივალის დროს
ბავშვები ხელში უჭი-
რავთ სუმოს მებრძო-
ლებს, რომლებიც
წყვილ-წყვილად მი-
დიან ჟიურისთან, დგებიან პირისპირ და „შეჯიბრ“
ინწყებენ. ეჯიბრებიან, ვინ უფრო მალე აატირებს
ბავშვს. ვისი ბავშვიც პირველი ატირდება, გამარჯვე-
ბულია. თუ ბავშვები ერთდროულად ატირდნენ, გა-
მარჯვებულად ჩაითვლება ის, ვინც უფრო ხმამაღლა
ტირის. თუ სუმოისტებმა ვერ მოახერხეს მისიის შეს-
რულება, ფესტივალის მსაჯი საშინელ ნიღაბს მოირ-
გებს და ბავშვს შეაშინებს.

ამ ფესტივალს უკვე 400 წლის ისტორია აქვს. იაპო-
ნიაში თვლიან, რომ ბავშვის ტირილი ბოროტ სულებს
აფრთხობს.

გასვენება მოტოსიკლით

რამდენიმე დღის
წინ მოკლული პუერ-
ტორიკოელი ახალ-
გაზრდა მამაკაცის —
დავიდ მორალეს კო-
ლონას ოჯახმა ძალი-
ან მოინდომა და გა-
მოუვიდა კიდევ, მი-
ცვალებულისთვის
ორიგინალური გას-
ვენება მოეწყობა.
დამკრძალავი ბიუ-
რო ამ საქმეში დიდი
ხალისით ჩაერთო და ყველაფერი იმით დამთავრდა,
რომ საბრალო გარდაცვლილის არაბალზამირებული
ცხედარი ჯინსებსა და კეპში გამოაწყეს და თავის-
სავე მოტოციკლეტზე დასვეს. ამ უჩვეულო ცერემო-
ნიის დამსწრეებს ისეთი შთაბეჭდილება ჰქონდათ,
თითქოს დავიდ მორალესი თავად მართავდა საკუ-
თარ მოტოციკლეტს.

გარდაცვლილის ოჯახი ირწმუნება, რომ ბიჭს არა-
ერთხელ უთქვამს, რომ სწორედ ასეთი გასვენება უნ-
დოდა.

საღმრთო სიყვარული — ბენედიქტ XVI-ს სასამართლოში უჩივია

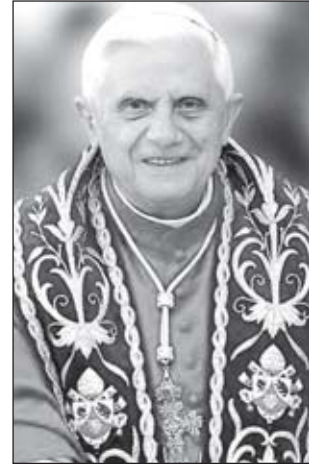
რომის კათოლიკური ეკლესიის მღვდელთა
მიერ ჩადენილი სექსუალური დანაშაულებების
მიჩუმების გამო ატირებული სკანდალი
გრძელდება. ილინოსის შტატის მკვიდრმა
მილუოკის სასამართლოში ვატიკანისა და
პირადად რომის პაპ ბენედიქტ XVI-ს
წინააღმდეგ სარჩელი შეიტანა. მოსარჩელე
ვისკონსინის კათოლიკურ სკოლაში სწავლისას
ერთ-ერთი მღვდლის მხრიდან
სექსუალური ძალადობის მსხვერპლი გახდა.

საუბარია კათოლიკე მღვ-
დელ ლოურენს მერფიზე,
რომელიც 1950-1074 წლებში
ვისკონსინის სმენდაქვეითე-
ბულთა სკოლაში მუშაობდა
და რომლის სექსუალური ძა-
ლადობის მსხვერპლიც 200-
მდე ყრუ ბიჭი გახდა. ვატი-
კანში ამის შესახებ გაიგეს,
მაგრამ შიდა გამოძიებასა და
ლოურენს მერფის მიმართ
სადამსჯელო ღონისძიებე-
ბეზე თავი შეიკავეს. თავად
მერფი 1998 წელს გარდაიც-
ვალა, ახლა მის მიერ ჩადე-
ნილ დანაშაულებებზე პასუ-
ხი შესაძლოა რომის კათოლი-
კურ ეკლესიას მოეკითხოს.

სარჩელის ავტორის სახელი
არ ხმაურდება. სამაგიეროდ,
ცნობილია საჩივრის შინაარ-
სი. მოსარჩელე ირწმუნება,
რომ სწორედ მერფის ერთ-ე-
რი მსხვერპლთაგანია. სარ-
ჩელში ნერია, რომ ის ბავშვო-
ბაში ზემოხსენებულ სმენდაქ-
ვეთებულთა სკოლაში სწავ-
ლობდა. მოსარჩელის მტკიცე-
ბით, კათოლიკური ეკლესია პე-
დოფილი მღვდლის თაობაზე
მშვენივრად იყო ინფორმირე-
ბული, მაგრამ მის წინააღმდეგ
რაიმე ზომებს არ მიმართავდა.

რომის კათოლიკური ეკ-
ლესიის ახლანდელი მეთა-
ური ბენედიქტ XVI სარჩელე-
ში ტყუილად არაა მოხსენი-
ებული. 1981-2005 წლებში
ის ჯერ კარდინალი იოზეფ
რატიცინგერი იყო და კათო-
ლიკე მღვდელთა დანაშაუ-
ლებების შიდა გამოძიებები
ებარა. პირადად მისი ბრძა-
ნებით შეჩერდა მერფის წი-
ნააღმდეგ დაწყებული საი-
ღუმლო გამოძიება.

მეორე მსგავსი შემთხვევი-
სას 1985 წელს ოკლანდის საე-
პისკოპო ვატიკანს მღვდელ
სტივენ კისლის სექსუალურ
დანაშაულებებზე სწერდა და
მისთვის მსახურების უფლების

ჩამორთმევას ითხოვდა, მაგ-
რამ კარდინალი იოზეფ რატიცინ-
გერის ერთადერთი საპასუხო
რეაგირება საქმის კარგად შეს-
წავლისკენ მოხდებოდა იყო. 2002
წელს უკვე ყოფილი მღვდელი
სტივენ კისლი მცირეწლოვან-
თა გახრწნის ბრალდებით დაა-
კავეს და ექვესწლიანი პატიმრო-
ბა მიუსაჯეს.

ექსპერტების მტკიცებით,
ახლა ვატიკანი მღვდლების
მხრიდან სექსუალური ძალა-
დობის 4 ათასამდე საქმეს იძი-
ებს. ლოურენს მერფის ყოფი-
ლი მოსწავლეებიდან ერთ-ე-
რი სასამართლო სარჩელში
მოითხოვს, რომ ვატიკანმა
მსგავს დანაშაულებზე ეჭვმიტა-
ნი მღვდლების სია გამოაქ-
ვეყნოს. იგივე ექსპერტები ვა-

რადობენ, რომ ეს საქმე სა-
ზოგადოებაში „ისტორიულ
ცვლილებებს“ განაპირობებს.
როგორც ჩანს, ექსპერტებ-
მა დასკვნებთან მიმართებაში
ძალიან იქარეს. აბსოლუტურ-
ად უსაფუძვლოა ილუზია,
რომ ვატიკანი უბრძოლველად
დანებდება, მით უფრო, რომ
სასწორზე მხოლოდ მისი ღირ-
სება არ დევს.

ბოლო წლებში პედოფი-
ლი მღვდლებთან დაკავში-
რებით იმდენი სკანდალი
ატყდა, რომ ამას ყველა მი-
ერივია. ახლა მთავარი თა-
ვად რომის პაპის სახელი
და ღირსებაა.

ვატიკანმა ოფიციალური
განცხადება უკვე გააკეთა და
ილინოსელი მსხვერპლის
სარჩელს უსაფუძვლო უწოდა.
დანაშაულებით არავინ იც-
ის, რით დამთავრდება ეს ის-
ტორია, მაგრამ, როგორც ჩანს,
ისევე იმით, რითაც — სხვა ყვე-
ლა მსგავსი შემთხვევა.

ვატიკანი ისევ უბრალო,
მაგრამ, როგორც ყოველ-
თვის, გულწრფელი ბოდი-
შებით დაიძვრეს თავს.
სამართლიანობის მაძიე-
ბელთა ერთადერთ იმე-
დად რჩება დოკინზის
დაპირება რჩება. პედოფი-
ლის შემთხვევათა და-
ფარვისთვის ის ბენედიქტ
XVI-ს დაპატიმრების ინი-
ციურებას აპირებს.

Lenta.ru

იაპონიაში აღმოაჩინა, რომ მოსახლეობა გაუღატაკდა

იაპონიაში ღრმა ძილიდან გამოიღვიძა და პირველი,
რაც აღმოაჩინა, საკუთარ ქვეყანაში სიღატაკის
ზღვარს მიღმა მყოფი მოსახლეობის რაოდენობის
ზრდაა. ეკონომიკური სტატისტიკის მრავალი
წლისა და მთლიანი შემოსავლების მზარდი
დეფიციტის პირობებში ერთ დროს შემოსავლებში
ცვლილებების არქონით ამაყი ქვეყანა
პირისპირ შეეჯახა მწარე სინამდვილეს —
იაპონიაში მოსახლეობა ლატაკდება.

ოქტომბერში სათანადო
სამსახურებზე გამოაქვეყნეს
მონაცემები, რომლის მიხედ-
ვითაც იაპონიაში აღმოაჩინა,
რომ 2007 წელს ქვეყნის მო-
სახლეობიდან ყოველ მეექვ-
სეს, ანუ დაახლოებით ოც მი-
ლიონ ადამიანს სიღატაკეში
უცხოვრია. ამ ახალი ამბით
მთელი ქვეყანა დაიზაფრა.
მოსახლეობა შოკში ჩავარდა,
მანამდე არავის შეუნიშნავს,
რომ თავად ან გვერდით
მცხოვრები ადამიანები ლა-
ტაკდებოდნენ. უკლებლივ
ყველა პრობლემის მოგვარე-
ბის გზებსა და მეთოდებზე
ალაპარაკდა. კამათი დღემდე
გრძელდება, პრობლემა კი
პრობლემად რჩება.

იაპონელთა დიდი ნაწი-
ლი კარგა ხანს ებღაუჭე-
ბოდა მითს, რომლის მი-
ხედვითაც მათი ერთ-
გვაროვანი საშუალო კლასს
წარმოადგენს და მისთვის
სიღატაკე უცხოა. ერთ
დღესაც აღმოჩნდა, რომ ამ
ლაშქარულ კლასის ქვეყანა-
ში სიღატაკე 15,7%-ს უტ-
ოლდება, რაც ბევრით არ
ჩამორჩება ამერიკულ
17,1%-იან მაჩვენებელს.

ამერიკულთან შედარება
იაპონელებისთვის ცალსახად
მომაკვიდრებელი იყო, თუნდაც
იმით, რომ, დიდი ხანია, სო-
ციალური უთანასწორობის
შტატებს ლამის ყველა ია-
პონელი დაუნდობელი ზიზღი-
თა და დამცინავი სიბრალე-
თით აკრიტიკებს. პირდაპირ
მწარე უაქტის წინაშე რომ აღ-
მოჩნდნენ და საამისო წინაპრო-
ბები ვერ შენიშნეს, ცალსახად
ხალხის ბრალი არაა. სინამდვი-
ლეში ისინი საკუთარმა ხელი-
სუფლებამ მიაძინა.

რაც არ უნდა საოცარი
იყოს, ხელისუფლებას
1998 წლიდან სიღარიბის
სტატისტიკა გასაიდუმ-
ლოებული ჰქონდა და ყვე-
ლა შესაძლო ფორმითა და
საშუალებით უარყოფდა
ამ სფეროში რაიმე პრობ-
ლემის არსებობას.

შესაბამისად, ყველა ინფ-
ორმაცია, რომელიც სიღარი-
ბის ზრდასთან დაკავშირე-
ბით ქვეყანაში ვრცელდებო-
და, არაოფიციალურად და
დაუზუსტებლად ითვლებო-
და. არაოფიციალური იყო ამ
წყაროების მტკიცებაც, რომ
ქვეყანა საფრთხის წინაშეა.

ღრმა ლეტარგიული ძილი-
დან გამოიღვიძა მას შემდეგ
დაიწყო, რაც გასულ ზაფხულს
ხანგრძლივი მმართველობის
შემდეგ ლიბერალურ-დემოკ-
რატიული პარტია ჩაანაცვლა
მემარცხენე ხელისუფლებამ
პრემიერ-მინისტრ იუკიო ში-
ტოიამას მეთაურობით. ახალმა
ხელისუფლებამ იაპონიის ლე-
გენდარული ბიუროკრატია
აიძულა, შედარებით გახსნილი
გამხდარიყო და ოფიციალურ
წარმომადგენლებს სოციალურ
პრობლემებზე ესაუბრათ.

ახლა სიღარიბესთან
მებრძოლი არასამთავრო-
ბო ორგანიზაციის ხელმ-
ძღვანელი მაკოტო იუასა
თამამად აცხადებს, რომ
„ხელისუფლებამ იცოდა
სიღარიბის პრობლემის შე-
სახებ, მაგრამ მალაფდა
ამას, ვინაიდან რეალობას-
თან შეჯახებისა ეშინოდა“.

მსოფლიოში აღიარებული
ფორმულის მიხედვით, იაპო-
ნიაშიც დაწესდა სიღარიბის
ზღვარი — წელიწადში დაახ-
ლოებით 22 000 დოლარი ოთხ-
სულიანი ოჯახისთვის. საშუა-
ლო შემოსავალი ქვეყანაში ამ
თანხის ორმაგი ოდენობაა.

ახლა ექსპერტები ამბო-
ბენ, რომ იაპონია მას შემ-
დეგ გაღატაკდა, რაც
1990-იან წლებში საფონ-
დო და უძრავი ქონების
ბაზრებმა სერიოზული
კრახი განიცადეს. ამას
ორი ათწლეულის მანძილ-
ზე ერთ ადგილას გაყინვა
და შემოსავლების კლება
მოჰყვა.

ექსპერტებს ძალიან უძ-
ნელდებათ იაპონელი ლატაკე-
ბის რაოდენობის დაზუსტება.
ეს ხალხი არანაირ ძალისხმე-
ვას არ იშურებს იმისათვის,
რომ თავი საშუალო ფენის
წარმომადგენლად წარმოაჩი-
ნოს.

ტოკიოს ქალთა უნივერსი-
ტეტის პროფესორი მასამი
ივატა ამბობს, რომ „წარმა-
ტებულ საზოგადოებაში სი-
ღატაკე ძონებში სიარულსა
და მინაზე ძილს არ ნიშნავს.
ამ ხალხს მანქანებიც ჰყავთ
და მობილური ტელეფონე-
ბიც აქვთ. მაგრამ ისინი სა-
ზოგადოების დანარჩენი ნა-
წილისგან მოწყვეტილი
არაიან“.

„The Times of India“
pervodika.ru

გაკორტრებული იმპერია

ამერიკის ხელისუფლება ნამდვილად გაკორტრდა. ვაშინგტონს აღარ შეუძლია მსოფლიოთი მანიპულირება. საერთაშორისო საზოგადოების მშენებლობა ყველა გარემოების გათვალისწინებით ცალსახად საეჭვო საქმეა. არაშორსმდგომი პერსპექტივაა რაიმეს კეთების მცდელობა მაშინ, როდესაც საბიუჯეტო სახსრების დეფიციტში იძირები.

ამერიკის ტრადიციული სამხედრო მტრები, ძირითადად, გაქრნენ. საბჭოთა კავშირი და ვარშავის პაქტი აღარ არსებობს, მაოსტური ჩინეთი, დიდი ხანია, ისტორიას ჩაბარდა და განვითარებული წარმოების უკლებლივ ყველა ქვეყანა ვაშინგტონის მოკავშირეა.

კოლინ პაუელმა გაერთიანებული შტატების მეთაურობისას აღნიშნა: „მტრები მითავებებიან... კიბე სენსა და კასტრომდე დავემე“. მიუხედავად ამისა, აშშ განაგრძობს მოქმედებას, როგორც მსოფლიოს 911.

საუბედუროდ, შეაქტიურდა საგარეო პოლიტიკა უიარაღებული ძალების დიდ რაოდენობას მოითხოვს. ამერიკის ანგარიშზე მსოფლიო სამხედრო დანახარჯების ლამის ნახევარი მოდის. რეალურად ვაშინგტონი ახლა გაცილებით მეტს ხარჯავს „თავდაცვაზე“, ვიდრე ცივი ომის, კორეის ომისა და ვიეტნამის ომის პერიოდში ხარჯავდა.

რომელი საზომითაც არ უნდა გაზომოთ, აშშ-ის სამხედრო დანახარჯები უზომოდ დიდია. ეს ხარჯი ამ დროისთვის საერთო შიდა პროდუქტის 5%-ს შეადგენს და მუდმივი ზრდის ტენდენციით ხასიათდება. იგივე დანახარჯები ევროპაში თანდათან იკლებს და საერთო შიდა პროდუქტის 2%-იან ნიშნულს ჩამოსცდა.

სხვაობა კიდევ უფრო თვალნათელია, როდესაც საერთო შიდა პროდუქტში სამხედრო დანახარჯების დონე ერთ სულ მისახლეზე ითვლება. ევროპის ქვეყნების უმეტესობისთვის ზღვარი 1000 დოლარს ჩამოსცდა. თუ პენტაგონისას მის გარეშე თვდაცვის დანახარჯებს — შიდა უსაფრთხოების, ვეტერანებისა და ბირთვული იარაღისა და დავუმატებთ, ამერიკის სამხედრო ხარჯი, 2008 წლის მონაცემებით, 835,1 მილიარდი დოლარი იყო, რაც საერთო შიდა პროდუქტის 5,9%-ს უდრის და ერთ სულ მოსახლეზე 2700 დოლარს შეადგენს.

საგარეო კავშირების საბჭოს წევრი მარკ ბუტი შიშობს, რომ ჯანდაცვის კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებული ფინანსური ვალდებულებების ზრდა (დაივიწყეთ დეფიციტის შემცირების არარეალური ხარჯთაღრიცხვები) მომავალში ასეთი ზედდირი სამხედრო დანახარჯების შესაძლებლობას მოსპობს, ეს კი თავისთავად შეუქმნის საფრთხეს ამერიკის „მდგომარეობას მსოფლიოში“. მას აინტერესებს, ვინ „უზრუნველყოფს საზღვაო მიმოსვლების უსაფრთხოებას, ვინ შეაჩერებს მასობრივი განადგურების იარაღის გავრცელებას, ვინ გაუმკლავდება საომრად შემართულ ტერორიზმს, ვინ გასცემს პასუხს გენოციდსა და ადამიანის უფლებათა უსინდის დარღვევის სხვა შემთხვევებს, ვინ აიძულებს მსოფლიოს მთელ რიგ ქვეყნებს, თავი შეიკავონ აგრესიისგან?“

ცხადია, დღეს საზღვაო მიმოსვლების ჩაკეტილი არავინ იმუქრება. ვაშინგტონმა იარაღი აჩინა, რომ ბირთვული იარაღის გავრცელების შეჩერება ომის დაწყების გარეშე ძნელია. სამაგიეროდ, ამერიკის ათასგვარი სამხედრო ინტერვენცია მსოფლიოს უამრავ სახელმწიფოს აძლევს სტიმულს, როგორც მილიონობის ბირთვული იარაღის მფლობელობას. ყველა დარწმუნდა, რომ შეიარაღებული დივიზიები და სატრანსპორტო და დაგეგმვები ტერორიზმის საწინააღმდეგოდ არ გამოეგება. ერაყის მაგალითმა აჩვენა, რომ დიქტატორების მიერ ქვეყნის აოხრება გაცილებით პუმანური ქმედებაა, ვიდრე ომი. და კიდევ, მსოფლიოში უამრავი ქვეყანაა, რომელსაც შეუძლია, საჭიროების შემთხვევაში, აგრესორი ქვეყნები დააკავოს.

აშშ არ უნდა ცდილობდეს ყველაფრის საკუთარ თავზე აღებას, თუნდაც ამის გაკეთება შეეძლოს. მაგ-

რამ მას სხვაგვარად ვერ წარმოუდგენია. როდესაც საქმე ფედერალურ საზინამდე მიდის, აღმოჩნდება ხოლმე, რომ ხაზინა ცარიელია. მია სემი რეალური პერსონაჟი რომ იყოს, თავს გაკორტრულად გამოაცხადებდა.

ამჟამად ეროვნული ვალი 12,7 ტრილიონ დოლარს შეადგენს. კონგრესის ბიუჯეტის სამმართველო, აბსოლუტურად არარეალური შეფასებით გამორიცხავს რა დანახარჯების ახალ ზრდას, ირწმუნება, რომ ამჟამინდელი პოლიტიკა მომავალ ათწლეულში ვალს 10 ტრილიონამდე შეამცირებს. მაგრამ, საგანგებოდ უარყოფილი დიდი დანახარჯების ეპოქა უკვე იწყება.

აშშ-ის ორი უმსხვილესი საკრედიტო კორპორაცია „ფაინი მენი“ და „ფრედი მაკი“ კვლავ აქტიურად რჩებიან და სულ მცირე 5,4 ტრილიონი დოლარის იპოთეკის გარანტიებად დგანან. ფედერალური საბინაო ადმინისტრაციის დაზღვეული იპოთეკური კრედიტების პორტფელი მათი გადახდის უზნარობის პირდაპირპროპორციულად იზრდება. უზომოდ გაეზარდა ვალდებულებები ჯინი მისი (სახელისუფლო ეროვნული იპოთეკის ასოციაცია), რომელიც იპოთეკის გირაოს სანაცვლოდ გარანტირებულ ფასთან ქალაქებს უშვებს.

საბანკო ანაბრების დაზღვევის ფედერალურმა კორპორაციამ გასულ წელს 140 ბანკის რეგისტრაცია გაიწვია და ახლანდელი ფული აღარ ჰყოფნის. გასულ წელს საპენსიო უზრუნველყოფის გარანტიამ კორპორაციამ აჩვენა, რომ მისი ფინანსური მდგომარეობა 34-მილიარდიან დეფიციტამდე დაეშვა. ფედერალური საპენსიო ფონდები დაფინანსებაში ტრილიონიან დანაკლისს განიცდიან. ადგილობრივ და შტატების მთლიან საპენსიო ფონდს 3 ტრილიონი აკლია.

ერაყის ომის დანახარჯები ჯარის გაყვანიდან კიდევ ათწელს გაგრძელდება და ვინაიდან ხელისუფლება დაზარალებულ სამხედრო პერსონალზე ზრუნავს, სრული ხარჯი 2 ტრილიონს გადაჭარბებს. ავღანეთის ომის გაგრძელება და გაფართოება კიდევ უფრო გაზარდავს ფედერალურ დანახარჯებს.

ყველაზე უარესი ისაა, რომ გასულ წელს სოციალური დაზღვევისა და ჯანდაცვის სფეროში კომბინირებულ ვალდებულებათა შეუსრულებლობა 107 ტრილიონ დოლარად შეფასდა. სოციალურ ვალდებულებებზე წელს უფრო მეტს დახარჯავენ, ვიდრე მოიზადვენ. საინვესტიციო ფონდები კი სხვა არაფერია, თუ არა ფიქციური ბუღალტერია. ერობრივი ფედერალურ-სახელმწიფო პროგრამა „Medicaid“ სხვა ყველაზე არღვევს ბიუჯეტს. ზრდის ამჟამინდელი ტემპის მიხედვით, 2050 წლისთვის მას მთელი ფედერალური ბიუჯეტი დასჭირდება.

ძია სემის ვალდებულებების თანხა ამერიკელთა სუფთა კაპიტალს აჭარბებს. ვალისა და საერთო შიდა პროდუქტის თანაფარდობა ზრდას განაგრძობს და მალე შე-

საძლოა მეორე მსოფლიო ომის დონეს გაუტოლდეს. 2020 წლისთვის პროცენტის გაოთხმაგებაა მოსალოდნელი. ეს კი ყოველწლიურ 840 მილიარდს ნიშნავს.

ფედერალური სარეზერვო სისტემის მეთაური ბენ ბერნანკე ამბობს: „ეს არ მოხდება ათი წლის შემდეგ, ეს უკვე დღეს მოქმედებს ბაზრებზე“.

„Moody's“ ახლახან ფედერალური ვალის რეიტინგის შემცირებით იმუქრებოდა: „მართალია, AAA რეიტინგის ქვეყნები საბალანსო ანგარიშების უჩვეულო მოქნილობით იგებენ, მაგრამ ეს უსასრულოდ დიდხანს ვერ გაგრძელდება“.

2008 წელს „Moody's“-ის წარმომადგენელი აფრთხილებდა ამერიკას: „აშშ-ის ხელისუფლების ძირითადი საკრედიტო რეიტინგი რისკის ნიშნზე დგას და თუ „Medicare“-ისა და სოციალური დაზღვევის არაფინანსირებად მზარდ ვალდებულებებთან დაკავშირებით გამოსავალი არ მოიძებნება, უახლოეს ათწლეულში მას დაკლებას საფრთხე ემუქრება“.

და აქ გათვალისწინებული არაა მედიკამენტების შეძენისთვის საჭირო ფედერალური დანახარჯები.

დაახლოებით ასე გამოიყურება ფინანსური კრიზისი, რომლის ნიშანზეც დგას ამერიკის შეერთებული შტატები. სასწორზე ამერიკის თვითგადარჩენა რომ იდოს, უდიდეს სამხედრო დანახარჯებს გამართლება მოეძებნებოდა, მაგრამ ამის გამართლებად ნამდვილად ვერ გამოდგება სხვა, თანაც ძლიერი და წარმატებული ქვეყნების დაცვის სურვილი, ქვეყნებისა, რომლებიც თავდაცვ მშენებრად დაცვავენ თავს.

არადა, ამერიკას, დიდი ხანია, აფრთხილებენ, რომ მსოფლიო პოლიციელისა და მსოფლიო ძიძის როლებს შეთავსება სულ უფრო და უფრო გაურთულდება. მით უფრო, რომ ის არც პოლიციელი უნდა იყოს და არც — ძიძა.

პრობლემა მხოლოდ ფული არაა. კონსტიტუცია ხელისუფლების შეზღუდვას ითვალისწინებს, მისი ყურადღების ცენტრში ამერიკელები და მათი დაცვა უნდა იყოს და არა — მთელი მსოფლიოს ტრანსფორმაცია.

უფრო მეტიც, თუ ვაშინგტონი განაგრძობს მსოფლიო პოლიციელივით მოქცევას, მის შეგობრებსა და მოკავშირეებს არასდროს გაუჩნდება ითვალისწინება, უფრო მეტი გააკეთონ საკუთარი თავდაცვისთვის.

აშშ კიდევ მრავალი ათწლეულის მანძილზე იქნება მსოფლიო ზესახელმწიფო, მაგრამ მას არ აქვს საშუალება, იმოქმედოს ისე, როგორც ერთადერთმა ზესახელმწიფომ მსოფლიოში.

ამერიკამ ნელ-ნელა უნდა დაიწყოს გადაქცევა ნორმალურ ქვეყნად, რომელსაც ნორმალური საგარეო პოლიტიკა ექნება.

დუბ ბანდოუ, კატონის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერთანაშრომელი, პრეზიდენტ რეიგანის თანაშემწე oko-planet.su

125 წლის აპოკრიფალი

კუბელი ხუანა ბატისტა დე ლა კანდეარია როდრიგესი, რომელიც თებერვალში 125 წლის გახდა, გასულ კვირას კუბის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნებში მონაწილეობდა. ის შესაძლოა დედამიწაზე ყველაზე ხანდაზმული ადამიანია, რომელიც, როგორც სამოქალაქო რეესტრის სათანადო ჩანაწერებიდან ირკვევა, 1885 წლის 2 თებერვალს დაიბადა. მიუხედავად ამისა, კუბელი ქალბატონი გინესის რეკორდების წიგნის სათანადო კატეგორიაში არ ფიგურირებს.

ხუანა არ გამოდის სახლიდან იმის გამო, რომ ასაკმა მხედველობის პრობლემები შეუქმნა. საამომრჩევლო ბიულეტენიც სახლში მიუტანეს. 1976 წლიდან მოყოლებული, მას შემდეგ, რაც ქვეყნის კონსტიტუცია მიიღეს, ხუანამ 14 არჩევნებში მიიღო მონაწილეობა.

უხუცესი კუბელის ოცნება ვენესუელის პრეზიდენტის — უგო ჩავესის გაცნობაა, ამბობს, რომ ის მეორე ფიდელ კასტროა.

როგორც ხუანა ამბობს, მისი ხანგრძლივი სიცოცხლის საიდუმლო ახლობლების სიყვარულით გადავსებული გულია.

ბრიტანეთი კაპიტილიზმის ბრძოლაში

The screenshot shows the JobsGoPublic website interface. At the top, it says "1113 jobs currently available". Below that are navigation links: "home | job search | register | login | news | advertise | blog". A featured job listing is for the "Prime Minister of Great Britain". The listing includes details like "Employer: Sun The Country Ltd", "Reference: PM/1234567", "Salary: £198,651 (including London weighting) plus Grace and Favour Package. If it's not enough you can table a motion provided the rest of the organisation will benefit.", and "Hours: Five year, fixed-term contract 24/7/365, or more as required". It also shows a "Working pattern: Full Time, Permanent, Contract position" and a small logo for the Prime Minister of Great Britain.

სახელმწიფო სამსახურებში გაჩენილი ვაკანსიების გამოქვეყნებით დაკავებული ონლაინ-რესურსი „JobsGoPublic.com“ აცხადებს, რომ მსურველებს შეუძლიათ ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრის ვაკანსიის დასაკავებლად იბრძოლონ.

განცხადებამი ნათქვამია, რომ კანდიდატი უნდა იყოს საკმაოდ სქელკანიანი, რათა გაუძლოს სატელევიზიო შოუებში მისი გადაწყვეტილებების სახალხო განხილვასა და დაცინვას. მასთანავე, უნდა შეეძლოს სამინისტროების სტრუქტურის დაუსრულებელი გადაკეთება და მომხრეების არმიის მუდმივი ცვლა.

კანდიდატის სამუშაო გრაფიკი შეადგენს დღე-ღამეში 24 საათს, კვირაში შვიდ დღესა და წელიწადში 365 დღეს. იცხოვრებს გასარემონტებელ რეზიდენციაში და თანამდებობაზე დარჩება ხუთი ან, თუ გაუძლებს, მეტი წლის მანძილზე. იქვე მინიშნებულია, რომ ვაკანსიაზე მომუშავე წინამორბედები უმოკლეს დროში მილიონერები გახდნენ.

ვაკანსიას უკვე გამოეხმაურა ასამდე მსურველი, მათ შორის რამდენიმე სხვა ქვეყნების ყოფილი ლიდერია.

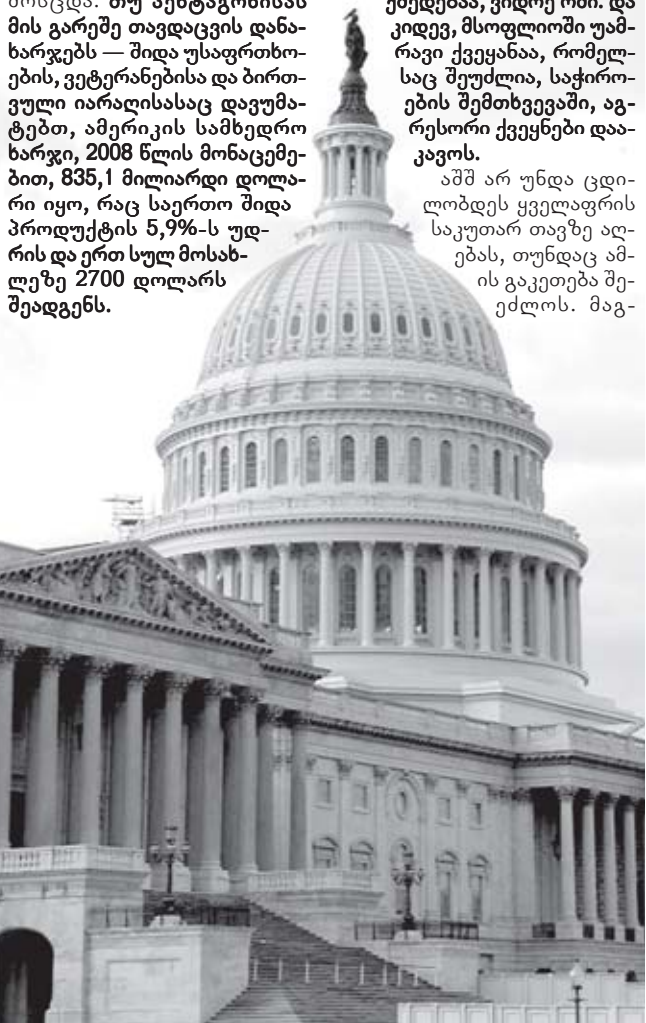
ნათუკაის დიაბა

The image shows a single glowing lightbulb on a dark surface. The lightbulb is illuminated from within, casting a soft glow. The background is dark, making the lightbulb stand out prominently. This image is used as a metaphor for ideas, innovation, and the 'glow' of a successful business or idea.

ჩინელი ვან ციან-ციუნი ერთფეროვანი მენიუსგან თავდასაღწევად ძალზე ორიგინალურ გადაწყვეტილებამდე მივიდა — ყოველ დღით საუზმის სახით ერთ ჩვეულებრივ ნათურას მიერთებდა. რამდენიმე წლის შემდეგ აღმოჩნდა, რომ ვანს 1500-ზე მეტი ნათურა შეუჭამია.

ნათურითაა დაკავებული. 12 წლის ასაკში პირველად გადაწყვიტა გემო გაეცინჯა მუშის პროდუქტისთვის და მას შემდეგ, რაც აღმოაჩინა, რომ ეს საკვები მის ჯანმრთელობას არ ვნებდა, ნათურები ყოველდღიურ მენიუში შეიტანა.

ვანის რეცეპტის მიხედვით, ნათურა პირდაპირ არ უნდა ჩაკბიო ან მთლიანი არ უნდა გადაყლაპო. ჯერ მისი საგულდაგულოდ დამსხვრევა საჭირო, შემდეგ კი ყოველ ლუკმას წყალი უნდა მიიყოს.

ყველაზე კვირადღიერი ფილმები

ჯეიმს კამერონის „ამატა-რი“ ყველაზე დიდბიუჯეტური ფილმია მსოფლიოში — მან შექმნელობა 2 მლრდ დოლარი მოუტანა. აქვე გთავაზობთ კინოს ისტორიაში ყველაზე ძვირადღირებული ფილმების ნუსხას.

წელს გადაღებული ცნობილი კინოსურათის რიმიკია. „სალნი-X: უპანასკნელი ბრძოლა“ — ფილმის შექმნაზე 210 მლნ დოლარი დაიხარჯა. კინოეპოპეის მესამე ნაწილმა, რომელმაც არაერთგვაროვანი გამოხმაურებები მიიღო, სერიის წინა ნაწილებზე გაცილებით მეტი შემოსავალი მოიტანა.

„პარიზის ზღვის მიკობრები: მკვდრის სკიპრი“ — მართალია გადაღებების ხარჯებმა 225 მლნ დოლარი შეადგინა, მაგრამ ფილმის შემქმნელებმა მილიარდი დოლარის შემოსავალი მიიღეს.

„ადამინი-ოგოზა-3“ — კომიქსის ეკრანიზაცია 258 მლნ დოლარი დაჯდა.

„პარიზის ზღვის მიკობრები: დაამინის კიდული“ — ამჯერად გადაღებებს 300 მლნ დოლარი დასჭირდა.

ნუსხას, როგორც აღვნიშნეთ, კინოს ისტორიაში ყველაზე ძვირადღირებული ფილმი „ამატარი“ აგვირგვინებს. მისი გადაღება ნამდვილად ძალიან ძვირი დაჯდა — 500 მლნ დოლარი!

ყველაზე დღებრივი არსება

ჩვენს პლანეტაზე ცოცხალ არსებათა სიცოცხლის ხანგრძლივობა ერთმანეთისაგან მკვეთრად განსხვავებულია. შეადარეთ, მაგალითად პეპელა, რომელიც ერთ დღეს ცოცხლობს და ყვავი, რომელიც საუკუნეს აღწევს.

დედამინაზე ყველაზე დიდგრძელ არსებად მიჩნეულია მოლუსკი, რომელიც მეცნიერებმა 2007 წელს აღმოაჩინეს ისლანდიის სანაპიროებთან. სახელი მას იმ დინასტიის საპატივცემოდ უწოდეს, რომელიც ჩინეთს მისი დაბადებისას მართავდა — მინი. მოლუსკი 405-410 წლისაა.

ყველაზე ძველი უნივერსიტეტი

მსოფლიოში ყველაზე ძველი უნივერსიტეტი ალექსანდრიის უნივერსიტეტი, რომელიც ჩ.წ.აღ.-ის 5-7 საუკუნეებში მოქმედებდა. ახლახან არქეოლოგებმა აღმოაჩინეს 13 სალექციო დარბაზი, რომელიც ამ უძველესი უნივერსიტეტიდან დარჩა.

ხოლო ამჟამად მოქმედი უნივერსიტეტიდან უძველესი კარუაინის უნივერსიტეტი, რომელიც 859 წელს დაარსდა ქალაქ ფესში (მაროკო). ის ალ-ზაჰარის უნივერსიტეტზე (ქაირო) — 115 წლით, ხოლო ბოლონიის უნივერსიტეტზე 230 წლით ადრე ამენდა. ის ისლამური სამყაროს ერთ-ერთი სულიერი და საგანმანათლებლო ცენტრია.

ყველაზე კვირადღიერი შოუ

1990 წლის 21 ივლისს ბერლინში პოტსდამის მოედანზე გამართულ პოპსპექტაკლს The Wall (კედელი) 300.000 კაცი დაესწრო, ხოლო მთელ მსოფლიოში ტელევიზიით ის მილიარდზე მეტმა მაყურებელმა ნახა. იქ, სადაც მანამდე რამდენიმე თვით ადრე ბერლინის კედელი დაანგრის, 300 მუშამ 18 მ სიმაღლისა და 160 მ სიგრძის პლასტიკატის კედელი ააგო. შოუს კულმინაციურ მომენტში, მუსიკის ჰანგებქვეშ ეს კედელი დაანგრის. გრანდიოზული შოუ როჯერ უოტერსმა, Pink Floyd-ის ყოფილი წევრმა დადგა. სანახაობა 7.5 მლნ დოლარი დაჯდა, თუმცა ყველა მონაწილემ უარი თქვა ჰონორარზე. ამ სპექტაკლისთვის დამზადდა მსოფლიოში უდიდესი სკულპტურა — პლასტიკატის ლორი, რომელიც კედელს ანგრევდა და 16 მ სიქის თავი ჰქონდა.

ყველაზე პატარა და ყველაზე დიდი ბანკოტი

ჩინეთში XIV საუკუნეში გამოშვებული ბანკოტები ზომით ცხვირსახოცისოდენა იყო, ხოლო მასალად, რომლისგანაც ამ ცისფერ ქაღალდს ამზადებდნენ, თუთის ხის ბოჭკოებს იყენებდნენ.

ყველაზე პატარა ბანკოტებს გერმანიაში უშვებდნენ. 1, 2 და 3-პფენინგანიანი ბანკოტები, რომლებიც ქალაქ ჰასაუში I მსოფლიო ომის დამთავრებისთანავე მოჭრეს, ინფლაციის ხანაში ფულის ნაცვლად გამოიყენებოდა. ისინი ზომით საფოსტო მარკაზე პატარა იყო.

ყველაზე სწრაფი

მსოფლიოში ყველაზე სწრაფი ადამიანი უსეინ ბოლტია. მოკლე დისტანციებზე (100-200 მ) გარბენისას ეს სპორტსმენი ნამდვილად ფანტასტიკურ შედეგებს აჩვენებს. ახლახან ის იამაიკის ორდენით დააჯილდოეს. ახალგაზრდა სპორტსმენმა რეკორდი დაამყარა 100-მეტრიან დისტანციაზე, როცა ის 9.59 წამში დაფარა, ხოლო 200 მ-იან დისტანციაზე, რომელიც 19.3 წამში გაიბრძინა, მსოფლიო რეკორდი მოხსნა.

ყველაზე ხანგრძლივი ტყუობა

როცა იტალიელი მავრიციო მონტალბინი, მიწისქვეშა გამოქვაბულში ნებაყოფლობითი 210-დღიანი იზოლაციის შემდეგ, გარეთ გამოვიდა, დარწმუნებული იყო, რომ გამოცდა მხოლოდ 79 დღეს გრძელდებოდა. რაკი მღვიმეში დღე-ღამეს ვერ არჩევდა, ის სავსებით დეზორიენტირებული იყო დროში. 7 თვე-ში 34 წლის მავრიციომ 75 წიგნი წაიკითხა. ამასთან, ის მოთხრობას წერდა და დღიურს აწარმოებდა. მისი გამოთვლით, ყოველდღიურად 10 საათი ეძინა თავის 7 კვ/მ-იან ოთახში.

8 ყველაზე უსწრაფი და უხსნელი თაჟისებუკაბა

ზამოქმედაბითი ნიჭი, რომლის წყალობითაც იქმნება ხელოვნების ნიმუშები.

ქილის პოზა. ამ თაჟისებურებას, ზემოწამოთვლილებივით, ახსნა არ მოეპოვება, თანაც, თითოეულ ადამიანს ეს სხვადასხვაგვარად გამოეხატება — ზოგს პირდაღმა სძინავს, ზოგს — ზურგზე, ზოგსაც — გვერდზე. რით ხელმძღვანელობს ადამიანი ძილის პოზის შერჩევას, ასევე გაუგებარია.

10 ყველაზე აბეზარა პარსკვლავი

თქვენ წინაშეა იმ ვარსკვლავთა ტოპათეული, რომლებიც ისე ხშირად ექცევიან პრესის ყურადღების ცენტრში, რომ უკვე ყველას თავი მოაბეზრეს.

პირველი საპატიო ადგილი ამ ნუსხაში პარის ჰილტონს უკავია.

- 2. ლინდსეი ლოჰანი
- 3. პამელა ანდერსონი
- 4. ნიკოლ რიჩი
- 5. მერი კეიტი
- 6. ემლი ოლსენი
- 7. კიმ კარდაშიანი
- 8. ტომ კრუზი
- 9. ჯესიკა სიმფსონი
- 10. ჯეიმს ლინი.

პარის ჰილტონი

ლინდსეი ლოჰანი

ადამიანის ზოგიერთ თავისებურებას ახსნა არ მოეძებნება, თუმცა, ალბათ, სწორედ ისინი აქცევენ მას ადამიანად. სირცხვილისგან განსხვავებით, საეჭვო ამის ახსნა ვინმემ შეძლოს ანდა პასუხი გასცეს კითხვას, რატომ განავითარა ბუნებამ ეს თვისება ადამიანში. თუმცა, ამ უნარის წყალობით, ხშირად ადვილი მისახვედრია — ცრუობს თუ შეცბუნებულია ადამიანი.

სიცილი. სამწუხაროდ, სიცილის ევოლუციური მნიშვნელობის გაგება რთულია.

სამაგიეროდ, მის გარეშე შეუძლებელია ცხოვრება.

სიზმარი. მართლაც, რით უნდა ავსნათ ეს ანომალია? მეცნიერთა აზრი ამ მოვლენაზე განსხვავებულია. ერთნი ირწმუნებიან, რომ ეს გაუცნობიერებელი მოთხოვნებისა და სურვილების გამოხატვის უნარია, მეორენი ვარაუდობენ, რომ ეს მხოლოდ და მხოლოდ დაგროვებული ემოციების გადამუშავებაა.

პალტრუზიმი. ცრურწმენა. კონცა.

10 ყველაზე კვირადღიერი ფოტო

10. სნული ფრედი მერკური

1990 წელს პაპარაცებმა ნამდვილი ნადირობა გამართეს უკვე მძიმედ დასნულულ ფრედი მერკურზე. შიდასი რომ სქონდა, ეს მომღერალმა საქვეყნოდ განაცხადა სიკვდილამდე ერთი დღით ადრე, მაგრამ მითქმა-მოთქმა ამის თაობაზე მანამდეც იყო. მუსიკოსის სახლიდან თითქმის არ გამოდიოდა, მაგრამ პაპარაცებმა მაინც მოახერხეს მისი ფოტოობიექტივში მოქცევა ბრიტანელ როკვარსკვლავ ჰარი ჰლიტერთან ერთად ლონდონის ერთ-ერთ ყველაზე პრესტიჟულ რესტორანში. ეს ფოტო 230 ათას დოლარად შეფასდა.

9. 250 ათასი დოლარი ბრიტნი სპირსისთვის
2007 წლის 21 თებერვალს თავისი ყოფილი მეუღლის — ქვეინ ფედერლინის სახლის წინ პირნიმნდად თავგადასოტრილ ბრიტნის ქოლგით იერიში მიჰქონდა პაპარაცი დენი ბოსის მანქანაზე. ფოტოების ავტორმა, 250.000-იანი ჰონორარის გარდა, მომღერლის მიერ ქოლგით დაკანრული ჯიპის გაყიდვით 40.000 დოლარიც იშოვა.

8. კოკაინის მოყვარული კეიტ მოსი

2005 წლის ოქტომბერში ერთ-ერთმა ბრიტანულმა გამოცემამ გამოაქვეყნა მოდელ კეიტ მოსის ფოტო, როცა ის კოკაინის ყნოსავდა პიტ დოერტისთან ერთად. შედეგად, კომპანია „შანელმა“ და „ბარბერიმ“ კეიტს კონტრაქტი შეუნყვიტეს. პაპარაციმ კი ამ ფოტოთი 300.000 დოლარი იშოვა...

7. შიშველი ტრუ-პურნიოვა

ერთხელ „პენტჰაუსმა“ 500.000 დოლარად შეიძინა კასეტები, რომლებზეც მზეს მიფიცხებული ქალიშვილები იყვნენ გადაღებული. სენტლუსისელი მოყვარული პაპარაცი ირნმუნებოდა, ერთ-ერთი მათგანი ანა კურნიკოვააო. თუმცა მოულოდნელად კურნიკოვაში საკუთარი თავი ამოიციწო ჯუღით სოლტის ბენეტონმა, იტალიელი მოდელიორის ლუჩანო ბენეტონის გერმა.

6. გვინეტ პელტროუ და მისი ქალიშვილი

2004 წლის სექტემბერში ლონდონში სკანდალურად ცნობილმა პაპარაციმ სტივ სენდსმა სურათი გადაუღო როკმუსიკოს კრის მარტინისა და მსახიობ გვინეტ პელტროუს ქალიშვილს. ეს მსოფლიოში პირველი ფოტო იყო, რომელზეც ვარსკვლავური წყვილის პირმშო იყო გამოსახული. ფოტო 1.000.000 დოლარად გაიყიდა.

5. მონაკოს პრინცესა და გილიერმო ვილასი

1982 წელს მონაკოს პრინცესა კაროლინამ ქმართან, ფრანგ ბანკირსა და ფლეიბოსთან, ფილიპ ჟუნოსთან განშორების შემდეგ რომანი გააბა სპორტსმენ გილიერმო ვილასთან, რომელსაც ჩოგბურთის გენიოსს უწოდებდნენ. წყვილის ფოტო 54 ჟურნალის გარეკანზე დაიბეჭდა და პაპარაციის 1.100.000 დოლარის შემოსავალი მოუტანა.

4. შუამოსავი ჟაკლინ ონასისი

შიშველი ჟაკლინ ონასისის ფოტოსურათში პაპარაცი რონ გალელამ 1.200.000 დოლარი მიიღო. 1970 წელს მექსიკელ მეზაღედ გადაცმულმა გალელამ ონასისის საკუთრებაში მყოფ საიმედოდ დაცულ კუნძულზე შეაღწია და ნახევრად შიშველ ჟაკლინს ფოტო გადაუღო.

2. ანა ნიკოლ სმიტის რანნიმირება

ვიდეორანანერი, რომელზეც „ფლეიბოს“ ვარსკვლავს ხელოვნურ სუნთქვასა და გულის მასაჟს უკეთებენ, სააგენტო Splash News & Picture Agency-მ 1.5 მლნ დოლარად იყიდა.

3. ეგვიპტის მეფე ფარუჰი

1985 წლის 15 აგვისტოს იტალიელი ფოტოგრაფი ტაციო სეკიაროლი რომის ფემენებელურ კვარტალში მისეირობდა და უცებ ეგვიპტის მეფე ფარუჰს გადააწყდა, რომელიც ორ ლამაზმანთან ერთად ქუჩის კაფეში მაგიდას მისჯდომოდა. ტაციომ ფოტოსურათი გადაუღო გვირგვინოსან ფლეიბოს, რომელმაც მაგიდა ააყირავა და პაპარაციის მუშტები დაუშინა. ეს ფოტო 1.400.000 დოლარად შეფასდა.

1. პრინცესა დაიანა და შიხი

როცა 1997 წელს პრინცესა დაიანას ავტომანქანას გამოკიდებული პაპარაციები ლედი დის სიკვდილში დაადანაშაულეს, ისინი საშინლად აღშფოთდნენ: ეს ხომ იგივეა, შვილებმა მათი მარჩენალი დედა მოკლან! პრინცესასა და მისი შეყვარებული შიხის ფოტოში მსოფლიოში ყველაზე დიდი ჰონორარი — 6.000.000 დოლარია გადახდილი.

ყველაზე უხნაური სახელწოდებები

ახლანან ერთ-ერთ საიტზე გამოქვეყნდა ამერიკულ ქალაქებში ყველაზე უცნაური სახელწოდებების ქუჩების რეიტინგი.

ნუსხაში მეთავე ადგილზეა „კარტოფილის ნათალის“ ქუჩა, ტენესის შტატის ქალაქ ლებანონში.

მას კვალდაკვალ მოჰყვება „რიცხვისა და ბაზის“ ქუჩა, უორენის ოლქში, ნიუ-ჯერსის შტატში.

მეშვიდე ადგილი უკავია ქუჩას, სახელწოდებით „მოულოდნელი გზა“, რომელიც, ასევე, ნიუ-ჯერსისში, ბუენში მდებარეობს.

მეექვსე ადგილი დაიკავა ქალაქ ჰოლბრუკში (არიზონას შტატი) მდებარე ქუჩამ „სისხლიანი სათლი“.

მეზუთე ადგილზეა ტეხასის შტატის ქალაქ ჰიუს-

ტონში მდებარე „კლინტონისა და ერთგულების“ გზა-ჯვარედინი (ექსპრეზიდენტს, ალბათ, „ოვალური“ სიყვარული შეახსენეს).

მეთოხე პოზიციაზე გახლავთ „მარტოობისა და უფულობის“ გზა-ჯვარედინი ოლბანში, ჯორჯიის შტატში.

საპატიო მესამე ადგილი ერგო გზას „ფეკალიებისგან მოშორების“, რომელიც ტენესიდან არკანზასის შტატში, „კუჭმეკრულობის ხილით“ მიემართება. ეტყობა, იქაურ მცხოვრებლებს ძალიან აწუხებთ კუჭ-ნაწლავის პრობლემები.

მეორე ადგილზეა პენსილვანიის შტატის ქალაქ ჰიტერ ჰაილენდსში მდებარე ქუჩა „განქონების სასამართლო“.

გამარჯვებული კი „შემოილი გზა“ იყო, მიჩიგანის შტატის ქალაქ ტრავერსში.

ორბანოზემი ტოქსინებით გაპონჯეული რთული დაავადებების გარეშე

ინტეგრალური მედიცინის ცენტრი „პარმონია“ ერთადერთი სამკურნალო დიაგნოსტიკური ცენტრია საქართველოში, სადაც უახლესი ტექნოლოგიებით შესაძლებელია როგორც ზუსტი დიაგნოზის დასმა, ასევე — მკურნალობა. ამის თქმის უფლებას გვაძლევს კომპლექსური გამოკვლევები, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელია დაავადებათა წარმომშობი მიზეზების დადგენა და შემდეგ ბიოფიზიკური მეთოდებით მისი მკურნალობა უჯრედულ დონეზე.

წუნუ ქამაშვილი, ცენტრის ხელმძღვანელი: — ინტეგრალური მედიცინა ახალი მიმართულებაა თერაპიაში, რაც გულისხმობს ერთდროულად მთელი ორგანიზმის რეაბილიტაციას. მკურნალობისთვის ვიყენებთ ყველაზე თანამედროვე ტექნოლოგიებს ქსოვილის ფუნქციისა და სტრუქტურის აღსადგენად **მედიკამენტებისა და ოპერაციული ჩარევების გარეშე**. მკურნალობა მიმდინარეობს მეხუთე თაობის აპარატებით, რომლებსაც ბუნებრივი კანონზომიერების დაცვით ორგანიზმი თვითრეგულაციის მექანიზმში მოჰყავს ნორმაში. — **დააკონკრეტეთ, ერთ-ერთი რომელიმე აპარატი და მისი შესაძლებლობები.** — ასეთი აპარატი ბევრია, ამჯერად მინდა ყურადღება

გავამახვილო უახლოეს აპარატ „ანატრონზე“, რომელსაც მართლაც უნიკალური თვისებები აქვს. კერძოდ, ანატრონი წარმოქმნის უარყოფითად დამუხტული ნაწილაკების „ელექტრონულ შხაპს“, რომლის მეშვეობითაც ხდება უჯრედში ტოქსინების შებოჭვა და გამოდევნა. მას ძლიერი ანტიოქსიდანტური თვისებები აქვს, აჩერებს ორგანიზმში ანთებით პროცესს, ხსნის დეპრესიული და შინაგანი მღელვარების სინდრომს, აძლიერებს უჯრედის იმუნიტეტს, აქვს სიმსივნის საწინააღმდეგო მოქმედება. ტოქსინების შეღწევა ორგანიზმში ხდება საკვებით, წყლით, ჰაერით, საყოფაცხოვრებო ქიმიური საშუალებებით, მედიკამენტებით. სწორედ ტოქსინების დაგროვების შე-

დევად მიმდინარეობს მეტაბოლური პროცესების შენელება, შემდეგ კი პათოლოგიების განვითარება-ჩამოყალიბება. ორგანიზმს ბუნებრივად გააჩნია დაცვის უნარი, მაგრამ ყოველდღიური სტრეს-ფაქტორების ფონზე დაცვა სუსტდება და უჯრედს არ ჰყოფნის ენერგია ტოქსინების გამოსადევნად, რაც შემდგომში იწვევს ნებისმიერ პათოლოგიას. დღეს მსოფლიოში ეკოლოგიური მდგომარეობა ისეთია, რომ ინტოქსიკაციის საფრთხეები მატულობს, რაც მოითხოვს

მკურნალობის ახალი ტექნოლოგია

ბის ზემოქმედებით მიმდინარეობს ნივთიერებათა ცვლის რეგულირება და ქსოვილების სტრუქტურის აღდგენა-რეგენერაცია ძალიან მოკლე დროში, დაახლოებით 3 თვის ვადაში; ხდება დაავადების სრული რეაბილიტაცია. — **რა შემთხვევაში გამოიყენება „ანატრონი“ ონკოლოგიური პაციენტებისთვის?** — იმ შემთხვევაში, როდესაც ონკოლოგიურ პაციენტს დანიშნული აქვს ქიმიოანტიბიოტიკური თერაპია, ლეიკოციტების რაოდენობა და ჰემოგლობინის მაჩვენებელი დაბალია, სწორედ ასეთ შემთხვევაში „ანატრონი“ მოკლე ვადაში ხდება ორგანიზმის დეზინტოქსიკაცია, იმუნური ძალეების მოდულაცია, სისხლის მაჩვენებლის ნორმაში მოყვანა. — **„ანატრონი“ დიაბეტი დაავადებულთათვისაც გამოიყენება?**

— ვინაიდან **დიაბეტი** და სიმსუქნე არის მეტაბოლური პროცესების დარღვევის შედეგად გამოწვეული დაავადება და მისგან მეორადად ვითარდება ისეთი გართულებები, როგორცაა: ანგიოპათია, ნეიროპათია, ნეფროპათია და სხვ. ასეთ შემთხვევებში აპარატი „ანატრონი“ წარმოადგენს ძლიერ, როგორც პროფილაქტიკურ, ასევე სამკურნალო საშუალებას. ინტეგრალური მედიცინის ცენტრი „პარმონიაში“ მიმდინარეობს ჯანმრთელობის ფუნდამენტური აღდგენა ქრონიკული და რთული დაავადებების შემთხვევაში უახლესი ტექნოლოგიების გამოყენებით. **ცენტრის პერსონალი გისურვებთ ჯანმრთელობასა და სრულ პარმონიას.**

მისამართი: წინამძღვრიშვილის ქ. №81 (მატრო მარჯანიშვილის ზევით). ტელ.: 95-54-52; 899-61-02-05.

უნივერსალური წყალი „ისიდა“

„ისიდა“

მათთვის, ვისთვისაც კვირვასია ჯანმრთელობა

სუფრის წყალი „ისიდა“ აკმაყოფილებს ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის („ჯანმო“) მოთხოვნებს. სერტიფიცირებულია და დღიური ნორმის ოდენობით შეიცავს ადამიანისთვის აუცილებელ და შეუცვლელ მიკროელემენტებს (J, F, Mn, Ca, K, Mg, Na, Zn).

J იოდი — ხელს უწყობს დედის ორგანიზმში ნაყოფის განვითარებას (დეფიციტი იწვევს კრეტინიზმს); მოქმედებს მოზარდის ნორმალურ განვითარებაზე; იცავს ადამიანს ჩიყვისგან; მოქმედებს გულსისხლძარღვთა და ცენტრალურ ნერვულ სისტემაზე.

F ფტორი — მინერალიზაციის პროცესების ბიოკატალიზატორია. მისი დეფიციტი იწვევს მინერალიზაციის დარღვევას, კბილის კარიესს.

Mn მანგანუმი — მოქმედებს პორმონებსა და ფერმენტებზე. მისი დეფიციტი იწვევს ინსულინარული აპარატის მოშლას, პოტენციის დაქვეითებასა და პათოლოგიურ სიმსუქნეს.

Ca კალციუმი — მონაწილეობს ძვლის უჯრედების წარმოქმნაში. მოქმედებს სისხლის შედეგებაზე, ნერვული იმპულსების გადაცემაზე, ფერმენტული პროცესების აქტივობაზე.

K კალიუმი — უზრუნველყოფს გულის კუნთის მუშაობასა და მის ბუნებრივ აქტივობას, ხელს უწყობს მეხსიერების გაუმჯობესებას.

Mg მაგნიუმი — ამაგრებს ჩონჩხის ძვლებს, კბილის მინანქარს. ხელს უწყობს თირკმელების, ღვიძლის, გულისა და ტვინის ნორმალურ ფუნქციონირებას.

Na ნატრიუმი — ფიზიოლოგიური (უჯრედგარეთ) სითხის ძირითადი შემადგენელი ნაწილია. არეგულირებს სისხლის წნევას და იცავს სისხლის ბუფერობას.

Zn თუთია — შედის თითქმის ყველა უჯრედის შემადგენლობაში, არეგულირებს მონარდი ორგანიზმის ნორმალურ განვითარებასა და სქესობრივ მომწიფებას. **საპრომო მინერალიზაცია** შეადგენს 350 მგ/ლიტრზე, რაც უზრუნველყოფს გულის კუნთის ნორმალურ მუშაობას, ტვინის ქერქისა და ქერქქვეშა ცენტრების აქტივობას, თირკმლის ნორმალურ ფუნქციონირებას, ზრდის ღვიძლის დეტოქსიკაციურ ფუნქციას და ინარჩუნებს ძვლოვანი ქსოვილების ნორმალურ შემადგენლობას.

სასმელად გამოსადეგი არც ერთი სხვა წყალი (არც მდინარის, არც ტბის, არც ჭის და არც წყაროსი) არ შეიცავს ჩამოთვლილ მიკროელემენტებს ერთდროულად და საკმარისი რაოდენობით, ამიტომ მათი ყოველდღიური და ხანგრძლივი გამოყენება ორგანიზმში რომელიმე ელემენტის დეფიციტს იწვევს, შესაბამისად, — ფუნქციონალურ დარღვევებს, რასაც ეწოდება მიკროელემენტოზი. მას მიეკუთვნება ენდემური ჩიყვი, კარიესი, ფსორიაზი, პათოლოგიური სიმსუქნე და სხვ.

„ისიდა“ გამოწვლილია ოჯახური მოხმარებისთვის, ისხმება ხელის ტუმბოთი აღჭურვილ 20-ლიტრიან ბალონებში.

მსაკვლევა დაკავშირებული: 899-16-30-21. 890-26-15-15 (ოფისი); რუსთაველი: 890-11-50-99; 895-91-24-14.

წეიდა ანდრია პიკველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსის სამკაქლო

ს.ს „გაართიანებული ტალეკომი“ 602602
 შპს „ანტალი“ 700818
 შპს „გაბთიკომი“ 200320
 შპს „ჯეოსელი“ 700305
 შპს „გილანი“ 200333

ფოთისა და ხობის ეპარქიის განვითარების ფონდის საბანკო რეკვიზიტები:
 ს.ს „თი ბი სი ბანკის“ ფოთის ფილიალი
 ბანკის კოდი 220101937; ა/ა 63636080100001; ს/კ 215141246

თანხის ჩარიცხვა შეგიძლიათ სწრაფი გადახდის აპარატებით
 იხ. მენიუმი: სსპაღსსპა — ქველმომქმედება —
 წმ. ანდრია პიკველწოდებულის სამონასტრო კომპლექსი.

ინფორმაციისთვის მიგართეთ
 ფონდის დირექტორს,
 დეკანოზ თევდორე ბასილიანას:
 ქ. ფოთი, ნ. ნიკოლაძის მოედანი №3,
 ტელ.: 8(293) 70736, მობ.: (899)936653,
 e-mail: eparqia-f@mail.ru

საქართველო **ესტუბრეკით ჩვენს სიბს**

<http://www.geworld.net>

მთავარი რედაქტორი ირაქლი თოღუა
 მთავარი რედაქტორის მოადგილეები:
 არგაზ სანაბლიძე, გონდო მძინარაშვილი
 ტექნიკური რედაქტორი ლევან ზანაშვილი
 ვებრედაქტორი გოჩა ხავეთიაძე
 რეალიზაციის მენეჯერი ლეონი ბუბაძე, ოფისმენეჯერი თათია ვაშაქიძე,
 რეკლამის მენეჯერი ეთერ კასრალიშვილი (899 110 200)
 გაზეთში ხელმძღვანელობს თაბისუფალი პრანის პრინციპალი.
 მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. №166/5
 ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net